

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Pandora'nın Kutusu

Osamu Dazai

Japoncadan Çeviren:
İrem Akçay

太宰治

Japon
Klasikleri

“Benim yaşıyor olmam insanlara rahatsızlık veriyor. Ben lüzumsuz bir adamım.”

Yirminci yüzyıl Japon edebiyatının önde gelen yazarlarından, sıradışı hayatıyla da meşhur Osamu Dazai *Pandora'nın Kutusu*'nu intiharından üç yıl önce kaleme aldı. Diğer birçok eseri gibi otobiyografik öğeler taşıyan romanda Dazai İkinci Dünya Savaşı sonrası Japonya'da bireyin yaşadığı buhrana ve umut arayışına ayna tutuyor.

İkinci Dünya Savaşı sona ermiş, Japonya yenilmiştir. Hasta ve gelecekten umutsuz bir adam, tıpkı o sıralarda ülkesinin yapmaya çalıştığı gibi hayatını yeniden inşa etmek zorundadır. Tarlakuşu lakaplı bu genç adam herkesin takma isimler kullandığı bir sanatoryumda ilginç bir hasta ve hastabakıcı topluluğuyla geçirdiği günleri arkadaşına yazdığı mektuplarla anlatır. Günler geçtikçe Tarlakuşu umutlanma cesaretini gösterecek ve ölüm arzusu yerini yaşama isteğine bırakacaktır.

9.
Baskı

Japon
Klasikleri 22

www.ithaki.com.tr

9 786052 650493

www.ithakiyayinlari

www.ithakiyayin grubu.com

I

Osamu Dazai (D. 19 Haziran 1909 – Ö. 13 Haziran 1948)

Gerçek adıyla Şuci Tsuşima. Birçok eseri modern klasik kabul edilen Dazai, hem kitapları hem de çalkantılı hayatı sebebiyle Japonya'nın en meşhur yazarlarından olmuştur. Eserlerinde en çok Ryunosuke Akutagava ve Fyodor Dostoyevski'nin izleri görülür. Erken yazarlık dönemindeyken idolü Akutagava'nın intiharı sonrasında yazma serüveni durma noktasına geldi ve kendini alkole verdi. 1929'da ilk intiharına kalkıştı ama başarısız oldu. Birinci yıl Tokyo İmparatorluk Üniversitesi'nin Fransızca Edebiyatı bölümüne kayıt oldu. O yılın ekim ayı bir geyşayla kaçtı, ailesi tarafından resmen evlatlıktan reddedildi ve okuldan atıldı. Okuldan atıldıktan dokuz gün sonra Kamakura sahilinde bir kadınla beraber intihara kalkıştı. Kadın boğularak hayatını kaybetti ama Dazai bir balıkçı teknesi tarafından kurtarıldı. "Osamu Dazai" adıyla ilk öyküsünü 1933'te yayımladı. 1935'te hayata veda niteliğindeki eseri *Son Yıllar*'ı yazdı ve kendini asarak üçüncü intiharına kalkıştı ama başaramadı. Üç hafta sonra geçirdiği apandis ameliyatından sonra morfin bağımlısı oldu, bir yıl boyunca bağımlılıkla mücadele etmesinin ardından akıl hastanesine kapatıldı ve bir ay tedavi gördü. Çıktıktan sonra birçok eser kaleme aldı ve kısmen sakin bir hayat yaşadı. 1947'de yayımlanan *Batan Güneş* adlı romanıyla birlikte iyiden iyiye ünlü bir yazar oldu. 1948'de en bilindik eseri *İnsanlığımı Yitirirken*'i yazdı. Aynı yıl, metresiyle birlikte evlerinin yanındaki Tamagava Kanalı'nda intihar etti ve hayatını kaybetti.

Pandora'nın Kutusu
Osamu Dazai
Orijinal Adı: パンドラの匣

İthaki Yayınları - 2313
Japon Klasikleri - 22

Dizi Editörü: *Ömer Ezer*
Yayıma Hazırlayan: *Selin Kurugöl*
Düzeltili: *Ömer Ezer*
Kapak İllüstrasyonu: *Hasui Kavase*
Kapak Tasarımı: *Hamdi Akçay*
Sayfa Düzeni ve Baskıya Hazırlık: *B. Elif Balkın*
9. Baskı, Ocak 2024, İstanbul
ISBN: 978-605-265-049-3
Sertifika No: 63989

Türkçe çeviri © İrem Akçay, 2023
© İthaki, 2023

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

MİR.AZ

İthaki™ İthaki Yayıncılık Basın Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin tescilli markasıdır.
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr – www.ithakiyayingrubu.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com
Sertifika No: 48625

OSAMU DAZAI

PANDORA'NIN KUTUSU

Japoncadan Çeviren
İrem Akçay

GİRİŞ

Bu roman, “Sağlık *Dojosu*” adlı bir sanatoryumda hastalıkla mücadele eden yirmi yaşındaki bir gencin yakın arkadaşına yazdığı mektuplar şeklindedir. Mektuplardan oluşan romanların şimdiye kadar çok azı gazetelerde tefrika hâlinde yayımlanmıştır. Bu nedenle biraz alışlagelmişten farklı olduğu için ilk dört veya beş bölümde okurların kafası karışabilir. Ancak mektup biçimindeki romanlar güçlü bir gerçeklik duygusuna sahip oldukları için eskiden beri hem yabancı ülkelerde hem de Japonya’da pek çok yazar tarafından denenmiş bir türdür.

Pandora’nın Kutusu’nun başlığından, bu romanın yarınki ilk bölümünde bahsedeceğim, bu yüzden burada ekleyecek başka bir şeyim yok.

Bu pek sıcakkanlı bir önsöz değil; ancak böylesine soğuk bir karşılama yapan adamın yazdığı romanda şaşırtıcı şekilde eğlenceli şeyler de var.

(Sonbahar, 1945. Eser, *Kahoku Şinpo*’da tefrika edildiğinde yazarın okuyuculara hitaben yazdığı önsözü)

PERDE ARALANIYOR

I

Beni yanlış anladın. Ben birazcık bile ümidimi kaybetmedim. Senden öyle bir teselli mektubu alınca kafam karıştı, utancımdan kıpkırmızı oldum. Garip bir şekilde huzursuz hissettim. Böyle bir şey söylediğim için kızar mısın bilmiyorum ama mektubunu okuduğumda “eski kafalı” olduğumu düşündüm. Yeni bir perde çoktan başladı. Üstelik bu atalarımızın hiç tecrübe etmediği, tamamen yeni bir perde.

Bu eski, yapmacık tavırları bırakmanın zamanı gelmedi mi? Zaten çoğu yalan. Ben şu an da bu göğüs hastalığını biraz olsun bile umursamıyorum. Hastalığı falan unuttum. Sadece hastalığı da değil, her şeyi, hepsini unuttum. Bu Sağlık *Dojosu*’na girme sebebim savaş bittikten sonra birden yaşamın değerli hâle gelmesi; sağlığıma geri kavuşup hayatta başarılı olmak veya bir an önce hastalığımdan kurtulup babamı rahatlatmak, annemi mutlu etmek gibi dokunaklı, takdire şayan özveri duygusundan kaynaklı değildi.

Bu kadar uzak bir yere çaresizlikten dolayı da gelmedim. Bir insanın her bir hareketine anlam yüklemek, zaten eskimiş “düşüncenin” hatası değil mi? Zoraki açıklamalar sıkça yalanların çarpıtılmasıyla sonuçlanır. Çok fazla teori oyunu vardır. Bu düşüncelerin hepsi çoktan dile getirilmedi mi zaten? Bu yüzden Sağlık *Dojosu*’na neden girdiğim sorusuna hiçbir sebebi yok, diye yanıt vermek istiyorum. Bir gün, bir vakitte, kutsal ruh göğsüme gizlice sokuldu ve gözyaşlarına boğuldum. Sonrasında çok kez tek başıma ağladım ve bu sırada vücudum birden hafifledi, zihnimin sakinleştiğini ve netleştiğini hissettim ve o andan itibaren farklı bir adam oldum. O zamana kadar saklamış olsam da bu sefer anımsadım ve “Kan kustum,” dedim. Babam da benim için dağların içindeki bu Sağlık *Dojosu*’nu seçti. Gerçekten olan biten buydu. Yani bir gün, bir vakit, bir şey oldu. Bunu sen de anlarsın herhalde. O gün, o öğle vakti. Neredeyse o mucizevi, ilahi sese ağlayıp özürlerimi sunduğum andı.

O günden beri kendimi yeni yapılmış, büyük bir gemideymişim gibi hissediyorum. Bu gemi nereye gidiyor acaba? Bunu ben bile bilmiyorum. Hâlâ, sanki düştün bir sahne gibi geliyor. Gemi usulca kıyıdan ayrılıyor. Bu rotanın dünyada hiç kimsenin tecrübe etmediği, tamamen yeni, bakir bir rota olduğuna dair belli belirsiz bir önsezi duyuyorum. Ancak şimdilik yeni, büyük gemiyle karşılanıp cennetteki bir rotanın insafına kendimi bırakarak usulca ilerliyorum.

Beni yanlış anlama. Ben hiçbir şekilde umutsuzluğun son raddesindeki bir nihiliste dönüşmüş falan değilim. Bir geminin kalkışının nedeni ne olursa olsun, her zaman bizlere bir tür belirsiz bir umut hissettirir. Bu antik çağlardan beri değişmeyen, insanın doğasına ait bir şeydir. Yunan mitoloji-

sindeki Pandora'nın kutusu hikâyesini bilirsin. Açılmaması gereken kutu açılır açılmaz hastalık, keder, kıskançlık, aç-gözlülük, şüphe, ihanet, açlık ve kin gibi akla gelebilecek her türlü kötülük ve uğursuzluk kutudan sürünerek kaçmış, gökyüzünü kaplayarak uçup gitmiş. Bundan sonra, insanlar ne yazık ki sonsuza kadar sefalet içinde acı çekip kıvranmak zorunda kalmış. Ancak kutunun köşesinde haşhaş tanesi kadar küçük, parıldayan bir taş kalmış ve taşın üzerine belli belirsiz “umut” kelimesi yazılıymış.

2

Buna çok önceden karar verilmiştir. İnsanlar için umutsuzluk denilen şey imkânsızdır. İnsanlar genellikle umutla kandırılır; ama aynı zamanda “umutsuzluk” kavramıyla da aynı şekilde kandırılırlar. Bunu açıkça ifade edeyim. İnsanoğlu mutsuzluğun derinliklerine düştüğünde bile birazcık bir umut ışığını el yordamıyla arayıp durur. Bu Pandora'nın kutusundan beri Olimpos'un tanrıları tarafından belirlenmiş bir gerçektir. İyimserlikten ya da karamsarlıktan bahseden veya üstten bakarak kendilerini övüp duranlar, özellikle de çok hevesli olanlar, kıyıda geride bırakılır. Yeni çağıımıza ait bu gemi istikrarlı bir şekilde usulca ilerlemektedir. Engeller olmadan. Bu hareket sanki bir bitkinin sarmaşıklarcının büyümesini, bilincin ötesinde bir doğallıkla ışığa doğru yönelişini andırmaktadır.

Gerçekten artık şu andan itibaren, insanlara hain muamelesi yapan, suçlayıcı söylemleri bırakalım. Bu, mutsuz dünyayı daha da kasvetli hâle getiriyor. Başkalarını suçlamak da nahoş, ahlaksız bir hareket değil midir? Bu sefer

savaşı kaybettiğimiz için, geçici çözümler sağlayan aldatmacalar uydurmakta çabuk davranan ve biraz olsun becerikli gözükmek için komplolar kuran politikacılar olmasaydı harika olurdu diye düşünüyoruz; ama zaten böylesine sığ, çıkarıcı bir düşünce, işler Japonya adına kötü gittiği için ortaya çıkıyor yalnızca; bu yüzden bundan sonra gerçekten insanların dikkatli olmasını istiyorum. Böyle bir şey bir daha tekrarlanırsa tüm dünya bizden nefret edebilir. Aldatmacalara sığınmadan, daha açık ve basit insanlar olmalıyız. Bu yeni gemi çoktan okyanusta sessizce yol alıyor.

Bu haşin düşünceleri şimdiye kadar hep içimde sakladım. Senin de bildiğin gibi, geçen bahar lise mezuniyeti zamanı ateşim yükselip zatürreye dönüşmüştü. Üç ay boyunca hasta yattığım için üniversite sınavına giremedim. Bir şekilde ayaklanıp yürüyebildiğimde bile sürekli az da olsa ateşim vardı, doktorum da bana göğüs zarı iltihabından şüphelendiğini söyledi. Ben aylak aylak evde oyalanırken, bu senenin sınav dönemi gelip geçti. O zamandan sonra da üniversiteye gitme isteğim yok oldu. Böyle bir durumda ne yapacağımı bilemez hâldeydim, geleceğim benim için yalnızca bir karanlıktan ibaretti. Evde oyalandığım için babama karşı mahcup hissediyordum, ayrıca anneme de işe yaramaz görünmek istemiyordum. Sen hiç boşlukta olmayı, işsiz güçsüz kalmayı tecrübe etmediğin için bunu anlamıyor olabilirsin ancak benim için cehennem gibiydi. O zamanlar, sadece amaçsızca tarladaki yabancı otları temizliyordum. Böylece çiftçi taklidi yaparak, durumumu belli etmemeye çalıştım. Bildiğin gibi evimin arkasında yaklaşık 300-400 metrekarelik bir tarla var. Görünüşe göre burası, bir nedenden dolayı uzun süredir benim adıma kayıtlı. Sadece bu

yüzden değil, bu alana adım attığımda çevrem baskısından biraz olsun kurtulmanın rahatlığını hissediyorum. Son bir iki yıldır, bu tarlanın efendisi gibi oldum. Otları yolup, vücudumu zorlamayacak kadar toprak sürüp, domateslere destek yaptım. Eh, bu tarz şeyler bile yiyecek miktarını bir nebze olsun artırmaya yardımcı olur herhalde, diye düşünüp günlerimi kendimi kandırarak geçirdim, kendini asla kandırmayan senin aksine. Kaygı, toplanan kara bulutlar gibi yüreğimin derinliklerine yapışıp orada kaldı. Bu şekilde yaşamaya devam edersem gelecekte nasıl biri olacağımı merak ediyorum. Yapabileceğim hiçbir şey yok. Hasta bir adam mı olacağım yalnızca? Bu düşünceler beni afallatıyor. Ne yapmalıyım? Hiçbir yol yokmuş gibi sanki, hiçbir şey. Benim böyle umarsızca yaşamamın sadece insanları rahatsız ettiğini ve tamamen anlamsız olduğunu düşününce daha da katlanılmaz geliyor. Senin gibi yetenekli biri anlar mı bilmiyorum ama dünyada “Benim yaşıyor olmam insanlara rahatsızlık veriyor. Ben lüzumsuz bir adamım,” farkındalığı kadar acı veren bir düşünce yok.

3

Ama ben böyle şımarık bir velet gibi davranıp demode, ahmakça bir endişeyi sürdürürken, sen gözle görülemeyecek kadar bir hızla dönen bir rüzgâr gülü gibisin. Avrupa’da Nazilerin yıkılışı, Doğu’da Filipinler Seferi ve Okinava Savaşı ya da Amerikan uçaklarının Japonya’yı bombalaması gibi askeri operasyonlar hakkında neredeyse hiç bilgim yok; ama içimde küçük ve hassas bir anten taşıyorum. Bu anten oldukça güvenilir. Ülkede yaşanan bunalımları ve

krizleri hemen hissediyor. Belli bir mantığı yok. Sadece bir önsezi. Bu yazın başından itibaren küçük antenim, daha önce hiç hissetmediğim büyük gelgitlerin seslerini algılayıp içimi titretti; ama hiçbir planım yoktu. Sadece kafam karıştı.

Tarladaki işlerle uğraşıp durdum. Sıcak güneşin altında sızlanıp terlerken ağır çapamı sallayıp tarlanın toprağını havalandırdım ve sonra tatlı patates asmaları diktim. Her gün neden bu kadar hunharca tarla işlerine devam ettiğimi şimdi bile bilmiyorum. Vücudum işe yaramaz olsa da sitem ederek, var gücümle, sert bir şekilde kendime acı çektirmek için duyduğum biraz hastalıklı bir hisle çapayı her vurduğumda “Geber! Geber gitsin! Geber! Geber gitsin!” diye inlediğim günler oldu. Altı yüz tatlı patates asması diktim.

Akşam yemeğinde babam “Artık tarladaki işleri bırak. Vücudunu biraz fazla zorluyorsun,” dedi ve ondan üç gün sonra gece yarısı rüya gördüğüm sırada şiddetli bir öksürük nöbeti geçirdim, göğsümde bir tür hırıltı vardı. Durumun kötü olduğunu fark edip gözlerimi açtım. Kan öksürmeden önce göğsün hırıldadığını bir kitapta okumuştum. Karnımın üstünde yatarken birden geldi. Ağzım berbat bir kokuyla dolarken aceleyle tualete koştum. Düşündüğüm gibi, kandı. Uzun süre tuvalette bekledim ama daha fazla kan gelmedi. Mutfığa gizlice girdim, tuzlu suyla gargara yaptım, sonra ellerimi ve yüzümü yıkayıp yatağa geri döndüm. Öksürmeyeyim diye nefesimi tutarak sessiz bir şekilde uyudum, garip bir şekilde sakindim. Hatta uzun zamandır böyle bir geceyi bekliyormuşum gibi hissettim. “Arzu” kelimesini geldi aklıma. Yarın, diye düşündüm, yarın da tarlada

sessizce çalışmaya devam edeceğim. Başka bir seçeneğim yok. Hayatta başka bir amacı olmayan bir insanım. Yerimi, bana düşen payımı biliyorum. Ah, gerçekten bir gün daha erken ölmek harika olurdu. Şimdi vücudumu kullanıp az da olsa yiyecek üretimini artırmaya yardımcı olacak ve ardından bu dünyayı terk ederek ülkenin üzerindeki yükü hafifleteceğim. En azından benim gibi işe yaramaz bir hastanın ülkesine hizmet etmesinin yolu bu. Ah, bir an önce ölmek istiyorum.

Ertesi sabah her zamankinden bir saat daha erken kalktım, yatağımı çabucak katladım ve yemek yemeden tarlaya çıktım. Sonra tarlada uzun bir süre var gücümle çalıştım. Şimdi düşününce cehennem azabı gibi geliyor. Tabii ki ölene kadar bu hastalığı kimseye söylememeyi düşünüyordum. Kimseye söylemeden hastalığımı gizlice kötüleştirmeye niyetliydim. Bunlara hastalıklı düşünceler denilebilirdi herhalde. O gece gizlice evden çıktım ve karneyle dağıtılan *şocudan** bir kâse içtim. Gece yarısı tekrar kan öksürdüm. Aniden uyandım, birkaç kez hafifçe öksürdüm, birden kan geldi. Bu sefer tuvalete koşacak vaktim olmadı. Cam kapıyı açıp çıplak ayakla bahçeye atladım ve kustum. Boğazım kanla dolup duruyordu, sanki gözlerimden ve kulaklarımdan fışkırıyormuş gibi hissettim. İki bardak kadar kan tükürdükten sonra durdu. Kanlı toprağı bir sopayla kazıp tersyüz ettim, fark edilmez hâle geldiğinde hava saldırısı sirenleri çalmaya başladı. Düşününce, bu Japonya'da, hayır, dünyada yapılan son gece hava saldırısıydı. Hava saldırısı sığınağından uyuşuk bir hisle çıktığımda 15 Ağustos sabahında şafak söküyordu.

* Geleneksel pirinç likörü. —yhn

Ama ben o gün de tarlaya çıktım. Bunu duyunca bana acıyarak gülersin herhalde. Bana göre gülünecek bir şey yok. Gerçekten, bundan başka yapabileceğim bir şey yokmuş gibi hissettim. Başka seçeneğim yoktu. O kadar tereddütün sonucunda, bir çiftçi olarak ölmeye karar vermem gerekmez miydi? Kendi ellerimle ektiğim bir tarlada bir çiftçi olarak düşüp ölmek benim arzum. Evet, ne olursa olsun hemen ölmek istiyorum. Baş dönmesi, üşüme, yapış yapış hissettiren soğuk terler ile acıdan bayılacak gibi fasulye çalılıklarına sırtüstü yattığımda annem beni almaya geldi. Hemen elimi ayağımı yıkayıp babamın oturma odasına gitmemi söyledi. Her zaman dudaklarında hafif bir gülümsemeyle konuşan annem, sanki başka bir insanmış gibi ciddi bir ifade takınmıştı.

Babamın oturma odasındaki radyonun önüne oturdum ve öğle vaktinde cennetten bir ses eşliğinde ağlarken göz yaşlarım yanaklarımdan akıyor, gizemli bir ışık bedenimi aydınlatıyordu. Bir anda sanki başka bir dünyaya adım atmışım ya da büyük bir gemideymişim gibi hissettim ve o anda ben, artık eski ben değildim.

Ölümün ve yaşamın bir madalyonun iki yüzü olduğu farkındalığına ulaşmam hakkında böbürlenmiyorum ama ölmek de yaşamak da aynı şey değil mi? Her iki durum da aynı derecede acı verici. Ölmek için acele eden birçok gösteriş düşkünü var. Şimdiye kadar çektiğim sıkıntılar da kendi durumumu abartmaktan başka bir şey değildi. Eski, yapmacık tavırları bırakmamız gerekmiyor mu? Mektubunda “hüzünlü kararlılık” gibi bir söz kullanmıştın ama şimdi, hüzün bana klişe bir oyundaki yakışıklı bir başrolün ifadesi

gibi geliyor. Bu hüznün değil. Bu halihazırda sahte bir ifade. Gemi usulca rıhtımdan ayrılıyor şimdi ve bu ayrılış küçük bir umut ışığı olsa gerek. Artık hiç mutsuz değilim. Göğsümdeki hastalık umurumda değil. Senden böyle acıma cümleleriyle dolu bir mektup aldığımda gerçekten kafam karıştı. Artık hiçbir şey düşünmeden, kendimi bu gemiye bırakıp gitme niyetindeyim. O gün hemen, kendime bile garip gelen sakın bir tavırla anneme itiraf ettim.

“Dün gece kan kustum. Önceki gece de.”

Hiçbir sebep yoktu. Aniden hayat değerli hâle geldiğinden değildi. Ancak düne kadar oynadığım o mecburi oyun sona ermişti.

Babam benim için bu Sağlık *Dojosu*’nu seçti. Bildiğin gibi, babam matematik profesörü. Rakamları hesaplamakta iyi olabilir; ama görünüşe göre hiç para hesabı yapmamış. Her zaman yoksul olduğumuz için, hiç lüks bir tıbbi tedavi isteği duymadım. Sırf bu yüzden bu basit “Sağlık *Dojosu*” tam bana göre. Şikâyetim yok. Altı ay içinde tamamen iyileşecekmişim. Buraya geldiğimden beri bir kere bile kan kusmadım, kanlı balgam dahi gelmiyor. Hastalığımı tamamen unuttum. Buranın Başkan’ı, “hastalığı unutmanın” ondan kurtulmanın en hızlı yolu olduğunu söylüyor. Biraz şahsına münhasır biri. Ne de olsa bir tüberküloz hastanesine Sağlık *Dojosu* adını vermiş, savaş sırasında yiyecek ve ilaç kıtlığı ile başa çıkmak için hastalığa karşı özel bir mücadele yöntemi geliştirmiş ve kalan birçok hastayı da cesaretlendirmiş. Garip bir hastane. Çok ilginç şeyler oluyor ama bir dahaki sefer detaylıca anlatacağım.

Benim için gerçekten endişelenmene gerek yok. Kendine dikkat et.

25 Ağustos 1945

SAĞLIK DOJOSU

I

Söz verdiğim gibi, bugün sana kaldığım Sağlık *Dojosu*'nu anlatacağım. Burası E şehrinden otobüsle yaklaşık bir saat uzaklıkta. Koumebaşı denilen yerde inip başka bir otobüse binerek aktarma yapılabiliyor ama Koumebaşı'den *Dojo*'ya mesafe çok uzak değil, o yüzden yürümek aktarmayı beklemekten daha hızlı oluyor. Sadece iki kilometre kadar bir mesafe. *Dojo*'ya gelen insanlar genellikle oradan yürüyor. Yani Koumebaşı'den dağları sağ tarafa alıp asfalt kaplı ana yoldan güneye doğru yaklaşık iki kilometre gidince, dağın eteklerinde karşına küçük taş bir kapı çıkıyor. Oradan, sıralı çam ağaçlarını dağ yamacına kadar takip edince, ağaçların bitiminde iki binanın çatısı görünüyor. İşte orası benim şu anda tedavi gördüğüm “Sağlık *Dojosu*” olarak adlandırılan, gerçekten pek eksantrik bir tüberküloz sanatoryumu. Yeni ve eski olmak üzere iki binaya ayrılmış. Eski bina pek öyle değil ama yeni bina çok şık ve aydınlık. Eski binada sıkı bir

programa tabi tutulan kişiler teker teker yeni binaya taşınıyor; ama ben sağlıklı olduğum için onlardan farklı olarak en başından yeni binaya girebildim. Benim odam, *dojo* girişinin hemen sağındaki “Kiraz Çiçeği Odası”. Her bir hasta odasına “Kiraz Çiçeği Odası”, “Taze Yeşillik Odası”, “Kuğu Odası” ve “Ayçiçeği Odası” gibi güzel ama tuhaf bir şekilde utanç verici isimler konulmuş.

“Kiraz Çiçeği Odası”, yaklaşık on altı on yedi metreka-re büyüklüğünde, hafif dikdörtgen, Batı tarzında bir oda. İçerisinde ahşaptan yapılmış, sağlam, baş kısımları güneye doğru bakan dört adet sıralı yatak var, benim yatağım ise odanın en uç tarafında. Yatağımın yakınındaki büyük cam pencerenin altında yaklaşık elli metreka-re büyüklüğünde “Otomega Göleti” adında (bu ismi pek sevmiyorum) her zaman serin ve berrak olan bir gölet var; içinde sazan ve Japon balıklarının yüzdüğünü net olarak görebiliyorum, en azından, yatağımın konumuna dair bir şikâyetim yok. Hatta en iyi yer orası olabilir. Yatağım ahşaptan ve çok büyük; yayları falan da dandik değil, bilakis her iki tarafında da işe yarar çok sayıda raf ve çekmece var, bütün eşyalarının hepsini içine koysan bile hâlâ boş yer kalacak kadar fazlalar.

Şimdi benden yaşça büyük oda arkadaşlarımı anlatacağım. Yanımda Matsuemon Otsuki var. İsminin insanda çağrıştırdığı gibi saygı duyulan, orta yaşlı bir adam. Tokyo’da gazete muhabiri olduğu söyleniyor. Karısı erken yaşta vefat etmiş, o nedenle şimdilerde genç kızıyla beraber iki kişilik bir aileler. Kızı da onunla birlikte Tokyo’dan ayrılmış, Sağlık *Dojosu*’nun yakınındaki dağ evinde yaşıyor, zaman zaman kimsesiz babasını ziyarete geliyor. Babası genellikle pek huysuz. Normalde pek sessiz sakin biri olsa da bir anda korkunç inatçı birine

dönüşebiliyor. Erdemli, asil bir kişiliği varmış gibi görünüyor. Biraz uhrevi bir tarafı da var ama yine de onu tam olarak anlayamıyorum. Simsiyah bıyığı muhteşem olsa da gözleri aşırı derecede miyop, gözlüklerinin ardındaki kızarmış gözleri mahmur mahmur bakıyor. Yuvarlak hatlı burnunun ucundan sürekli ter damlaları akıp durduğundan burnunun ucunu sıklıkla bir havluyla sertçe siliyor, bu yüzden de burnunun ucu kanıyormuş gibi kırmızı; ama gözlerimi kapatıp onu düşündüğümde, aklıma gelen tek şey saygınlık. Beklenmedik bir şekilde, harika bir insan olabilir. Lakabı Eçigo Aslanı*. Neden böyle denilmiş bilmiyorum ama tam ona göre bir isimmiş gibi geliyor. Matsuemon bu isimden pek rahatsız olmuşa benzemiyor. Bu ismi kendi kendine önerdiğine dair bazı söylentiler de var ama emin değilim.

2

Onun yanında ise Seişiçi Kinoşita var. Kendisi sıvacı. Hâlâ bekar, yirmi sekiz yaşında. Sağlık *Dojosu*'ndaki en iyi görünüşlü erkek. Bembeyaz tenli, uzun burunlu, sakın bakışlı, gerçekten çok hoş bir adam. Ancak parmak uçlarında ve kalçalarını hafifçe sallayarak yürüyor, bu yürüme tarzını bıraksa daha iyi olur. Neden böyle yürüyor acaba? Müziğe yatkınlığı olduğu için olabilir. Anlaşılması imkânsız biri. Çeşitli popüler şarkıları biliyor gibi görünüyor ama en çok *dodoitsu*** şiirinde iyi. Bana çoktan beş ya da altı tanesini

* Eçigo Cışı/Eçigo Aslanı: Eçigo'ya (Günümüzdeki Niigata vilayeti) özgü, aslan maskeleri takılarak müzik eşliğinde dans edilen geleneksel bir gösteri sanatı. Eskiden Edo Döneminde (1603-1868) bu sanatı icra eden sanatçılar, yılbaşı zamanlarında Eçigo'dan günümüz Tokyo'su Edo'ya gelerek burada da dans gösterileri sunarlardı. -çn

** Edo Dönemi'nin sonlarına doğru çıkış yapan 7-7-7-5 hece ölçülü

dinletti. Matsuemon gözlerini kapatıp sessizce dinliyor ama bu, beni huzursuz hissettiriyor. Fuji Dağı kadar çok para biriktirmek ve her gün elli *sen* harcamak gibi aptal, anlamsız şiirler yalnızca, baş ağrısından başka bir şey değil. Ayrıca *monkuiri* tarzında bazı *dodoitsu* şiirleri var ki korkunçlar. Oyunlardaki repliklerden oluşan şiirler de var. Hey, Abi gibi bir sürü şey, dinlemeye katlanamıyorum. Aynı anda ikiden fazla şarkı da söylemiyor. Aslında bir sürü şarkı söylemek istiyor gibi görünüyor ama Matsuemon ona izin vermiyor. İki şarkı söyledikten sonra Eçigo Aslanı gözlerini açıp yeter diyor. Ayrıca bazen sağlığına zararlı diye eklediği de oluyor. Şarkıcının mı yoksa dinleyicinin mi sağlığına zararlı anlamında belli değil; ama Seişiçi kötü biri değil. *Haikuyu* seviyor gibi görünüyor, geceleri yatmadan önce Matsuemon'a son çalışmalarının bazılarını söyleyip düşüncelerini soruyor ancak Eçigo hiçbir cevap vermiyor; bu yüzden Seişiçi'nin cesareti kırılıyor ve çabucak yatıp uyuyor, böyle zamanlarda çok zavallı görünüyor. Seişiçi, Eçigo Aslanı'na çok saygı duyuyor. Bu zarif adamın takma adı Kappore'.

Onun yanındaki kişi ise Nişivaki Kazuo. Postahane müdürü ya da öyle bir iş yapan biri. Otuz beş yaşında. En çok onu seviyorum. Sessiz, ufak tefek; eşi bazen ziyarete geliyor. Bu ziyaretlerde ikisi fısıldayarak bir şeyler konuşuyorlar, mahrem bir mevzuymuş gibi görünüyor. Hem Kappore hem de Eçigo onlara bakmamak için çaba gösteriyor. İyi niyetlerinden böyle davranıyorlar diye düşünüyorum. Nişivaki'nin takma adı Atkuyruğu. Belki de sırık gibi uzun

şiirlerdir. Genelde günlük hayat, iş, aşk gibi konuları anlatır, komedi unsurları da barındırır. -çn

- * Edo Dönemi'nde ortaya çıkmış, eğlenceli, hareketli ve komedi unsurları barındıran bir dans türü. -çn

olduğu içindir. Pek yakışıklı değil ama zarif. Nedense bir öğrenciymiş hissiyatını veriyor. Utangaç, küçük gülümsemesi büyüleyici. Bazen yanımdaki o olsaydı ne güzel olurdu diye düşünüyorum. Ancak bazen gece yarısı garip sesler çıkarak inlediği de oluyor, o yüzden sanırım yanımda olması daha iyi. Seni oda arkadaşlarımla tanıştırdığıma göre şimdi de *dojomuzun* özel nekahet hayatından biraz bahsetmek istiyorum. İlk olarak günlük programı yazıyorum:

- 06:00 Uyanış
- 07:00 Kahvaltı
- 08:00-08:30 Gerinme ve esneme egzersizleri
- 08:30-09:30 Ovalama masajı (*Masatsu*)
- 09:30-10:00 Gerinme ve esneme egzersizleri
- 10:00 Başkanın devriyesi (Eğitmenlerin devriyesi sadece pazar günü)
- 10:30-11:30 Ovalama masajı
- 12:00 Öğle yemeği
- 13:00-14:00 Ders (Pazar günleri Huzur Yayını isimi ve-rilen plak kayıtları yayınlanıyor)
- 14:00-14:30 Gerinme ve esneme egzersizleri
- 14:30-15:30 Ovalama masajı
- 15:30-16:00 Gerinme ve esneme egzersizleri
- 16:00-16:30 Doğa
- 16:30-17:30 Ovalama masajı
- 18:00 Akşam yemeği
- 19:00-19:30 Gerinme ve esneme egzersizleri
- 19:30-20:30 Ovalama masajı
- 20:30 Haberler
- 21:00 Uyku vakti

Geçenlerde de biraz bahsettiğim gibi, savaş sırasında birçok hastane yandığı ve felaketten zarar görmemiş olsalar da malzeme veya işgücü yetersizliğinden kapatıldıkları için uzun süre hastanede tedavi görmesi gereken birçok tüberküloz hastasının, özellikle de bizim gibi pek varlıklı olmayan hastaların, gidecek bir yerleri kalmadı. Neyse ki bu bölgede hava saldırısı neredeyse hiç olmadı ve nüfuz sahibi olan birkaç yerel hayırsever birleşmiş, yetkililerin de desteği alınarak eskiden beri dağın yamacında bulunan vilayet sanatoryumu genişletilmiş ve şu anda burada çalışan Doktor Tacima da davet edilerek malzemedен, teçhizattan bağımsız eşsiz bir tüberküloz sanatoryumu oluşturulmuş. Öncelikle, sadece yazdığım günlük programa bakarak bile normal bir sanatoryum hayatından oldukça farklı olduğunu anlamışsındır herhalde. Hastane veya hasta kavramlarını geride bırakmak üzere düzenlenmiş.

Hastane müdürüne Başkan, müdür yardımcısına bağlı doktorlara eğitmen, hemşirelere asistan, biz hastalara da öğrenci deniliyor. Buradaki her şey Başkan Tacima'nın icadı gibi görünüyor. Doktor Tacima, bu sanatoryuma davet edildiğinden beri iç mekanizmalar yenilenmiş, hastalar için de benzersiz terapiler verilmiş; çok iyi sonuçlar alındığı için de tıp camiasının dikkatini çekmişe benziyor. Kafası tamamen kel olduğundan elli yaşında gibi görünüyor ama hâlâ otuzlu yaşlarında ve bekâr olduğu söyleniyor. Zayıf ve uzun, biraz kambur ve çok gülmeyen birisi. Kel insanlar genellikle düzgün yüzlü olurlar, Doktor Tacima'nın da sevimli hatları olan yumurta gibi oval yüzü ve zarif bir görünümü var. Yine

kellere özgü bir şekilde, kedi gibi aksi ve memnun etmesi zor birisi. Biraz korkutucu da. Her sabah, öğleden önce saat onda Başkan, bir eğitmenini ve bir asistanını yanına alarak devriyeye çıkıyor, bu sırada *dojo*daki kimseden çıt çıkmıyor. Öğrenciler de Başkan'ın önünde aşırı uysal oluyorlar. Ancak arkasından gizlice takma adıyla sesleniyorlar. Lakabı Kiyomori*.

Şimdi *Dojo*'muzun günlük rutinini biraz daha detaylı anlatayım. Gerinme ve esneme egzersizleri özetle uzuvların ve karın kaslarının çalıştırılması için. Çok fazla ayrıntı verirsem sıkılırsın herhalde, o yüzden kabaca sadece önemli noktalardan bahsedeceğim. Yatakta sırtüstü uzanmış, uyur gibi bir vaziyetteyken sırasıyla parmaklarımızı, bileklerimizi ve kollarımızı oynatmaya başlıyoruz; daha sonra nefes vererek karnımızı içe çekiyor, ardından nefes alarak şişiriyoruz, burası zor bir kısım, aynı zamanda gerinme ve esneme egzersizlerinin de en önemli kısmı. Sonrasında bacak egzersizleri geliyor, bacak kasları çeşitli şekillerde esnetilip geriliyor ve bu şekilde bir tur egzersiz yeterli oluyor. Bir set bittiğinde, el egzersizlerini otuz dakika boyunca tekrar ediyorum. Daha önce yazdığım zaman çizelgesindeki gibi öğleden önce iki kere, öğleden sonra üç kere olmak üzere her gün yapıyorum, o yüzden hiç de kolay değil. Bugüne kadarki tıp bilgilerine baktığımızda, tüberküloz hastalarının bu şekilde egzersiz yapması son derece tehlikeli görünüyor ancak bu da yine savaş sırasında malzeme sıkıntısından doğan yeni tedavi yöntemlerinden biri. Bu *Dojo*'da, egzersizleri hevesle yapanların iyileşmesi de hızlanıyor.

* Kiyomori/Taira no Kiyomori (1118-1881): Heian Dönemi'nin (794-1185) sonlarında yaşamış, siyasi olarak çok güçlü, Taira klanının liderliğini yapmış tarihi kişiliktir. -çn

Daha sonra, ovalama masajı hakkında da biraz yazacağım. Bu da *Dojo*'ya özgü görünüyor. Neşeli asistanların görevi bu.

4

Ovalama masajı (*Masatsu*) için kullanılan fırça, saç kesimi için kullanılan sert kıllı fırçanın biraz daha yumuşak hâli gibi. Bu nedenle, en başta masaj oldukça acı verici oluyor, hatta ciltte yer yer sürtünmeden dolayı kızarıklıkların çıktığı bile oluyor; ama genellikle bir haftada alışılıyor.

Ovalama masajı zamanı geldiğinde, neşeli asistanlar birer birer gruplara ayrılıp sırayla tüm öğrencilerle ilgileniyorlar. İçinde su olan küçük bir metal leğene katlanmış bir havlu koyuyor ve fırçayı havluya bastırıp ıslatarak fırçayla ovalama masajı yapıyorlar. Genel bir kural olarak ovalama masajı neredeyse tüm vücuda uygulanıyor.

*Dojo*ya girdikten sonra yaklaşık bir hafta boyunca yalnızca kol ve bacaklara, sonrasında ise tüm vücuda masaj uygulanıyor. Bir tarafa doğru yan yatıp önce kol, bacak, göğüs ve karın ovalanıyor, sonra diğer tarafa dönülerek yine kol, bacak, göğüs, karın ve en sonunda ise sırt ile kalçalara doğru masaj yapılıyor. Bir kez alışınca iyi hissettiriyor. Özellikle sırtım ovalandığında nasıl hissettiğim hakkındaki duygularımı kelimelere dökemem. Yetenekli asistanlar olduğu kadar beceriksiz asistanlar da var.

Ancak bu asistanları daha sonra anlatacağım.

Dojo'daki yaşamın sabah akşam bu iki tedavi ile, gerinme esneme egzersizleri ve ovalama masajı ile geçtiğini düşünebilirsin. Savaş bitmiş olsa da erzak sıkıntısı bitmedi,

bu yüzden şimdilik hastalıkla mücadele ruhunu bu şekilde göstermek iyi değil mi? Bunlara ek olarak, öğleden sonra birde dersler, dörtte doğa, akşam sekiz buçukta da haberler var. Ders zamanında Başkan, eğitmenler veya ziyarete gelen birçok alanda önemli insanlar sırayla mikrofona konuşuyor, söyledikleri odaların dışındaki koridorlara kurulan hoparlörlerden odamıza akıyor ve biz de yatağın üzerine oturup sessizce dinliyoruz.

Dersler; hoparlörler savaş sırasındaki elektrik kesintileri nedeniyle kullanılamaz hâle geldiği için, bir süreliğine geçici olarak askıya alınmış ancak savaş bittiğinde elektrik kullanımının biraz rahatlamasıyla, kısa bir süre sonra tekrar başlatılmış. Başkan, bugünlerde Japonya'nın bilimsel gelişimin tarihi gibi konular üzerine dersler vermeye devam ediyor. Zekâ gerektirdiği söylenebilecek bu derslerde, tekdüze bir tonda ve basit bir şekilde atalarımızın yaşadığı zorluklar anlatılıyor. Dün, Genpaku Sugita'nın "Hollanda Çalışmalarının Başlangıcı"ndan bahsedildi. Genpaku ve arkadaşları Batılı kitaplar üzerine çalışan, nasıl ve ne şekilde çevirilmeleri gerektiğini belirleyen ve "uçsuz bucaksız denizde sürüklenen dümensiz bir gemi gibi, ta ki dehşete düşme noktasında dehşete düşene kadar," sözlerini yazan ilk kişilerdi. Aslında gayet güzel bir sözdü. Genpaku'nun ve diğerlerinin zorluklarını, ortaokuldayken tarih öğretmenim Ganmo Kiyama'dan öğrenmiştim; ama o zamanlar daha farklı bir duygu hissetmiştim. Ganmo, "Genpaku'un yüzünde çok feci çiçek bozuğu lekeleri yok mu?" gibi sıkıcı şeyler söylemişti. Her neyse, Başkan'ın günlük derslerini gerçekten sabırsızlıkla bekliyorum. Pazar günleri ders yapmak yerine plak kayıtları yayınlatıyor. Müziği pek sevmem ama haftada

bir dinlemek fena değil. Kayıtların arasında asistanların *a cappella* söylediği parçalar da yayınlanıyor ama onları dinlemek eğlenceli olmaktan çok beni huzursuz hissettiriyor. Oysa diğer öğrenciler en çok bu kısımdan hoşlanıyormuşa benziyor. Seişiçi gözlerini kısarak dinliyor. Benim fikrime göre, kendi *dodoitsularını* yayınlamak için can atıyor.

5

Öğleden sonra drtteki doğa aktivitesi, dinlenme zamanımız. Bu zamanda, vücut ısıımız en yüksek seviyede, bedenimiz yorgun oluyor. Çok sinirli hissediyor, hırınlaşıyoruz. Tempomuz çok yoğun olduğundan, bize dilediğimiz şeyi yapmamız için otuz dakikalık bir çeşit özgürlük tanınmış ama öğrencilerin çoğu bu sürede sadece sessizce yataklarında uzanıyor. Bu arada, *dojoda* geceleri uyuduğunuz zaman dışında yatakta örtü kullanılmasına asla izin verilmiyor. ğlenleri battaniye falan hiçbir şey örtmeden sadece pijamalarla yatağın üzerinde yatıyoruz, aslında buna alışınca çok ferah hissettiyor ve iyi de geliyor. Akşam sekiz buçuktaki haber saati, dünyadaki günlük durumlara ilişkin bir bilgilendirme. Tabii ki yine koridordaki hoparlörden, görevli memurun ürkütücü derecede gergin tonuyla çeşitli haberler bildiriliyor. Bu *dojoda* kitap şöyle dursun, gazete bile okumak yasak. Kendini okumaya kaptırmak vücut için kötü olabilirmiş. Burada kaldığımız süre boyunca, dolup taşan düşüncelerimin gürültüsünden kaçıp yalnızca yeni geminin yola çıkışına itikat ederek basit bir şekilde yaşayıp geçip gitmenin kötü bir şey olmadığını düşünüyorum.

Sana mektup yazmak için çok az zamanım oluyor ve bu

konuda ne yapacağımı bilmez hâldeyim. Genelde yemekten sonra hemen bir mektup kâğıdı çıkarıp yazıyorum ama yazmak istediğim o kadar çok şey var ki... Bu mektubu bile iki günde yazdım. Ama yavaş yavaş *dojo* yaşantısına alıştıkça, kısa bir süreyi verimli kullanma konusunda yeteneklerim de gelişecektir herhalde. Ben artık her ne konuda olursa olsun, korkunç derecede iyimserlik timsaline dönüşmüş gibiyim. Hiçbir endişem yok. Hepsini unuttum. Bu arada bir kişiyi daha tanıtmak istiyorum: *Dojo*'daki adım "Tarlakuşu". Sıkıcı bir isim. Tam ismim Risuke Koşiba ama insanlar *kohibari* yani küçük tarlakuşu olarak da duyuyor, bu nedenle böyle bir isim takıldı bana herhalde. Çok ihtişamlı değil. Başlarda, gerçekten rahatsız oluyor ve katlanmıyordum; ama bu günlerde, her şeye karşı açık fikirli ve yüce gönüllü birine dönüştüğüm için, biri bana Tarlakuşu diye seslenince bile rahatlıkla cevap veriyorum. Anlıyor musun? Ben artık eski Koşiba değilim, artık bu Sağlık *Dojosu*'nun Tarlakuşu'yum. Yüksek sesle cikleyip ötüyorum. Lütfen bundan sonra mektubumu bunu göz önünde bulundurarak oku. Ne kadar da akıllı havada bir adam diye yüzünü ekşitme.

"Tarlakuşu." Şimdi bile, pencerenin dışından, buradaki asistanlardan biri bana bağırarak sesleniyor.

"Efendim?" diye sakinlikle cevap veriyorum.

"Yapıyor musun?"

"Yapıyorum."

"Elinden geleni yap."

"Tamamdır, bende." Bu soru cevap nedir biliyor musun? Bu, *Dojo*'nun selamlaşması. Asistan ve öğrenciler koridorda birbirlerinin yanından geçtiklerinde hep bu selamı veriyorlar. Ne zaman başladığını bilmiyorum ama Başkan'ın be-

lirlediđi bir Őey deđil herhalde. Kesinlikle asistanların fikri olmalı. Ően Őakrak, kűcűk afacan erkek çocukları gibi dirençli ve dik bařlı olmak, buradaki hemřirelerin ortak űzelliđi gibi gűrűnűyor. Bařkan'dan eđitmenlere, űđrencilerden ofis gűrevlilerine kadar herkese tek tek iđneleyici isimler takanlar, anlayacađın űzere bu asistanlarmıř gibi duruyor. Gűvenilmez bir tarafları var. Bu asistanları daha yakından gűzlemleyip bir sonraki mektupta haklarında detaylı bilgi vereceđim. Her neyse, *dojomuzun* kabaca durumu bűyle. Őimdilik hořçakal.

3 Eylűl

CIRCIR BÖCEKLERİ

I

Seni en içten dileklerimle selamlıyorum. Eylül gelince her şey değişiyor. Rüzgâr gölün üzerinden esiyormuş gibi serin. Böceklerin sesi belirgin bir şekilde arttı sanki, değil mi? Ben senin gibi bir şair olmadığımдан sonbahar hakkında özellikle yürek burkan, hüznü düşünceğim yok ama dün akşam genç bir asistan, pencerenin altındaki göletin yanında durmuş, bana bakıp gülerek “Atkuyruğu’na cırcır böceklerinin öttüğünü söyle,” dedi.

Bu sözleri duyunca sonbaharın bu insanların içine nüfuz ettiğini fark ettim ve biraz bunalmış hissettim. Bu asistan, uzun zamandır benimle aynı odada olan Nişivaki Atkuyruğu ile ilgileniyordu galiba.

“Atkuyruğu burada değil. Birkaç dakika önce ofise gitti,” diye cevap verdiğimde hemen kasvetli bir hâle büründü, sözleri bile kabalaşmış özensizleşmişti. “Aa öyle mi? Tamam o zaman. Tarlakuşu, cırcır böceklerini sevmiyor musun yok-

sa?” diye garip bir şekilde cevap verince amacını anlayamadım ve gerçekten kafam karıştı.

Bu genç asistanla ilgili anlaşılmaz pek çok şey var, en başından beri ona diğerlerinden daha fazla dikkat ettim. Takma adı Ma-bo. Ma-çocuk.

Bugün sana diğer asistanların takma isimlerinden bahsedeceğim. Geçenki mektubumda güvenilir bir tarafları olduğundan, insanlara acımasız isimler taktıklarından bahsetmiştim; ama öğrenciler de eksik kalmayarak tüm asistanlara lakaplar takıyorlar, yani bir anlamda eşitlenmiş gibiyiz. Ancak öğrencilerin bulduğu isimler, nasıl desem, kadınlara karşı bir sempati içeriyor gibi ve biraz yumuşak kalıyor. Ma-sako Miura, takma adı isminden dolayı Ma-bo. Diyecek bir şey yok, çok bariz. Şizuko Takenaka, takma adı Take Hanım, hiç üzerine düşünülmemiş. Vasat. Gözlük takan asistana ise Teleskop Japon Balığı denilebilecekken sadece Japon Balığı deniliyor. Zayıf olana da Çaçı Balığı. Hüzünlü bir yüzü olana Bay Bay. Böyle olması daha mı iyi bilmiyorum; ama müsamaha gösteriyorlar. Çok çirkin, saçları da berbat bir şekilde permalı, göz kapakları kırmızı boyalı ve garip bir makyaj yapan asistana Tavuskuşu deniyor. Büyük ihtimalle dalga geçmek için Tavuskuşu ismi takıldı ama kendisi isminden pek gurur duyuyor. “Evet, ben bir Tavuskuşuyum,” derken son derece özgüvenli görünüyor. Birazcık bile alaylı değil. Ben olsam ona Melek derdim. “Evet, ben Melek,” denildiğini düşünemiyorum bile. Bunun dışında Ren Geyiği, Cırcır Böceği, Dedektif ve Soğan gibi daha birçok isim var ama hepsi çok bayat. Sadece Güneş Çarpması takma ismi biraz düşünülmüş. Yüzü geniş, yanakları kıpkırmızı parıldayan bu asistan, insana kırmızı bir iblisin yüzünü

anımsatıyor; ama tabii ki bunda da nazik davranılmış. Yani çok sağlıklı birinin bile hastalanabileceği anlamına gelen “İblise bile güneş çarpar” deyiminden yola çıkılarak Güneş Çarpması konulmuş. Fikir olarak çok kaliteli.

“Güneş Çarpması.”

“N’oldu?” dikkatle cevap verdi.

“Elinden geleni yap.”

“Tamamdır,” dedi enerjik bir şekilde. Güneş Çarpması’nın azmiyle yarışamam sanırım. Sadece o değil, buradaki tüm asistanlarda biraz aşırılık var ama gerçekten çok kibar ve iyi insanlar.

2

Öğrenciler arasında en popüler olan kişi Şizuoka Takenaka, namı diğer Take Hanım. Hiç güzel bir kadın değil; ama etkileyici biri. Boyu yaklaşık 157-158 santimetre, büyük göğüslü ve koyu bir ten rengine sahip. Yirmi beş yirmi altı yaşlarında gösteriyor. Gülümsemesi onun karakteristik özelliği. Popülaritesinin en büyük nedeni bu olabilir. Güldüğünde iri gözleri kısıp birer iğne gibi inceliyor, bembeyaz dişleri ortaya çıkıyor, insana ferah ve canlı hissettiriyor. Yapılı olduğu için hemşire üniformasının beyaz rengi ona çok yakışıyor. Ayrıca, çalışkan olması popülarliğinin diğer bir nedeni olabilir. Her halükârda işini özenle, tam olarak ve çabucak yapıp bitirme becerisine sahip, yani Kappore’nin de deyişiyle “Japonya’daki en iyi eş”. Ovalama masajı vakitlerinde diğer asistanlar, öğrencilerle lak lak edip popüler şarkıları birbirlerine öğretiyorlar; en iyi şekilde söylersek cana yakınlar ya da en kötü şekilde söylersek de gevşekler.

Ancak sadece Takenaka öğrenciler ne derse desin, sadece gülümseyerek ve başını belli belirsiz sallayarak becerikli elleriyle ritmik hareketlerle ovalamaya devam ediyor. Ayrıca, onun yaptığı ovalama masajı ne güçlü ne zayıf, tam olması gerektiği gibi. Oldukça dikkatli, her zaman sessiz kalarak ışıldayan küçük gülümsemesiyle şikâyet etmeden, asla sıkıcı küçük konuşmalara girmeden işini yapar. Diğer asistanlardan ayrı duruyor gibi geliyor. Bu mesafeli yalnızlığın zarafeti, belki de öğrencilere her şeyden çok çekici geliyor olabilir. Her halükârda, çok popüler biri. Eçigo Aslanı'nın teorisine göre, "Bu kızın annesi kesin çok terbiyeli bir kadın." Belki de öyledir. Galiba Osaka'da doğmuş ve konuşmalarında hâlâ Kansai şivesi duyuluyor. Bu da öğrenciler için karşı konulmaz bir özellik gibi görünüyor; ama eskiden beri, fiziki güzel kadınlar bana çipura balıklarının hatırlatır. Alayla gülümser, o kişi için üzülürüm ve ona karşı tüm ilgimi kaybederim. Tatlı bir kadını, zarif bir kadına tercih ederim. Ma-bo küçük ve sevimli biri. Tabii ki bu özelliğinden dolayı, en çok gizemli bir kadın olan Ma-bo ile ilgileniyorum.

Ma-bo on sekiz yaşında. Görünüşe göre Tokyo Kız Okulu'nu yarıda bıraktıktan kısa bir süre sonra buraya gelmiş. Yuvarlak yüzü beyaz, kirpikleri uzun, çift göz kapaklarına sahip iri gözleri hafif yanlara doğru sarkık. Gözlerinde her zaman bir şaşkınlık ifadesi var, bu da zaten dar olan alnının kırışarak daha da küçülmesine neden oluyor. Çok güler. Gülünce altın kaplı dişleri ışıltı ışıltı parlar. "Ne?" dercesine bakan gözleriyle gülmek için can atıyor gibi bakar, her konuşmaya burnunu sokar, birden yüksek sesle kahkaha atar, vücudunu öne eğerek karnına vura vura güler. Yuvarlak düğme burnu yukarı kalkar, ince alt dudak üst

dudağından daha çıkık durur. Güzel bir kadın değil ama çok tatlı. Çok sıkı çalışmıyor gibi görünüyor ve ovalama konusunda da iyi değil ama öyle kıpır kıpır ve tatlı ki Take Hanım kadar popüler.

3

Öyle ya da böyle, erkekler gerçekten bir tuhaf. Pek hoşlanmadıkları bir kadın için Güneş Çarpması, Bay Bay gibi gülünç lakapları takıyor ama iyi birisi için bir şey düşüneyip sadece Take Hanım, Ma-bo gibi banal lakaplardan başka bir şey bulamıyorlar. Ah, bugün, salak gibi sadece kadınlardan bahsediyorum; ama nedense bugün başka bir şey hakkında konuşmak istemiyorum. Dün Ma-bo'nun "Atkuyruğu'na cırcır böceklerinin öttüğünü söyle," sözleri beni etkisi altına aldı belki de.

Her zaman çılgınca gülüyor olsa da Ma-bo aslında tam aksine mutsuz biri olabilir. Çok gülen bir insan, aynı zamanda çok ağlayan değil midir? Ma-bo'yu düşününce bir garipleşiyorum. Ma-bo'nun, Nişivaki Atkuyruğu ile konuşmak istemesine dayanamıyorum. Şu anda bu mektubu, öğle yemeğini hemen bitirdikten sonra aceleyle yazıyorum. Ma-bo'nun, yandaki Kuğu Odası'ndan gelen ve öğrencilerin kahkahalarına karışan tiz, gürültülü kahkahasını net bir şekilde duyabiliyorum. Bu şamata ne hakkında acaba? Çok utanç verici. Aptallar. Bugün biraz garibim. Daha bir sürü yazmak istediğim şey vardı ama yandaki odadan gelen kahkahalardan rahatsız olduğum için yazamadım. Biraz dinleneceğim.

Sonunda yandaki şamata dinmişe benziyor, o yüzden bi-

raz daha yazacağım. Ma-bo anlaşılmaz birisi. Yani, özellikle dikkat ettiğimden değil ama on yedi on sekiz yaşlarındaki kızların hepsi böyle mi acaba? İyi biri mi kötü biri mi, hiçbir fikrim yok. Onunla her karşılaştığımda Genpaku Sugita'nın ilk kez Batı dilindeki bir kitabı açtığında söylediği “uçsuz bucaksız denizde sürüklenen dümensiz bir gemi gibi, ta ki dehşete düşme noktasında dehşete düşene kadar,” sözlerini sözlerini söyleyecek hâle geliyorum desem abartı olur; ama biraz çekindiğim gerçek. Çok endişeliyim. Şimdi bile o kahkaha seslerini duyduğum için mektubu yazmayı yarıda kesip kalemimi fırlattım ve kendimi yatağa attım. Ama sakın kalamadım ve dayanamayacak hâle geldim. Yatakta uzanırken yanımdaki Matsuemon'a yakındım.

“Ma-bo çok gürültü,” dedim dudak büzerek. Matsuemon yanımdaki yatağa bağdaş kurmuş kürdanla dişini karıştırırken başıyla onayladı, sonra havluyla burnundaki teri yavaşça silip “O kızın annesi kötü,” dedi.

Her şeyde anneler suçlanıyor.

Belki de Ma-bo kötü bir üvey anne tarafından büyütülmüştür. Neşeli olmasına rağmen hüzünlü bir tarafı da var. Bugün Ma-bo'yu çok seviyor gibiyim.

“Atkuyruğu'na cırcır böceklerinin öttüğünü söyle.”

O andan beri bir tuhafım. Ne kadar da can sıkıcı bir kadın.

7 Eylül

YAŞAM VE ÖLÜM

I

Lütfen dünkü tuhaf mektubum için beni mazur gör. Mevsim değişince her şey yepyeni görünüyor ve aşk için can atıyorum. Onu seviyorum, onu çok seviyorum. Kafayı yemek üzereyim. Hayır, aslında o kadar da sevmiyorum. Her şey sonbaharın gelmesinin suçu. Son günlerde, kuş beyinli, geveze, gürültülü bir tarlakuşu gibi olmaya başladım. Ancak bunun için kendimden nefret etmiyorum ya da derin bir pişmanlık hissetmiyorum. Başlangıçta, bu nefret duygunun kaybolmasının garip olduğunu düşünmüştüm ama bu hiç de garip değil. Niyetim tamamen farklı bir adam olmak değil miydi? Yeni bir adam oldum işte. Kendimden nefret etmemek ya da pişmanlık duymamak şu anda benim için büyük bir keyif. Bence bu iyi bir şey. Artık yeni adam olarak, canlandırıcı bir özgüvenim var. Bu *dojoda*, altı ay boyunca hiçbir şey düşünmeden basit bir şekilde yaşama ve eğlenme lütfu bahşedildi bana. Şakıyan bir tarlakuşu

gibi. Akan berrak bir su gibi. Şeffaf bir şekilde, kaygısızca yaşıyorum!

Dünkü mektupta sadece Ma-bo'yu övüp durdum ama bunu şimdilik bırakacağım. Aslında bugün enteresan bir olay oldu, önceki mektuptaki eksiklikleri daha sonra tamamlayacağım. Şakıyan tarlakuşuna, akan berrak suya ve bu kuş beyinliye gülmeyin.

Sabah, ovalama seansım uzun zaman sonra Ma-bo ileydi. Ma-bo ovalama masajı konusunda beceriksiz ve özensiz. Atkuyruğu'na nazik bir şekilde yapıyor olabilir ama nedense bana gelince hep üstünkörü ve kaba. Ma-bo, benim yolun kenarındaki bir çakıl taşından başka bir şey olmadığını düşünüyor sanki, neden acaba? Eh pekâlâ, yapacak bir şey yok ama benim için Ma-bo hiç öyle çakıl taşı falan değil, o nedenle Ma-bo'nun ovalama seansında nefessiz kalıyor, garip bir şekilde kaskatı kesiliyor ve konuşamıyorum. En kötüsü ise şaka bile yapamıyorum. Şaka yapacağım zaman sesim boğazımda düğümleniyor, düzgünce tek bir kelime bile edemiyorum. En sonunda da yüzüm asık bir şekilde somurtuyorum, böyle yapınca Ma-bo da rahatsız oluyor olacak ki bir tek benim ovalama seansımda hiç gülmüyor, ağzını bıçak açmıyor. Bu sabahki ovalama seansı da aynı şekilde katlanılamayacak kadar bunaltıcıydı. Özellikle o "Atkuyruğu'na cırcır böceklerinin öttüğünü söyle," cümlesini söylediğinden beri duygularım gerilmiş durumda. Yine sana yazdığım mektupta Ma-bo'yu sevdiğimi yazdıktan hemen sonra, hiçbir şekilde tahammül edilemez bir gariplik hissetim. Ma-bo sırtımı ovalarken birden fısıldadı.

"Tarlakuşu en iyisi."

Hiç mutlu değildim. Bu lakabı sevmediğini sanıyordum.

Ma-bo'nun böylesine sahte iltifatta bulunması, benim aklı havada olduğumu düşündüğünün bir kanıtı. Gerçekten birinin en iyisi olduğunu düşünüyorsanız, bunu açıkça, pişkin pişkin söyleyemezsiniz. Ben de bu nüansı pek tabi biliyorum. Hiçbir şey söylemedim. Sonra yine fısıldayarak:

“Bir derdim var,” dedi. Şaşırdım kaldım. Korkunç bir şey söyleyecektim ama yorgundum. “Cırcır böcekleri ötüyor” da tamamen olumsuz bir çağrışıma sahipti. Geri zekâlı olabileceğinden şüphelendim. Önceden de gülme şeklinin aptalca olduğunu düşünmüştüm ama samimi olabileceğini düşününce neşelenmeye başladım.

“Ne tür bir derdin olabilir ki?” diye alayla sordum.

2

Cevap vermedi, sonra hafifçe burnunu çekti. Ona göz ucuyla baktığımda... Ah olamaz... Ağlıyordu. Şaşkına döndüm. Sana dün çok gülen bir kişinin en ağlayan kişi olduğunu yazmıştım ama benim anlamsız öngörümün bu kadar erken gözlerimin önünde gerçekleştiğini görmek, tam tersine keyfimi kaçırıp beni rahatsız etti. Çok saçmaydı.

“Atkuyruğu *Dojo*'dan gidiyor,” dedim alaycı bir ses tonuyla. Gerçekten de böyle söylentiler vardı. Ailevi nedenlerden dolayı Atkuyruğu'nun Hokkaido'ya, memleketindeki bir hastaneye nakil yaptırması gerektiğine dair söylentiler duymuştum.

“Alay etme!” diyerek hızla ayağa kalktı ve henüz ovalama masajı bitmemesine rağmen leğeni alıp apar topar odadan çıkıp gitti. İtiraf ediyorum, gidişini izlerken kalbim biraz pır pır ediyordu. Kendime çok güvendiğim için acaba benim-

le alakalı mı bir derdi var diye düşünmüyordum ama çok neşeli olan Ma-bo'nun bir erkeğin önünde ağlamaya başlaması, sonra da sinirlenip birden ayaklanıp gitmesi ciddi bir şey olabilir. Her ne kadar bastırsam da biraz özgüvenim yerine gelmiş, az önceki kibrim uçup gitmişti. Ma-bo'nun sevimli olduğunu düşündüm, çılgılık atmak isteyerek yatakta kollarımı iki yana salladım; ama o anda farkına vardım. Ma-bo'nun gözyaşlarının anlamını kısa sürede anladım. O sırada yanımdaki Eçigo Aslanı'nına masaj yapan Japon Balığı umursamaz bir edayla bana anlattı.

“Azarlandı. Dün gece Take Hanım, ona kendisini fazla kaptırdığını ve çok gürültü yaptığını söyledi.”

Take Hanım baş asistan. O yüzden muhtemelen azarlamaya izni var. O anda her şeyi anladım. Doğru düzgün bir şey yoktu. Açıkça anlamıştım. Bu neydi böyle! Baş asistan tarafından azarlanmış ve bunu dert etmişti. Gerçekten utandım. Hem Japon Balığı'nın hem Eçigo Aslanı'nın hem de diğer herkesin acınası kibrim tanık olduğunu ve bana güldüklerini hissettim. Böylelikle Yeni Adam da sessizliğe gömüldü. Her şeyi, hepsini anladım. Ma-bo defterini bir güzel kapayacağım. Yeni Adam kararlı biri. Pişmanlık gibi duygular Yeni Adam'da yok. Şu andan itibaren, Ma-bo'yu tamamen görmezden gelmek niyetindeyim. Kurnaz, gerçekten can sıkıcı bir kadın. “Ah! Ha ha ha!” diye kendi kendime gülecek gibiydim.

Öğlen, Take Hanım yemeğimi getirdi. Her zaman hızlıca bırakıp gitse de bugün tepsiyi yatağımın yanındaki ufak masaya koyup uzanarak pencereden dışarı baktı, sonra oraya doğru iki ya da üç adım attı. İki elini pervazın üzerine koyup bana doğru sırtını dönerek sessizce durdu. Bahçede-

ki gölete bakıyor gibiydi. Yatakta doğrulup hemen yemeğimi yemeye başladım. Yeni Adam garnitürlerden şikâyet etmeyecek. Bugünün garnitürleri kurutulmuş sardalya ve buharda balkabağıydı. Sardalyaları kafalarından başlayarak bir bir yedim. Bütün besinleri almak için her şeyi iyice ve güzelce çiğnedim.

“Tarlakuşu,” dedi fısıltıyla. Başımı kaldırdığımda, Take Hanım ellerini arkasında bağlamış, pencereye yaslanmış ve bana doğru dönmüştü. Sonra o karakteristik gülümsemeyle, sanki nefes alıyormuş gibi son derece alçak bir sesle “Ma-bo ağladı mı?” diye sordu.

3

“Evet,” diye yanıtladım normal bir ses tonuyla. “Bir derdim var dedi.” İyice, güzelce çiğnemek kan yapar.

“İğrenç,” dedi sessizce Take Hanım, kaşlarını çatarken.

“Bu konuda hiçbir bilgim yok.”

Yeni Adam dürüst biri. Kadınların problemleriyle ilgilenmiyor.

“Biraz endişeliyim,” dedi gülerek. Yüzü kırmızıydı.

Biraz panikledim ve çiğnemedem bir lokma yuttum.

“Hepsini ye,” dedi çabucak, alçak bir sesle önümden geçip odadan çıktığı sırada.

İstemedem de olsa sözlerim sertti. Bu neydi peki? Kendini nasıl da büyük görüp üstten bakıyor. Nedense o zaman öyle hissetmişim ve bundan pek hoşlanmamıştım. Baş asistan değil mi? İnsanları azarlayıp sonra da endişelenemez. Tiksindim. Take Hanım’ın kendine çekidüzen vermesi gerekiyor. Take Hanım üçüncü porsiyon pilavımı getirdiğin-

de bu sefer yüzü kızaran bendim. Ahşap pirinç kabı ağzına kadar doluydu. Her zaman üçüncü porsiyon ilkinden daha az koyulduğundan hepsini tamamen bitirebiliyordum ama bugün, üçüncü porsiyon da ilk porsiyon kadar büyüktü ve pirinç kabının dibinde biraz pirinç bırakmıştım. Biraz sinir oldum. Bu tarz nezaketlerden nefret ediyorum. Böylesi iyilikler çok tatsız. Bu tatsız pirinçten insana ne kan ne de can olur. Hiçbir şey olmaz. Faydasız. Eçigo Aslanı muhtemelen “Take Hanım’ın annesi çok eski kafalı biri olmalı,” derdi.

Her zamanki gibi üç küçük porsiyon yedim ve iyilik yapmak için koyulan pirinci olduğu gibi bıraktım. Bir süre sonra Take Hanım hiçbir şey olmamış gibi sakın bir yüzle tepsiyi almaya geldiğinde, umursamaz bir ses tonuyla şöyle söyledim: “Biraz pilav kaldı.”

Take Hanım, benim olduğum tarafa biraz bile bakmadan, sadece pirinç kabının kapağını açtı, benim bile zor duyabileceğim kadar alçak bir sesle “İğrenç çocuk!” diyerek tepsiyi aldı ve sonra hiçbir şey olmamış gibi ifadesiz bir suratla odadan çıktı.

Take Hanım için “iğrenç” kelimesi bir alışkanlık gibi olmuş ve hiçbir anlam ifade etmiyor galiba; ama bir kadın bana “iğrenç” dediğinde kendimi hiç de iyi hissetmiyorum. Hatta berbat hissediyorum. Eski ben olsaydım, Take Hanım’a bir tane vururdum. Neden iğrencim? İğrenç olan sen değil misin? Eskiden hizmetçiler, efendilerinin en sevdikleri kâselerine pirinci gizlice bol bol doldurmuş, ne kadar da cahilce ve iğrenç bir sevgi gösterisi. Çok zavallıca. Benimle alay etme. Yeni Adam olarak kendimle gurur duyuyorum ben. Daha az pirinç de olsa yemeğimi neşeyle çiğnersem yeterli besin alabilirim. Take Hanım’ın daha gü-

venilir biri olduğunu sanıyordum ama sonuçta kadınlar işe yaramaz. Genelde çok akıllı ve soğukkanlı davrandığı için böyle bir aptallık yaptığında daha da dikkat çekici ve karşı konulamaz hâle geliyor. Çok yazık. Take Hanım kendine çekidüzen vermeli.

Eğer onun yerinde Ma-bo olsaydı, ne hata yaparsa yap-sın, tam tersine tatlılığı ve sevimliliği artardı herhalde; ama görünüşe göre düzgün bir kadının yanlışı sorun oluyor. Öğle yemeğinden sonraki arayı kullanarak bu mektubu yazıyordum ama aniden koridordaki bir hoparlörden yeni binadaki tüm öğrencilere hemen balkonda toplanın şeklinde bir talimat verildi.

4

Kâğıtlarımı toparlayıp ikinci kattaki balkona gittim. Dün gece eski binada kalan İtoko Narusava isimli genç bir kız ölmüş, herkes onu sessiz yolculuğuna uğurlamak için toplanmıştı. Tabutun gidişini beklerken askeri bir düzeni andıran dört sıra hâlinde dizilmiş, yeni binadaki yirmi üç erkek ve altı kadın öğrenci, gergin bir suratla balkonda cenaze arabasını bekliyordu. Bir süre sonra beyaz bir kumaş sarılmış Narusava'nın tabutu, sonbahar ışığının altında güzelce parlıyordu. Yakınları tabutu izlerken, eski binadan ayrılarak çamların içindeki dar yokuştan asfalt ana yola doğru yavaşça indirildi. Muhtemelen Narusava'nın annesi olan kişinin mendiliyle gözlerini silip yürürken ağladığını gördüm. Beyaz önlüklü bir grup eğitmen ve asistan da başları eğilmiş bir şekilde onları takip ettiler.

Bu iyi bir şey, diye düşündüm. İnsanlar ölümle tamam-

lanır. Yaşarken, herkes eksiktir. Böcekler ve küçük kuşlar, hayatta oldukları ve hareket ettikleri sürece mükemmeldirler; ancak öldükleri anda sadece birer ceset olurlar. Ne tamamlanır ne de eksilirler, sadece hiçliğe dönerler. İnsanlar içinse durum tam tersidir. Bu noktada, insanın öldükten sonra en insani hâline dönüştüğü paradoksu da geçerli oluyor herhalde. Narusava hastalıkla savaşıırken öldü. Şimdi masumiyeti simgeleyen güzel beyaz kumaşla sarmalanıp sıralı çamların arasında bir görünüp bir gizlenerek yokuştan indiriliyor olması, genç ruhunu en ağırbaşlı, en açık ve en anlamlı şekilde ortaya koyuyor. Narusava Hanım, sizi asla unutmayacağız. Parlayan beyaz kumaşa doğru bakarak ellerimi dua eder gibi usulca birleştirdim.

Ama beni yanlış anlama. Ölümün iyi bir şey olduğunu düşünüyorum desem bile asla insanların hayatını hafife alıyor veya değersizleştiriyor değilim. Yine öyle duygusallığa, rehavete kapılarak “ölümü metheden” biri de değilim. Bizler, ölümden bir kâğıt parçası kadar uzağız, bu yüzden de bizim için ölüm sürpriz olmaktan çıktı artık. Bu noktayı unutmama lütfen.

Bu mektupta şu âna kadar yazdıklarımı bakınca, kesinlikle Japonya’daki bu infial, pişmanlık ve kasvet çağında, etrafımı saran kaygısız, aşırı neşeli havaya karşı öfke duymuş olmalısın. Bu anlaşılabilir bir şey; ama ben de aptal değilim. Tabii ki sabahtan akşama kadar sadece gülüp durmuyorum. Her akşam sekiz buçuktaki haber saatinde çeşitli haberler dinliyorum. Battaniyeye sarınıp sessizce yatsam da gözüme uyku girmediği geceler oluyor. Ancak gayet açık olan bir şeyi tekrar dile getirmek istemiyorum. Bizler tüberküloz hastasıyız. Aramızda bu gece kan öksürüp sonu Narusava gibi

olabilecekler var. Kahkahalarımızın kaynağı Pandora'nın kutusunun köşesinde duran küçük taştan geliyor.

Ölümle bir arada yaşayanlar için bir çiçeğin gülümsemesi, ölüm-yaşam meselesinden daha çok yüreklerine işler. Şimdi bizler, tabiri caizse, hafif çiçek kokularına kapılıp ne olduğunu bilmediğimiz büyük bir gemiye bindirildik ve kendimizi onun göklerdeki rotasının insafına bırakarak ilerliyoruz. Bu sözde İlahi İrade gemisinin nasıl bir adaya ulaşacağını ben de bilmiyorum; ama bu yolculuğa inanmak zorundayız. Ölmenin ya da yaşamamanın, bir insanın mutluluğunu ya da üzüntüsünü belirleyen kilit nokta olmadığını anlamaya başladım. Ölümler tamamlanmış bir hâlde ve yaşayanlarsa ellerini birleştirmiş, yelken açmak üzere geminin güvertesinde duruyor. Gemi iskeleden ayrılıyor.

“Ölüm iyi bir şey.”

Bu deneyimli bir yolcunun sakinliğine benzemiyor mu? Yeni Adam'ın ölüme ve yaşama karşı bir duygusu yok.

8 Eylül

MA-BO

I

Cevabını okurken geçmişe karşı özlemle doldum. Geçen gün “ölüm iyi bir şey” gibi yanlış anlaşılabilir, tehlikeli sözler kullanmıştım; ama söylediğim her şeyi anladığın ve duygularımı tam olarak kavradığın için gerçekten mutlu oldum. Devir denilen şeyi düşünmeden edemiyorum. Önceki devrin insanları, ölüme karşı bu sakin tavrı belki de hiç anlayamamıştır. “Bugünün gençleri, her kim olursa olsun, ölümlle yan yana yaşıyor. Bu sadece atom bombasının kurbanlarıyla sınırlı değil tabii ki. Hayatlarımız çoktan birilerine sunuldu. Bize ait değil. Bu nedenle, sözde İlahi İrade Gemi’sine hiç tereddüt etmeden, rahatlıkla adayabiliriz kendimizi. Bu, yeni yüzyılın yeni cesaret biçimi. ‘Gemi, ölüm ile yaşam arasındaki ince çizgi gibidir,’ derler ama tuhaf bir şekilde bunu önemsemiyoruz,” şeklindeki sözlerin beni mahvetti. Öncelikle ilk mektubunun eski kafalı olduğunu söyleyerek öfkemi kustuğum için içten bir şekilde senden özür dilemem gerek.

Bizler hayatlarımızı boşa harcıyor değiliz tabii ki; ama yine de gereksiz yere duygusallığa kapılıyor ya da ölümden korkuyor da değiliz. Bunu ispatlamam gerekirse, İto-ko Narusava'nın beyaz beze sarılı, güzelce parlayan tabutunu gördükten sonra Ma-bo ve Take Hanım'ı tamamen unuttum ve o günkü sonbahar göğü gibi keyifli, saf bir ruh hâliyle yatağa uzanıp koridorda öğrenciler ve asistanların "Yapıyor musun?" "Yapıyorum," "Elinden geleni yap," "Tamamdır, bende," şeklindeki selamlamalarını dinlerken bunu her zamanki yarı dalga geçer bir ses tonuyla değil, nendense ciddi bir ses tonuyla yaptıklarını fark ettim. Sonra öyle itaatkâr, gergin bir şekilde bağırarak öğrencilere göre kendimi çok sağlıklı hissettim. Sözlerim sana biraz yapmacık geldiyse, bu o gün bütün *dojonun* kutsal hisle dolu olmasındandır. Şuna inandım: Ölüm asla bir insanın duygularını solduracak bir şey değildir.

Bizim hislerimizi çocuksu bir cesaret gösterisi ya da umutsuzluğun sonundaki çaresizlikten başka bir şey olarak görmeyenler, eski devrin zavallı insanlarıdır. Hem eski hem de yeni çağın duygularını net bir şekilde anlayabilen kişiler nadir değil midir zaten? Hayatın tüy kadar hafif olduğunu düşünüyoruz; ama bu hayatlarımızı boşa harcadığımız anlamına gelmez, hayatı tüy kadar hafif bir şey olarak sevdiğimizi gösterir. Tüyler çok uzağa, hızla uçar. Gerçekten şimdi, vatanseverliğin, savaşın sorumluluğunun ne olduğuna dair büyüklerimiz her zamanki tartışmalarını yüksek sesle haykırmaya devam ederken, bizler onları geride bırakarak yüce kişilerin sözleriyle yola çıkıyoruz. Bunların, Japonya'nın yeni özellikleri olduğunu sahiden hissediyorum.

İtoko Narusava'nın ölümünden sonra saçma bir teo-

ri geliştirdim ama bu tür teorilerde pek iyi değilim. Yeni Adam kendisini sessizce yeni inşa edilmiş o gemiye bırakıyor ve esrarengiz bir şekilde umut dolu olan, gemideki hayatından memnuniyet duyuyor. Peki başka bir kadın hakkında bir hikâyeye daha ne dersin?

2

Mektubunda, Take Hanım'ı fazlasıyla savunup korumuşsun. Ondan bu kadar hoşlandıysan doğrudan Take Hanım'a bir mektup gönderebilirsin. Hayır, hatta görüşün en iyisi. Boş vaktin olduğunda *Dojo*'ya beni ziyaret etmeye değil, Take Hanım'ı görmeye gel. Onu görünce aklın başına gelecektir. Sonuçta o heybetli bir kadın. Kolları muhtemelen seninkilerden daha güçlüdür. Mektubundan anladığım kadarıyla, Ma-bo'nun ağlaması hiç problem değil ama Take Hanım'ın "Biraz endişeliyim," demesi büyük bir olay diye düşünüyor gibisin, bunu ben de düşünüp tarttım. Ma-bo'nun yanıma gelip bir derdi olduğunu söyleyerek ağlaması hakkında "Biraz endişeliyim," demesinin, Take Hanım'ın bir süredir benimle ilgilendiğinin kanıtı olduğu gibi saçma bir düşünceye kapılmamı istedin ama bende hiç de öyle duygular uyanmadı. Take Hanım, o kadar iri biri ki hiçbir cinsel çekiciliği yok. Sürekli işiyle meşgul olan ve içinden başka şeyler düşünmeye vakti olmayan türden insanlardan biri o. Sadece baş asistan olmanın ağır sorumluluğu nedeniyle strese giriyor ve canını dişine takarak çalışıyor. Take Hanım önceki gece Ma-bo'yu azarladı. Azarlandığında Ma-bo'nun çok üzölüp ağladığını başka asistanlardan duydum. Belki de Take Hanım azarlama yöntemini gözden geçirmeli. Biraz fazla sert olabilir

ve bu konuda düşünmesi gerekiyor. Her ne kadar inceliksiz olsa da en sağlıklı düşünme şekli bu herhalde. Bundan eminim. Bir kadın her zaman sadece kendi konumunu düşünür. Yeni Adam, kadınlara karşı en ufak bir kibir duymuyor ve aralarında popüler de değil. O samimi biri.

Take Hanım “Biraz endişeliyim,” dediğinde yüzü kızarmıştı, ancak bu Ma-bo’yu azarladığı için kaygı duyduğu anlamına geliyordu. Birden söylenen bu sözlerin beklenmedik bir şekilde tuhaf bir yankıya sahip olduğunu fark edip kafası karıştığı için yüzü kızarmıştı sadece, hepsi bu. Çok önemsiz bir şey. Sonra, o gün Ma-bo’nun benim yanımda ağlaması, “biraz endişeliyim” olayı ya da iyilik yapmak için fazla pirinç verilmesi gibi o günkü bütün tuhaf durumları çözebilmek için dikkate alınması gereken önemli tek bir gerçek var, o da İtoko Naruzava’nın ölümü. Naruzava o gece öldü. Neşeli Ma-bo’nun neden azarlandığını anlıyorum. Asistanlar da İtoko Naruzava gibi birer genç kadınlar. Muhtemelen derinden etkilemiştir onları. Bu tarz eski kafalı duygular, kadınlarda hâlâ varlıklarını sürdürüyor gibi görünüyor. Üzüntü, kafa karışıklığı ve bir kâse pirinç sadakası tuhaf duyguların tezahürleri değil mi? Her neyse, o gün, herkesin tuhaf hâli, İtoko Naruzava’nın ölümüyle güçlü bir şekilde bağlantılı görünüyor. Ne Ma-bo ne de Take Hanım’ın benim hakkımda özel düşünceleri var. Şaka yapmıyorum.

Nasıl, anladın mı? Hâlâ Take Hanım’ı seviyor musun? *Dojo*’ya bir kereliğine ziyarete gelip gerçeği gör. Bence Ma-bo’nun, Take Hanım’a nazaran yeni bir duyarlılığa sahip olması iyi ama Ma-bo’dan hoşlanmıyor gibisin. Bu yeniden düşünmen gereken bir şey. Ma-bo’nun iyi yönleri var. Düünden önceki gün, Ma-bo onun iyi huylu tarafını görmeme

izin verdi ve hemen onun hakkında yeniden düşündüm, bugün sana bundan bahsedeceğim. Senin de kesinlikle Ma-bo'yu seveceğini düşünüyorum.

3

Dünden önceki gün, oda arkadaşım Nişivaki Atkuyruğu, ailevi nedenlerle sonunda *Dojo*'dan ayrıldı, tam da o gün Ma-bo'nun izin günü olduğu için onu E şhrine kadar götürmeye söz vermiş. Bir gün öncesinden itibaren öğrenciler Ma-bo ile dalga geçtiler, zeki, neşeli ve güler yüzlü bir mizaçla hediye istiyoruz diye ısrar ettiler, hepsini tamamdır diyerek seve seve kabul etti. O gün sabah erkenden Ma-bo, *kurume kasuriden** yapılan *monpe* iş pantolonunu giyerek Atkuyruğu'nun ardından sevinçle yola çıktı. Öğlenden sonra üç gibi gerinme ve esneme egzersizlerine başladığımız sırada sevdiği insandan ayrılan biri değilmiş gibi gülücükler saçarak geri geldi ve odaları dolaşarak öğrencilere söz verdiği hediyelik eşyaları dağıttı.

İşgücü kıtlığının yaşandığı bu zamanlarda, oldukça varlıklı ailelerin kızları bile çalışmak için evden ayrılmak zorunda kaldı, Ma-bo da onlardan biri gibi görünüyor. İş onun için yarı eğlence amaçlı olduğundan veya parası çok olduğundan mı bilmem, her zaman çok cömert. Bu da öğrencilerin arasında bu kadar popüler olmasının nedenlerinden biri herhalde, bu zamanda hediyelik eşya bir lüks. Getirdiği hediyeler, artık nasıl eline geçtiyse, 3x6 santimetrelik oyuncak aynalardı. Arkalarına bir sinema aktristin fotoğrafı

* Fukuoka vilayetindeki Kurume'de üretilen, çivit renkli bir tür dokuma kumaşdır. Osamu Dazai'nin bu kumaşı sevdiği söylenmektedir. -çn

yapıştırılmıştı. Eskiden bu tarz şeyler şeker dükkânlarında öylesine bedavaya verilirdi ama şimdi böyle bir şeyi bile satın almak gerekiyor ve muhtemelen ucuz da değiller. Bir şekercinin veya bir oyuncakçının stokundan düzinelerce satın alıp mı geldi bilmiyorum ama her halükârda, kesinlikle tam Ma-bo'ya göre hediyeler. Öğrenciler, sinema aktristinin fotoğrafını beğenmiş olmalı ki çok büyük bir gürültü kopardılar. Kappore de bir tane aldı. Kadınlardan bir şeyler almayı sevmediğim için en başından hediyelik eşya istemedim, ayrıca herkes gibi aynı oyuncak aynayı almanın sıkıcı olduğunu düşündüm. Sonra Ma-bo odamıza gelip aynalardan birini Kappore'ye uzattı, "Kappore, bu aktrisi tanıyor musun?"

"Bilmiyorum ama güzelmiş. Ma-bo'nun tıpkısının aynısı, değil mi?"

"Ay, hayır. Danielle Darrieux değil mi?"

"Amerikalı mı?"

"Hayır, Fransız. Eskiden Tokyo'da çok popülerdi. Bilmiyor musun?"

"Bilmiyorum. Fransız mıdır nedir artık bilmem ama geri veriyorum bunu. Kılı yabancılarla işim olmaz. Japon bir aktrisin fotoğrafıyla değiştirebilir misin? O zaman kabul ederim. Bunu şuradaki Koşiba Tarlakuşu'na falan ver."

"Çok fazla konuşuyorsun. Bu sadece sana özel. Tarlakuşu'na veremem. O çok kaba, olmaz."

"Kim ki bu? Ver bakayım bana. Dani..?"

"Danielle. Danielle Darrieux." Konuşmalarını dinlerken, gerinme ve esneme egzersizlerine gülümsemeden devam ettim ama hiç eğlenceli değildi. Ma-bo benden bu kadar nefret mi ediyordu? Bu kadar mı? Beni sevdiğini tabii

ki düşünmemiştim; ama benden, sadece benden, bu kadar nefret ettiği hiç aklıma gelmemişti. Gerçekten konumunun en düşük seviyede olduğunu düşünürken bile, en dibin daha da dibi vardı. İnsanlar, en nihayetinde, kendileri hakkındaki yanılsamalarla sarhoş olmuş bir şekilde yaşamıyorlar mı? Gerçekler acıdır. Beni bu kadar korkunç yapan ne acaba? Bir dahaki sefere Ma-bo'ya bunu soracağım. Fırsat beklenmedik bir şekilde erkenden geldi.

4

O gün saat dörtten sonra, doğa zamanı sırasında, yatağında oturuyordum ve boş boş pencereden dışarı bakarken beyaz önlük giymiş Ma-bo, kirli çamaşırlarla birden bire bahçeye çıktı. Düşünmeden ayağa kalktım, pencereden vücudumun yarısını dışarı uzatıp eğildim.

“Ma-bo,” diye alçak bir sesle çağırdım onu.

Ma-bo arkasını döndü, beni görünce gülümsedi.

“Bana hediye vermiyor musun?” dedim.

Ma-bo hemen cevap vermedi ama hızla dört bir yana baktı. Biri izliyor mu diye etrafı kolaçan ediyor gibiydi. *Dojo*'nun dinlenme saatiydi. Çıt çıkmıyordu. Ma-bo zoraki bir gülümsemeyle, avucunu ağzının yanında tutup dudağını büzerek çenesini öne çıkardı, ardından hiçbir ses çıkarmadan, yani sadece ağzını oynatarak konuştu. Anında anladım.

“Son-ra.”

Hemen anlamama rağmen, bilerek aynı şekilde ağız hareketiyle “Son-ra?” diye sorunca yine, her heceyi ayırarak söyleyip bir çocuk gibi başını aşağı yukarı sallayarak şirin

bir jestle “Son-ra,” dedi ve ağzının yanında duran avucunu “sır, sır,” der gibi iki yana salladı, omuzlarını silkip gülerek çabuk adımlarla ek binaya doğru koştu.

“Sonra, öyle mi? Düşündüğümden daha kolaymış.” Kalbimden böyle geçirip birden kendimi yatağa bıraktım. Sevincimi açıklamama gerek yok. Hepsini hayal gücüne bırakıyorum.

Dün gece ovalama masajı sırasında Ma-bo’dan o “son-ra”nın hediyesini aldım. Önceki günün sabahından beri Ma-bo önlüğün altına bir şey gizler gibi, bir amacı varmış gibi koridorda dolaşıyordu, o önlüğün altında benim hediyemi mi saklıyor acaba diye düşünerek arsızca yaklaşıp elimi uzattığımda “Ne oldu?” diye ters bir tepki verdi. Aşırı utandığım için bilmiyormuş gibi yaptım; ama sonuçta sakladığı şey benim hediyemdi.

Dün akşam yedi buçuktaki ovalama masajı sırasında, yaklaşık bir hafta sonra ilk kez Ma-bo’nun sırası geldi. Ma-bo, sol elinde metal bir leğen tutarken sağ elini de önlüğünün altına saklıyordu ve sırtı sırtı gelip yatağımın yanına çömeldi. “Çok kötüsün. Almaya gelmedin. Sabah-tan beri kaç kez koridorda bekledim oysa.” Böyle söyleyip yatağın çekmecesini açtı, önlüğün altındaki hediyeyi hızlıca çekmeceye koyup, kapattı. “Söylemek yok. Kimseye söyleme.”

Yatakta uzanırken iki üç kez hafifçe başımı salladım. Masaja başlarken: “Uzun zaman oldu. Sıra bir türlü gelmiyor. Hediyeni verecektim ama nasıl yapsam bilemedim.”

Elimi boynuma götürüp bağlama hareketi yaptım ve “Kravat mı?” diye ses çıkarmadan sordum.

“I-ı hayır,” derken alt dudağını büzerek güldü ve, “aptal,” dedi alçak bir sesle.

Gerçekten de aptalım. Takım elbisem olmamasına rağmen neden kravat diye tuhaf bir tahminde bulundum acaba? Ne kadar gülünç. Ya da belki de bilmeden bilinçaltımda kravatı o küçük cep aynalarıyla ilişkilendirmiştim.

5

Bu sefer sağ elimle yazı yazmayı taklit ederek “Dolma kalem mi?” anlamında sordum. Bencil bir adamım ben aslında. Dolma kalemim bu aralar bozuk, herhalde bilinçaltımda yeni bir tane istediğim için ağzımdan birden çıkıverdi. Gerçek düşüncelerimden ve arsızlığımdan tiksindim.

“I-ı hayır,” diye reddetti Ma-bo başını sallayarak. Fikirlerim tükenmişti.

“Biraz sade bir şey ama kimseye verme. Dükkânda sadece bir tane kalmıştı. Biraz sade ve pek sofistike değil ama lütfen buradan ayrılırken yanında götür. Tarlakuşu bir centilmen, bu yüzden eminim buna ihtiyacın olacak.”

Hiçbir şekilde anlayamadım. Olamaz, yoksa hediyesi bir baston muydu?

“Her neyse, teşekkür ederim,” dedim arkamı dönerek.

“Neyden bahsediyorsun? Ay, ne aptal bir çocuk. Bir an önce iyileş ve taburcu ol.”

“Size çok zahmet verdim. Burada ölmek istiyorum.”

“Hayır, olmaz. Arkandan ağlayacaklar var.”

“Ma-bo mu?”

“Çok ukalasın. Ağlamam ben. Ağlamak için bir nedanim yok.”

“Ben de öyle düşünmüştüm.”

“Ben ağlamasam bile Tarlakuşu için ağlayacak çok insan var.” Bir an düşündükten sonra, “Üç, hayır, dört kişi var.”

“Ağlamanın anlamı yok.”

“Var, anlamı var,” diye ısrar etti. Sonra ağzını kulağıma yaklaştırıp “Take Hanım? Japon Balığı? Soğan? Güneş Çarpması?” diye sol elinin parmaklarıyla teker teker saydı. “Vay canına,” dedi ve güldü.

“Güneş Çarpması ağlayabiliyor mu?” Ben de güldüm. O geceki ovalama masajı eğlenceliydi. Eskiden olduğu gibi Ma-bo’ya karşı sert değilim, şimdi bir şekilde herkese yüksek bir yerden bakıyormuş gibi soğukkanlı ve sakinim, rahatça şaka yapabiliyorum. Bunun nedeni belki de bu son on beş günde bir kadının benden hoşlanmasını istemenin boğucu arzusunu bir kenara attığım içindir. Bana bile tuhaf gelen bir şekilde, kalbimde hiçbir saplantı olmadan eğlenerek yaşıyorum. Sevmek ve sevilmek, tıpkı mayıs esintisinde hışırdayan ağaç yaprakları gibi. Bencil değilim artık. Yeni Adam, bir adım daha attı.

O gece ovalama bittikten sonra, rapor sırasında, Amerikan İşgal Ordusu Güçleri’nin sonunda bu bölgeye geldiği haberini hoparlörden dinlerken yatağın çekmecesini karıştırıp Ma-bo’nun hediyesini çıkardım ve açtım. Yaklaşık on dokuz yirmi santimetre karelik küçük bir paketti ve içinde bir sigara tabakası vardı. “Tarlakuşu bir centilmen, bu yüzden eminim buna ihtiyacın olacak,” şeklindeki muammalı sözlerini böylece anladım.

Kutudan çıkarıp önünü arkasını çevirirken birden hüznelendim. Mutlu değilim ve görünüşe göre, mutsuzluğum sadece dünyada olan bitenler yüzünden değil.

Muhtemelen paslanmaz çelikten veya pasta bıçaklarında kullanılan krom gibi bir metalden yapılmış yassı bir tabaka. Kapağının zerine gl asması şeklinde, karışık, ince, siyah çizgilerden oluşan bir desen var, kenarları kıızıl emaye gibi bir şeyle boyanmış. Keşke bu emaye olmasaydı, bu gereksiz dekorasyon nedeniyle, Ma-bo'nun da dediğı gibi, "biraz sade" ve "sofistike değil" ama Ma-bo onu benim için satın aldı, o nedenle özenle bir yerde saklamalıyım.

Hiç hoşnut değilim. Hediye aldıktan sonra böyle sylememem gerekir ama gerçekten birazcık bile mutlu değilim. Yakınım olmayan bir kadından ilk kez bir hediye alıyorum, normalde böyle bir şeyin yüreğimi acıtmaması gerekir; ama berbat hissediyorum. Tabakayı ekmecenin en derinliklerine sakladım. Bir an önce unutmak istiyorum.

Tabaka konusunda ben de biraz afalladım ve ne yapacağımı bilmiyorum; ama böyle durumdan yola çıkarak Ma-bo'nun iyiliğini biraz da olsa anlamanı istiyorum. Ma-bo hakkındaki düşüncelerini gözden geirmelisin belki de. Tabii, senin için Take Hanım daha iyi. Lütfen fikirlerini söyle. Bugün yandaki "Kuğ Odası" isimli odada kalan Bayat Ekmek, Atkuyruğ'nun yatağına taşındı. Adı Gorou Sugava, yirmi altı yaşında. Hukuk ğrencisi gibi görünüyor ve oldukça popüler biri. Esmer tenli, kalın kaşlı, prtlek gözlü ve yuvarlak kemik çerçeveli gzlk takıyor, burnu kemerli ve pek iyi biri değil gibi; ama görünen o ki asistanlar ona bayılıyor. Bir erkek diğerk erkeklere ne kadar kötü görünüyorsa, kadınlar onu o kadar çok seviyor demektir. Bayat Ekmek'in gelişiyle, Kiraz ieğ Odası'nın havası da tuhaflaştı. Kap-

pore şimdiden Bayat Ekmek'e karşı bazı düşmanca duygular besliyor gibi görünüyor. Bugün akşam yemeğinden önceki ovalama masajı sırasında bile, asistanlar Bayat Ekmek'e çeşitli İngilizce sorular sordular.

"Hey, söylesene. Üzgünüm, İngilizcede ne demek?"

"I...beg...your...pardon," dedi Bayat Ekmek havalara girerek.

"Hatırlaması zor. Bunun daha basit bir söylenişi yok mu?"

"Very...sorry." Gerçekten böbürlenerek söylüyordu.

"Peki..." dedi başka bir asistan. "Lütfen kendine dikkat et ne demek?"

"Please...take...care...of...yourself." *Take care* cümlesini "teykkiye" olarak telaffuz ediyordu. Çok yapmacıktı.

Asistanlar buna rağmen nedense çok etkilenererek dinliyorlardı onu. Kappore, Bayat Ekmek'in İngilizcesinden benden daha çok rahatsız olmuş gibiydi. Alçak sesle, gururlu bir şekilde *dodoitsusunu* söyledi:

"İleride doktor veya bakan olacak,
ama şimdi parası olmayan harika bir öğrenci,"

Bayat Ekmek'i hizaya getirmek için acele ediyor gibiydi.

Ben iyiyim. Bugün tartıldım ve bir buçuk kilodan biraz fazla almışım. Kesinlikle daha iyiye gidiyorum.

16 Eylül

HİJYEN HAKKINDA

I

Bu aralar, sadece kadınlar hakkında yazdığım için aynı odada kaldığım insanlar hakkında bilgi vermeyi ihmal ettim, bu yüzden bugün sana Kiraz Çiçeği Odası'ndaki olayları anlatacağım. Dün Kiraz Çiçeği Odası'nda kavga çıktı. Sonunda Kappore, Bayat Ekmek'e meydan okumaya cüret etti.

Nedeni *umeboşi*, yani erik turşusu.

Oldukça karmaşık bir mevzu. Kappore, bir süredir erik turşusunu küçük bir porselen kâseye koyuyor, yemek vakti geldiğinde yatağının altındaki bölmeden alıp erik turşusundan didikliyordu. Ne yazık ki son zamanlarda üzeri küflenmeye başlamıştı. Kappore saklama kabının kötü olduğundan kaynaklandığını düşündü. "Kesin kâsenin kapağı iyi oturmadığı için bakteriler içeri girdi, bundan dolayı da küflendiler," diye düşündü. Kappore temizliği, hijyeni seven bir insan. Oldukça da dikkat ediyor. Bu olaydan önce bile, iyi bir saklama kabının nasıl olması gerektiği üzerine kafa yoruyordu. Dün kahvaltıda Kappore, yanındaki Bayat

Ekmek'in her öğünde çıkardığı yeşil soğan turşusu kavanozunun boşaldığını gözünün ucuyla gördü ve o kavanozun uygun olacağını düşündü. Genişçe bir ağzı vardı ve sıkıca kapatılabilirdi. Hiçbir bakteri o kavanoza sızamazdı ve boş olduğundan, Bayat Ekmek ona ödünç vermeyi sorun etmezdi herhalde. Bayat Ekmek'e teşekkür etme fikri onu rahatsız etse de bakterileri uzak tutmak için yeşil soğan turşusu kavanozuna ihtiyacı vardı. Hijyene özen göstermek gerekirdi. Böyle düşünüp yemeğini bitirdikten sonra Kappore endişeli bir şekilde boş kavanozu ödünç alma teklifini Bayat Ekmek'e sundu. Bayat Ekmek, direkt Kappore'nin yüzüne bakarak "Bununla ne yapacaksın?" diye sordu.

Söyleme tarzı Kappore'ye bir tokat gibi çarpmıştı. Önceden beri, bu ikisinin arasında kara bulutlar geziniyordu. Kappore, Sağlık *Dojosu*'nun en yakışıklısı olarak atanmıştı ama yeni gelen Bayat Ekmek yakışıklılık sıralamasında hızla yükselerek Kappore'yi gölgeleyince Kappore de ona gıcık kapmıştı.

"Bununla mı? Sugava Bey, böyle konuşman doğru mu?" Kappore'nin konuşması da bir tuhaftı. "Neden kötü olsun ki?" Bayat Ekmek gülümsemedi bile. İnatçı ve kasıntı biri.

"Anlamıyor musun?" dedi Kappore ve biraz rahatsız olmuş bir şekilde zorla gülümsedi, "Senden bir domuz kuyruğu ödünç almaya falan çalışmıyorum. Bana sertçe çıkışman beni garip bir duruma sokuyor." İşler giderek tuhaflaşıyordu.

"Domuz kuyruğu falan demedim."

"Anlamıyor musun?" dedi Kappore, biraz daha ciddileşerek. "Domuz kuyruğu hakkında hiçbir şey söylememiş olsan bile tam olarak ne demek istediğimi anladın. Aptal olma. Üniversite öğrencisi, sıvacı, ikimiz de aynı ülkenin

vatandaşları değil miyiz? Bana nasıl domuz kuyruğu gibi davranmaya cüret edersin? Ben domuz kuyruğuysam, sen de kertenkele kuyruğusun! Herkese eşit davranıp sevmek diye bir şey vardır. Benim okumuşluğum yok ama hijyene saygım var. Hijyen konusunda cahil olan insanların itten farkı yoktur.” Ne olduğunu çözemediğim, tamamen anlaşılmaz bir tartışma patlak verdi.

2

Bayat Ekmek hiç karşılık vermeden, iki elini başının arkasında birleştirip sırtüstü uzandı. Çok yürekli bir adam gibi gözüküyordu. Kappore yatağının üzerinde bağdaş kurmuş, vücudunu ileri geri, sağa sola sallıyor, kollarını sıvıyor, dizlerine pat pat diye yumrukluyordu, canı çok sıkılmıştı.

“Hey, oradaki öğrenci efendi dinliyor musun beni? En azından judo bilen yok. Üniversite öğrencileri arasında bazen judo bilen biri çıkar mı diye korkarsın. Çıkarsa özrünü dilersin. Sana açık bir şekilde söyleyeceğim, bu *dojo*, ne bir judo *dojosu* ne de beyefendi eğitimine yönelik bir *dojodur*. Yönetmen Kiyomori de geçenlerde bir dersinde şöyle söyledi: ‘Sizler oyuncusunuz, tüberkülozun mutlaka tedavi edilebileceğinin kanıtını tüm Japonya’ya gösterecek oyuncular-sınız.’ Kendine dikkat etmek için yürekten istekli olmaktan bahsetmişti. O gün ağladım. Neyin doğru olduğunu bilmek ve yapmamak korkaklıktır derler. Cesaret hem büyük hem de küçük cesaret gerektirir. Dolayısıyla insanlık için üç kritik unsur bilgelik, erdem ve cesarettir. Kadınlar arasında popüler olmak bir mevzu falan değildir.” Hiç tutarlı değildi. Yine de Kappore yüzünün rengi atmış bir şekilde

sesini daha da yükselterek: “İşte bu yüzden hijyenin önemli bir şey olduğu su götürmez. Hijyene ve ateşe karşı dikkatli olmanın her zaman önemli olduğunu düşünüyorum. Hiçbir şekilde bir insan asla bir domuz kuyruğuna benzetilemez.”

“Dur, dur,” diye araya girdi Eçigo Aslanı, o zamana kadar sessizce yatağında yatıyordu ama o sırada kalkıp yataktan indi, Kappore’nin arkasından omzuna vurup “Dur dur,” diye biraz vakur bir sesle durmasını söyledi. Kappore, Eçigo Aslanı’na dönüp ona sarıldı. Sonra yüzünü Eçigo’nun göğsüne bastırıp kesik kesik ağlamaya başladı. Koridorda, diğer odalardan beş altı öğrenci kafaları karışmış bir şekilde odadaki durumu izliyordu.

“Bakmayın,” diye bağırdı Eçigo Aslanı koridordaki öğrencilere. Buraya kadar iyiydi ama sonrası biraz işler sarpa sardı. “Bu bir kavga değil! Başka bir şey, başka bir şey, um, başka bir şey, başka bir şey, um,” diye bağırıp ne yapacağını bilemeyerek bana baktı.

“Piyes,” diye fisıldadım.

“Başka bir şey,” Eçigo kendine gelerek bağırdı, “bu piyesten bir olay.”

“Piyesten bir olay”ın ne anlama geldiğini bilmiyorum ama benim gibi genç birinden duyduğu bir şeyi doğrudan tekrarlayanın itibarını zedeleyebileceğini düşünerek birden “piyesten bir olay” diye garip bir tamlama üretip bağır-mıştı herhalde. Yetişkinler için bu koşullar altında yaşamak zor olmalı.

Kappore, anne aslanın koynuna sığınan yavru bir aslan gibi hıçkıra hıçkıra, başını sallayarak ağladı, net bir şekilde duyulmayan boğuk bir ses tonuyla durmadan şikâyet etmeye başladı.

"Hayatım boyunca hiç bu kadar aşağılanmamıştım. Çok kötü yetiştirildim. Babam beni hep döverdi. Bu yüzden domuz kuyruğu gibi bir muamele görünce, öfkeden deliye döndüm. Sana hitap etmenin makul bir yolunu düşündüm ve söyleyebileceğim en iyi şeyi söyledim. Sadece söylenecek en iyi şeyleri seçip söylemeyi düşündüm. Gerçekten, sadece en iyi şeyi söylemek niyetindeydim. Buna rağmen yalnızca yatakta yatıp anlamıyormuş gibi yaptın, bu nasıl bir tavır? Çok yazık, çok. Bu nasıl bir tavır! Bir insan sana söylenebilecek en iyi şeyleri söylüyor ama karşılığında bu tavrı görüyor! Gerçekten insanlardan tiksindim. Söylenebilecek en iyi şeyi..." Sürekli aynı şeyi tekrar etmeye başladı.

Eçigo, Kappore'yi yavaşça yatağına yatırdı. Kappore, sırtı Bayat Ekmek'e dönük yattı, yüzünü iki eliyle kapattı ve bir süre hıçkırarak ağladı; ama sonunda sessizleşti ve sanırım uykuya daldı. Saat sekizdeki gerinme ve esneme antrenmanı zamanı geldiğinde bile hâlâ öylece duruyordu.

Gerçekten garip bir kavgaydı. Ancak öğle yemeği saatinde, Kappore her zamanki hâline döndü. Bayat Ekmek, yeşil soğan turşusunun boş kavanozunu güzelce yıkayıp içten bir şekilde özür dileyerek Kappore'ye verdi. Kappore hafifçe eğilerek kavanozu usulca aldı. Öğle yemeğinden sonra erik turşusunu teker teker küçük kâseden yeşil soğan kavanozuna aktardı. Dünyadaki herkes Kappore gibi olsaydı, dünya yaşamak için daha iyi bir yer olurdu kesinlikle.

Kavga konusunu burada sonlandırıp başka bir şey hakkında kısa bir rapor vereceğim.

Bu öğleden sonraki ovalama masajım Take Hanım'laydı.

Take Hanım'a senden biraz bahsettim. "Take Hanım'ı çok sevdiğini söyleyen biri var."

Take Hanım, masaj sırasında neredeyse hiç konuşmaz. Daima sessiz durur, soğukkanlı bir şekilde gülümser. "Take Hanım, Ma-bo'dan on kat daha iyi dedi."

"Kim o?" dedi Bayan Sessiz usulca. Ma-bo'dan daha iyi olduğu iltifatı çok ilgisini çekmiş gibi görünüyordu. Kadınlar sığ yaratıklardır.

"Sevindin mi?"

"Hoşuma gitmedi," dedi Take Hanım sadece ve sertçe ovalamaya devam etti. Kaşları çatık, yüzü asık görünüyordu.

"Kızdın mı? Gerçekten iyi bir adam o. Bir şair."

"İğrenç. Tarlakuşu bugünlerde çok kötü," dedi sol elinin tersiyle alnındaki teri silerek.

"Pekâla, o zaman sana bir daha bir şey söylemeyeceğim."

Take Hanım sessizdi. Sessizce ovalamaya devam etti. Ovalama bitip kalktığında, Take Hanım dağınık saçlarını toplayıp kıkırdamaya başladı. "*Very sorry*," dedi.

Sanırım özür dilemek istedi. Take Hanım da fena değil. Boş zamanın olunca neden *dojomuza* gelmiyorsun? Sana, o çok sevdiğin Take Hanım'ı göstereceğim. Şaka yapıyorum, kusura bakma. Artık iyice hava serinledi. Hijyene ve ateşe dikkatli olmak burada her zaman öncelik. Birlikte çalışmalıyız.

22 Eylül

KOSMOS

I

Hızlı cevabını keyifle okudum. Okulun başladığı için derslerle meşgul olduğundan, böyle uzun mektuplar yazmak zor oluyordur. Şu andan itibaren bu kadar uzun bir cevap yazmana gerek yok. Derslerine engel olabileceğinden endişeleniyorum.

Take Hanım'a öyle şeyler söylediğim için beni azarlamışsın. Özür diliyorum; ancak "Artık ziyaretine gelemem," sözlerine katılmıyorum. Çok korkaksın. Seni bunaltmaya çalışmıyorum ama Take Hanım'a merhaba diyemedikçe yeni bir adam olduğunu söyleyemezsin. Cinsel çekiciliği bir kenara bırak. *Üç Yüz Şiir*'de* "Kötü düşünceler yok" sözleri geçmiyor mu? Masum ve saf olmaya çabalamamız gerekiyor.

Geçenlerde Eçigo'ya "Şiir çalışan bir arkadaşım var," dediğimde hemen, "Şairler gösteriş meraklısıdır," diye ağır bir ifadede bulundu.

* Çing Hanedanlığı'na ait bir Çin edebiyatı klasığı. -yhn

Ben de biraz alınarak, "Ama eskiden beri şairler, kelimeleri yeni bir hâle büründürür denilmiyor mu?" cevap verdim.

Eçigo sırtarak güldü. "Öyle. Günümüzde yeni icatlar olmazsa olmaz," diye basit öylesine bir cevap verdi ama Eçigo'nun göz ardı edilemeyecek şeyler söylediğini düşündüm.

Zeki bir adam olduğun için, bunu zaten fark etmişsindir ama sadece şiir pratiğinde değil her ne olursa olsun yeni bir adam olarak gerçek benliğini göstermeni rica ediyorum. Kibirle, üstünlük taslar gibi söylemiş oldum sanki ama sadece Take Hanım'ı önemseme demek istiyorum. Cesaretini toplayıp *dojomuzu* ziyaret et ve Take Hanım'a bir de kendi gözlerinle gör. Gerçek hâlini gördüğünde, hayalindeki imaj hemencik havaya karışıp yok olup gidecek. Ne de olsa heybetli bir çipura gibi biri o. Her neyse, kendini Take Hanım'a çok kaptırdın. Her ne kadar Ma-bo'nun sevimliliğini vurgulasam da "Ma-bo gibi kadınlar beceriksiz aktörlere benzer," diyerek birazcık bile benim söylediklerimi kabul etmeyip ısrarla Take Hanım diye tutturdun ve onun için üzüldün. Bir süre Take Hanım hakkında bilgi vermekten kaçınmak istiyorum; sana ateş basar da yataklara falan düşersen kötü olur.

Bugün sana Kappore'nin *haikularından* bir tanesini tanıtacağım. Önümüzdeki pazar huzur yayınında, öğrenciler tarafından yazılan edebi eserler sunulacak. *Vakalarına*, *haikularına* ve şiirlerine güvenen kişilerin, yarın akşama kadar çalışmalarını ofise teslim etmeleri gerekiyor. Kiraz Çiçeği Odası'nın oyuncusu olarak Kappore de özel bir *haiku* gönderecek. İki üç gündür kulağında bir kalem, yatakta dizlerinin üstünde oturup boynunu yana eğerek, ciddiyetle cüm-

lelerini düşünüyör gibiydi, bu sabah görünüşe göre bitirmiş olacak ki sadece on şiir yazdığı kağıdı bize, oda arkadaşlarına gösterdi.

Önce Bayat Ekmek'e gösterdi, Bayat Ekmek "Ben anlamam," diyerek hemen kâğıdı iade etti. Sonra Eçigo Aslanı'na gösterip değerlendirmesini istedi. Eçigo Aslanı sırtını kamburlaştırarak, kağıda nişan alıyormuş gibi dikkatle bakıp "Rezalet," dedi.

İyi değil falan dese neyse de rezalet eleştirisinin çok ağır olduğunu düşündüm.

2

Kappore'nin rengi solmuştu, "Kötü mü?" diye sordu.

Eçigo, "Şuradaki hocaya sor," diyerek çenesiyle beni işaret etti.

Kappore kâğıtla birlikte yanıma geldi. Sanattan pek anlamadığım için, *haikun*un incelikleri hakkında bir fikrim yok. Bayat Ekmek gibi hemen iade edip kusura bakma demem gerekirdi aslında ama Kappore için üzülüyümünden bir şeyler yapmak istedim ve anlamadığım hâlde on şiiri de okudum. O kadar da kötü değildi. Çok vasat ya da alışılmış denilebilir ama öyle olsa bile kendin yazmayı denediğinde oldukça zor geliyordur insana herhalde.

"Saçılarak açan / bir kızın yüreğindeki / vahşi krizantem" dizesi biraz garipti ama yine de ne rezalet ne de kızdıracak kadar kötü olduğunu düşündüm. Ancak son cümleye geldiğimde şaşırdım. Eçigo Aslanı'nın neden kızdığını anladım.

"Bu çiy dünyası / Çiy dünyasıdır gerçekten / Ama yine de..."

Bunlar başkasının sözleriydi. Kabul edilemezdi. Ancak yine de bunu açıkça söyleyerek onu küçük düşürmek istemedim. “Bence hepsi güzel ama bu son cümleyi başka bir şeyle değiştirsen daha iyi olur. Amatör birinin düşüncesi bu tabii ama.”

“Öyle mi...” Kappore onaylamayarak dudağını büzdü. “O kısım en iyisi diye düşünüyorum ama.”

Tabii ki iyi olacak. *Haiku*yla ilgisi olmayan benim bile bildiğim ünlü bir ifade.

“İyi olan şey, iyidir tabii ki ama.” Sabrımın sonuna gelmek üzereydim.

“Biliyor musun?” dedi Kappore kendini kaptırarak. “Günümüz Japonya’sına olan samimiyetimin bu ifadeye işlendiğini düşünüyorum ama sen anlamıyorsun herhalde,” dedi beni küçümser gibi bir tonda.

“Nasıl bir samimiyet bu?” diye sordum bu sefer gülümsemeden.

“Anlamıyor musun?” Kappore, sanki sen de ne aptal bir adammışsın der gibi kaşlarını çatı. “Japonya’nın şu anki kaderi hakkında ne düşünüyorsun? Geçici, çiy dünyası değil mi? Bu çiy dünyası, çiy dünyasıdır gerçekten. Ama yine de aydınlanma arayışına devam etmiyor muyuz? ‘Herhangi bir nedenle asla karamsar olma,’ anlamını taşıyor mu? Yani bu benim Japonya’ya karşı samimiyetim. Anlıyor musun?”

Ağzım açık kalakaldım. Bu, şair İssa’nın* çocuğu ölünce yazdığı, dünyanın geçiciliğine teslim olsa da yine de üzüntüsünden bunu kabul edemediği hislerini anlatan bir *haiku* değil miydi? Korkunç, değil mi? Anlamını bir güzel çevir-

* İssa Kobayaşi (1763-1828), Edo Dönemi şairi. Japonya’nın en büyük *haiku* ustalarındandır. -çn

miş. Bu, Eçigo'nun sözde "günümüzün yeni buluşu" mu bilmiyorum ama çok korkunç. Kappore'nin samimiyetine inanıyorum ama eskilerin sözlerini çalıp onlara keyfi anlamlar vererek eğlenmek kötü bir şey. Ayrıca bu şiir olduğu gibi Kappore eseri olarak sunulursa Kiraz Çiçeği Odası'nın onurunu da etkileyeceğinden, cesaretimi toplayarak bunları açıkça söyledim.

3

"Ama eski bir şairin buna çok benzeyen bir şiiri var. Çaldığını düşünmüyorum ama yanlış anlaşılmanı istemem, o yüzden bunu başka bir şeyle değiştirmen iyi olur bence."

"Benzer bir şiir mi var?"

Kappore gözlerini büyüterek bana baktı. Gözleri o kadar güzel parlıyordu ki iç geçirmek istedim. Gerçekten masum bir günahkâr o. Kendini beğenmiş *haiku* şairlerinde hırsızlıklarının farkına varmadıkları tuhaf bir mantalite olabilir belki, diye tekrar düşündüm. Aslında masum bir suçlu. Kesinlikle kalbi temiz.

"O zaman bu işe yaramaz hâle geldi. *Haikuda* arada sırada böyle olur, sıkıntı çıkar. Ne de olsa sadece on yedi karakter. Benzer *haikular* mutlaka çıkıyor." Bunu alışkanlık hâline getirmiş bir suçlu gibi görünüyordu. "Peki, o zaman şunu silelim." Kulağına taktığı kalemle, "çiy dünyası" ifadesinin üzerine bir çizgi çekti.

"Onun yerine buna ne dersin?"

Yatağımın başucundaki küçük masanın üzerinde çabucak bir şeyler karalayıp tekrar bana gösterdi.

Kozmos ve / gölgeler dans eder / belki cennet de

“Olmuş,” dedim rahatlayarak. Kötü falan olsa da en azından çalıntı olmamasından dolayı rahatladım. “Bu arada, kozmosun gölgeleri desen nasıl olur?” O kadar rahatlamıştım ki gereksiz yere böyle bir soru sordum.

“Kozmosun gölgeleri dans eder, belki cennet de,’ değil mi? Anladım, sahne net bir şekilde canlanıyor. Harika,” diyerek sırtıma pat pat vurdu. “Sen de yabana atılacak biri değilsin.” Kızardım. “Beni pohpohlamayı bırak, lütfen.” Kendimi huzursuz hissettim. “Belki kozmos daha iyidir. *Haikudan* hiç anlamıyorum. Ancak, ‘kozmosun gölgeleri’ ifadesinin bizler için anlaması daha kolay olacağını hissettim.”

İçimdeki ses “Bir tanesi iyi olsa bari!” diye bağıırıyordu.

Ama Kappore bana saygı duymuş görünüyordu. Hiç yağ çeker gibi olmayan düz bir ifadeyle bundan sonra da *haiku* hakkında danışmak istediğini söyledi. Sonra muzaffer bir hisle her zamanki gibi parmak uçlarında, kalçasını hafifçe sallayarak, o müzikal tempolu yürüyüşüyle yatağına çıktı, gidişini izlemek aşırı derecede katlanılmazdı. *Haiku* danışmanlığının, *dodoitsudan* daha sıkıntılı olacağını düşündüm. Huzursuzdum ve bunalmıştım. “Çok saçma bir şeye dönüştü,” diye Eçigo’ya yakındım düşünmeden.

Yeni Adam, Kappore’un *haikusu* tarafından alt edilmişti.

Eçigo Aslanı sessiz kalıp yavaşça başını salladı.

Ama mevzu sadece bundan ibaret değildi. Daha şaşırtıcı gerçekler de ortaya çıktı.

Sabah saat sekizdeki ovalama sırasında Ma-bo, Kappore ile ilgileniyordu ve Kappore’nin fısıldadıklarını duyunca şaşırdım. “Ma-bo... Şu kozmos şiirin var ya, kötü değil ama düzeltmek gerek. Kozmos hâli kötü, kozmosun gölgeleri olacak.” Şaşırdım. O *haiku* Ma-bo’nundu.

Düşününce, o *haikuda* biraz kadınsı bir his vardı. Eğer öyleyse, o “Saçılarak açan / bir kızın yüreğindeki / vahşi krizantem” *haikusu* da iğrençti. O da Ma-bo’nun ya da başka bir asistanının yazdığı bir şiir miydi acaba? Öyle ya da böyle, on *haikunun* hepsi şüpheli hâle geldi. Çok korkunç insanlar bunlar. Gerçekten hayret ediyorum sadece. İster çiy dünyası şiiri ister kozmos şiiri olsun, hepsinin Kiraz Çiçeği Odası’nın onurunu lekelediğini söylemek abartı olmaz. Ben Kappore’nin kişilik sorunu acaba nasıl sonuçlanacak diye endişe ederken, Kappore ve Ma-bo arasındaki konuşmayı duyunca rahatladım ve kendimi çok daha iyi hissettim.

“Kozmos şiiri hangisiydi? Unuttum,” dedi Ma-bo, boş boş bakıyordu. “Demek öyle? O zaman bu benim şiirim miydi?” diye sordu yine aynı rahat tavırla.

“Güneş Çarpması’nın değil miydi o şiir? Demek Güneş Çarpması’yla *haiku* değiş tokuşu yapıyordun gizli gizli. Vay canına.”

“Şimdi düşününce, Güneş Çarpması’nın şiiri mi?” Ma-bo hâlâ sakindi. Açık sözlü mü yoksa gamsız mı desem bilmiyorum, onu tarif edecek kelimeleri bulamıyorum. “Güneş Çarpması’nın şiiri olamayacak kadar güzel. Ah, olamaz çalmış.”

Bu sonuca zaten daha önce varmıştık. Böylesine kusursuz bir şiir ona ait olamazdı.

“Bu sefer bu şiiri göndereceğim.”

“Huzur yayını için mi? Lütfen benimkini de ekle. Bir ara sana söylemiştim ya “Saçılarak açan / bir kızın yüreğindeki / vahşi krizantem” şiiri.”

Tam beklediğim gibi.

Ama, Kappore tamamen kayıtsız bir şekilde, “Tamam. Onu zaten koydum,” dedi.

“Ah, ne kadar da insaflısın.”

Gülümsedim.

Bu, sözde “Çağımızın yeni buluşu”ydu benim için. Bu insanlar için yazarın adı önemli değil. Sanki hepsinin birlikte, güçlerini birleştirerek yaptığı bir şey gibi. Hep birlikte günün tadını çıkarabiliyorlarsa, o zaman sorun yok. Sanatın ve halkın arasındaki ilişkinin kökeni bu değil mi? Liszt, yalnızca Beethoven için ikinci sınıftır. Sözde kalburüstü kişiler bunu hararetle tartışırken, halk, bu tartışmaların dışında bırakılır ve herkesin sevdiği parçaları dinleyerek eğlenirler. Onlar için, yazar vesaire hiç mühim değildir. İssa da Kappore de veya Ma-bo da yazmış olsa, ifade ilginç değilse ilgilerini çekmez. Kendilerini, sosyal görgü kuralları uğruna sanatı öğrenmeye veya zevklerini geliştirmeye zorlamazlar. Yalnızca yüreklerine dokunan eserleri bilirler kendilerince. Bu kadar. Sanat ve halk arasındaki ilişki hakkında yeni bir şey öğrenmiş gibi hissettim.

Bugünkü mektubum garip bir teori gibi oldu ama neyse, böyle küçük bir Kappore anekdotunun şiir çalışmaların için “yeni bir buluş” olarak faydalı olacağını düşünerek yırtmadan, olduğu gibi gönderiyorum.

Ben akan bir suyum.

Her kıyıya çarparak gidiyorum.

Herkesi seviyorum.

Ne yapmacık.

26 Eylül

KÜÇÜK KIZ KARDEŞİM

I

Ben sana hep kötü, sıkıcı mektuplar yazıyor, bazen de aniden hoş olamayan duygulara kapılıyorum. Daha önce üç kere, bir daha böyle saçma sapan mektuplar yazmayacağıma karar verdim ama bugün, birinin gerçekten muhteşem yazılmış bir mektubuyla karşılaştım ve en üst mertebenin bile üstü olduğunu görünce derinden etkilendim. Dünyada böylesine gülünç mektuplar yazan kişiler olduğu için, benim sana gönderdiğim mektupların en fazla hafif suç sayılabileceğini fark edince, biraz rahatladım. Biliyorsun dünyada türlü türlü şey oluyor. Birinin böyle korkunç bir mektup ortaya çıkarması, insanı Tanrı'nın veya şeytanın varlığından şüphe ettiriyor. Her neyse, her halükârda dehşet verici.

Şimdi, bugün harika bir mektup yazmaya çalışacağım.

Bu sabah *dojoda* büyük sonbahar temizliği vardı. Sabah temizlik neredeyse bitmiş olsa da öğleden sonraki günlük program iptal edildi, iki adet berber çağrılıp öğleden son-

rası öğrenciler için saç kesim gününe dönüştü. Akşam beş civarında saç kesimim bitti, lavaboda tıraşlı kafamı yıkarken biri gelip yanımda durdu.

“Tarlakuşu, yapıyor musun?”

Ma-bo’ydu.

“Yapıyorum, yapıyorum.” Kafama sabun sürerken çok özensiz bir cevap verdim. Son zamanlarda bu rutin selamlamalar pek sıkıcı, rahatsız edici ve katlanılmaz olmaya başlamıştı.

“Elinden gelenin en iyisini yap.”

“Hey, havlum oralarda mı?” “Elinden gelenin en iyisini yap” diye cevap vermeden, gözlerim kapalı Ma-bo’ya doğru iki elimi uzattım.

Sağ elime kâğıt gibi bir şey konuldu. Bir gözümü kısarak açıp baktığımda bir mektup vardı.

“Bu ne böyle?” Kaşlarımı çatarak sordum.

Ma-bo gülerken bana bakıp “Tarlakuşu çok kaba,” dedi. “Neden ‘Tamamdır bende,’ demiyorsun? Elinden gelenin en iyisini yapman söylendiğinde cevap vermezsen hastalığın kötüye gider.”

Rahatsız olmuştum. Giderek sinirlenerek, “Ne yeri ne de zamanı. Burada kafamı yıkıyorum değil mi? Ne bu? Mektup mu?”

“Atkuyruğu’ndan geldi. Sonunda yazılmış bir şiir var ya, ne anlama geliyor?” Sabunun gözüme kaçmamasına dikkat ederek iki gözümü de kısık bir şekilde açtım ve kâğıdın sonundaki şiiri okudum.

Görüşemediğimiz ne çok gün oldu,

Ne zaman sona erecek canım?

Atkuyruğu da pek bir caka satıyor diye düşündüm.

“Bunun ne olduğunu bilmiyorum. Bu *Manyoşu*’dan* aldığı bir şiir olmalı. Atkuyruğu’nun yazdığı bir şey değil.” Kışkandığımdan değil ama biraz işine çomak soktum.

“Anlamı ne?” dedi alçak bir sesle, iyice dibime giriyordu.

“Çok konuşuyorsun. Kafamı yıkıyorum, değil mi? Sonra açıklarım, o yüzden lütfen mektubu bırakıp ve havlumu getirir misin? Galiba odada unuttum. Yatağın üzerinde değilse başucundaki çekmecededir.”

“Çok kötüsün!” Ma-bo elimden kâğıdı çekip aldı ve küçük adımlarla koşarak odaya doğru gitti.

2

Take Hanım’ın favori tabiri “iğrenç”, Ma-bo’nunki ise “kötü”. Önceleri, bu kelimeleri her söylediklerinde içim ürperirdi ama şimdi alıştım ve herhangi bir sorunum yok. O zaman Ma-bo yokken, az önceki şiirin ne zaman sona ereceğini sorduğu kısmını nasıl yorumlamam gerektiğini düşünmem gerekti. O kısım biraz zor olduğu için havluyu arıyormuş gibi yapıp hemen cevap vermekten kaçındım. “Ne zaman son bulacak canım?” kısmını nasıl yorumlayacağım diye düşünüp kafamdaki sabunu arındırırken Ma-bo bana havluyu getirdi ve bu sefer yüzünde ciddi bir ifadeyle hiçbir şey söylemeden uzatıp hemen hızla diğer tarafa gitti.

Birden afalladım. Hatalı olanın ben olduğunu anladım. Son zamanlarda tükendim mi yoksa uyuştum mu demek doğru olur bilmiyorum ama farkına varmadan bu *dojo-*

* 8. yüzyılda, Nara Dönemi’nde yapılan içinde dört binden fazla şiirin yer aldığı derlemedir. -fn

daki yaşama alıştım ve buraya geldiğimdeki o gerginliği kaybettim. Ma-bo'yla falan konuştuğumda bile önceki gibi heyecanlanmıyorum, gerçekten hissizleşmiş gibiyim. Asistanların öğrencilerinin istediklerini yapması çok normal ve özel bir iyilik gibi şeyler için bile böyle düşünecek hâl geldim. Bu yüzden, farkına varmadan, kaba ve soğuk bir şekilde havlu getirmesini isteyince, Ma-bo da sinirlendi herhalde.

Geçen gün de Take Hanım “Tarlakuşu bu aralar pek kötü,” dedi, gerçekten de bende biraz “kötü” bir hâl var. Sabahki büyük temizlik sırasında, öğrenciler odalardaki tozdan etkilenmemek için yeni binanın bahçesine çıktı, ben de bu sayede uzun süre sonra ilk kez dışarı adımımı atmış oldum. Bazen gizli gizli arkadaki tenis kortuna insem de geldiğimden beri kurallara uygun bir şekilde dışarı çıkmak için izin aldığım ilk seferdi.

Bir çam ağacının gövdesini okşadım. Çamın gövdesi yaşıyormuş ve içinden kan akıyormuş gibi sıcaktı. Çömel-dim, ayaklarımın altındaki çimenlerin kokusunun yoğunluğuna şaşırarak iki elimle toprağı avuçlayarak aldım. Bu kadar nemli olmasına şaşırdım. Doğanın yaşadığı aşikâr ancak böyle kanlı canlı görünce derinden hissettim; ama bu şaşkınlık yaklaşık on dakika içinde kayboldu. Sonra hiçbir şey hissetmedim. Uyuşukluk geri dönünce tekrar kayıtsızlaştım. Bunun farkına vardığımda ister insanların itiyadı ya da ister uyum sağlama kabiliyeti olsun kendi çaresizliğimden tiksindim. O zamanlarda, en başta hissettiğim o yeni heyecanı ne için olursa olsun sürdürmek istiyorum diye düşünmüş olsam da *dojo*daki hayata karşı yavaş yavaş kayıtsız olmaya başlamıştım; ama Ma-bo bana kızdığında bir-

den kafama dank etmişti. Ma-bo'nun da bir gururu vardı. Belki de filizlenen bir menekşe kadar küçük bir gururdu; ancak bu acınası hissin kıymeti bilinmeliydi. Ma-bo'nun arkadaşlığını görmezden geldim. Aykuyruğu'ndan gelen özel mektubu görmeme izin vermesi veya Ma-bo'nun bana Atkuyruğu'ndan daha fazla ilgi göstermesi Ma-bo'nun zavallı yüreğini açığa çıkaran bir hareketti belki de. Hayır, fazla kibirli düşünmesem bile, Ma-bo'nun güvenine ihanet etmiştim. Ma-bo'yu eskisi kadar sevmediğimi söylemek de benim bencilliğimdi. Ben insan nezaketine fazla alışmıştım. Sigara tabakası hediyesini bile unuttum. Hiç hoş değil. Gerçekten çok kötü biriyim.

Şu andan itibaren, "Elinden geleni yap!" diye seslenildiğinde bu nezaketten ilham alıp "Tamamdır, bende!" diye cevap vermeliyim.

3

Hataları düzeltmekte gecikmemeliyim. Yeni Adam hızlıca yeni bir sayfa açabilen biri. Lavabodan çıkıp odama geri dönerken, kömürlüğün önünde şansına Ma-bo'ya rastladım.

"Mektup sende mi?" diye hemen sordum.

Sanki uzaklara bakıyormuş gibi boş bir ifadeyle, sessizce "hayır" anlamında başını salladı. "Yatağımın çekmecesinde mi?" Belki de Ma-bo az önce havlu almaya gittiğinde mektubu çekmeceme falan atmış olabilir diye düşünerek sordum ama beklediğim gibi, sadece başını sallayıp cevap vermedi. Kadınlar, böyle şeyler yaptıkları için kötüler. Tuhaf bir yerden getirilmiş kedilere benziyorlar. Keyfin bilir, diye düşünsem de Ma-bo'nun zavallı gururuna değer vermek

gibi bir görevim vardı. Bu yüzden tatlı bir dille onu ikna etmeye çalıştım:

“Biraz önce olanlar için üzgünüm. O şiirin anlamı...”

“Unut gitsin,” dedi başından savar gibi ve hızlıca uzak laştı. Sesi garip bir şekilde sert çıkmıştı. Bıçaklanmış gibi hissettim. Kadınlar korkunç. Odama dönüp kendimi yatağıma attım. İçimden “Buraya kadar, pes ediyorum,” diye yüksek sesle haykırdım.

Ancak akşam yemeği vaktinde tepsimi getiren Ma-bo’ydu. İlgisizce tepsiyi yatağımın başucundaki küçük masanın üzerine koydu. Dönüp Bayat Ekmek’in yanına gitti; sanki delirmiş gibi aptalca şakalar yapıp kahkahalarla gülmeye başladı. Bayat Ekmek’in sırtına vurdu, Bayat Ekmek “Ya!” diye bağırıp Ma-bo’nun elini yakalamaya çalışırken Ma-bo “Hayır,” diye çığlık atıp kaçarak yanıma geldi, kulağıma eğilip “Sana göstereceğim. Ne anlama geldiğini bana sonra söylersin,” dedi aşırı hızlı bir şekilde. Küçücük katlanmış kağıdı elime bırakıp Bayat Ekmek’e doğru döndü. “Hey, Bayat Ekmek, itiraf et,” diye bağırdı, “Tenis kortunda *Oedo Nihonbaşı*’yi kim söylüyordu?”

“Bilmiyorum. Bilmiyorum!” diye şiddetle reddetti Bayat Ekmek, yüzü kıpkırmızıydı. “*Oedo Nihonbaşı*’den bahsediyorsanız ben biliyorum,” diye mırıldandı Kappore ve yemeğini yemeye başladı.

“Herkes afiyet olsun,” dedi Ma-bo, gülerek herkese selam verdi ve odadan çıktı. Neler olduğu hakkında hiçbir fikrim yoktu. Ma-bo’nun benimle dalga geçtiğini hissettim ve hiç hoşuma gitmedi. Mektup elimde duruyordu. Başka birinin mektubunu okumak istemiyordum; ama Ma-bo’nun küçük gururunu tatmin etmek için mektubu gözden

geçirmem gerekiyordu. Başıma bela alıyorum diye düşünsem de yemekten sonra gizlice okudum. Sana söylüyorum, mektup muhteşemdi. Belki de bir aşk mektubuydu, hiçbir fikrim yok. Akli başında, cana yakın ve olgun Nişivaki Atkuyruğu'nun bu gülünç, saçma mektubu yazmış olması çok ilginç. Yetişkinlerin hepsi böyle tatlı, aptal taraflarını saklıyorlar mı acaba? Belki bu mektubun bazı yerlerini kopyalayıp sana gösteririm. Lavabodayken son sayfasının sadece bir kısmını okumuştum ama bu sefer Ma-bo başından itibaren üç sayfanın hepsini verdi bana. Aşağıda bu harika mektubun tam metni var.

4

“Geçmiş anıların dünyası, *dojonun* ormanları, pencere pervazına yaslanıp sessizce hayatın yeni sayfası diye adlandırılabilirler şeyleri zihnimde canlandırırken, dalgaların gelip gitmesini izliyorum. Sessizce gelip giden dalgalar... Ama şimdi açıklarda beyaz köpüklü dalgalar gürlüyor ve tuzlu deniz meltemi esiyor...” diye yazıyordu. Hiçbir anlamı yok değil mi? Bu yüzden Ma-bo'nun kafası karışmış olmalı. Bu yazıyı anlamak *Manyoşu*'yu anlamaktan daha zor.

Atkuyruğu *dojodan* ayrılıp memleketi Hokkaido'daki bir hastaneye gitmişti, hastanesi de deniz kenarında olmalı. Sadece bunu anladım ama geri kalanlar hakkında hiçbir fikrim yok. Alışılmadık bir yazı. Biraz daha kopyalayacağım. Yazının bağlamı giderek daha da gizemli bir hâl alıyor.

“Akşamları ay dalgalara battığında ve karanlık her yeri kuşattığında, gökyüzünde sana ruhumu yönlendiren yıldızlar ışıldar ve dünya değişip sarsılır. Düzgün bir hayat yaşa-

mak için çabalayacağım! Ben bir erkeğim! Ben bir erkeğim! Ben bir erkeğim!! Bir erkek olarak elimden geleni yapacağım. Şu andan itibaren sana küçük kız kardeşim demek istiyorum. Şimdi bana verilen bir lütuf mu desem, nasıl ifade etsem... Ah, 'tutku dolu bir âşık' diyerek tutkulu bir şekilde aşkımı göstermek daha iyi."

Ne anlama geldiği hakkında hiçbir fikrim yok. Bu noktadan sonra, bağlam giderek daha da tuhaf hâle geliyor. Fışkıran bir öfkeye dönüyor gibi.

"Masako'ya,

O bir insan, bir nesne değil, bir öğrenimdir, eylemin kökenidir. sabahtan akşama sürekli sevilesi olan bir insan bilimidir ve doğanın güzelliğidir. İkisi birlikte tek beden olup beni yürekten seviyor olmalı ve ben de deli gibi seveceğim. Hem bir kız kardeş ve hem bir sevgili kazanacağım, ne mutlu bana. Benim kardeşim! Benim!! Ağabeyinin bu duygularını, candan arzusunu, gönülden anlayacağını düşünüyorum. Böylelikle, kız kardeşim olarak görüp bundan sonra da sana mektup göndermeyi düşünüyorum. Anlıyorsun değil mi, kız kardeşim?

Çok ağır bir mektup olduğu için özür dilerim. Gerçekten bana bu kadar yardım eden bir kadına kız kardeşim dediğim için kusura bakma ama anlayacağını düşünüyorum. Senin yaşlarında, kadınlar ve erkekler türlü türlü şeyler düşünür, çok üzerine düşmeden, derin şeyleri düşünmemeye çalış lütfen. Ben de dünyevilikten uzaklaşacağım. Bugün hava güzel olabilir ama rüzgâr güçlü. Doğa muazzam! Gözyaşlarına boğulmuş, mahvolmuş bir hâldeyim. Anlayacağını düşünüyorum. Bugünkü mektubun çok hoşuma gitti, tekrar tekrar okudum. Teşekkürler, sevgili Masako. Elinden gele-

nin en iyisini yap, sevgili kız kardeşim!! Son olarak ağabeyinden birkaç söz.

Görüşemediğimiz ne çok gün oldu, ne zaman sona erecek canım?

Masako Hanım'a

Ağabeyin Kazuo'dan"

Bu kadar. "Ağabeyin Kazuo" demesi, kendi adına "ağabeyin" kelimesini iliştiirmesi çok garip. Sondaki *Manyoşu* şiirini hiçbir şekilde anlamadım. Korkunç. Taklit edip yazmayı denemiş olsam da bu tarz şeyler yazamıyorum. Gerçekten de emsalsiz olduğu söylenebilir. Ancak, Kazuo Nişivaki kesinlikle deli değil. Herkesçe sevilen ve kibar bir insan. Öyle iyi bir insanın bu kadar berbat bir mektup yazması aslında bu dünyadaki gizemlerden biri. Ma-bo'nun "Bana ne anlama geldiğini söyle," demesine şaşmamalı. Böyle bir mektup alan kişi zor durumda demektir. Endişelenmeden edemez herhalde. Buna bir şaheser ya da şeytan işi mi denilir bilmiyorum ama bu muazzam mektubu kopyalarken, bileğimde garip bir uyuşukluk hissettim ve güzel yazamadım. Bunun için kusura bakma. Yakında tekrar yazacağım.

5 Ekim

TEST

I

Dünden önceki gün, Atkuyruğu'nun o şaheserine öylesine yenik düştüm ki kalemim fazlasıyla titredi, resmen yazı yazamaz hâle geldim ve mektubum yarım kaldı. O gün akşam yemeğinden sonra mektubu okuduğumda hayretler içinde kaldım. Göz ucuyla Ma-bo'nun koridordaki pencereden içeri baktığını ve "Okudun mu?" der gibi konuşmadan gözleriyle sorduğunu görünce başımı "evet" anlamında hafifçe salladım. Sonra Ma-bo da ciddi bir şekilde başını sallayarak anladığını belli etti. Gerçekten o mektup hakkında çok endişeli görünüyordu. İşte o zaman Nişivaki'nin de suçlu olduğunu düşünüp garip, haklı bir öfke hissettim. Ma-bo'nun karşı konulmaz ve sevimli olduğunu da fark ettim. İtiraf etmek gerekirse, ben o andan itibaren Ma-bo'ya karşı tekrardan, yeni ve taze bir çekicilik hissetmeye başladım. Demek istediğim, duygusuz bir adam değilim. Farkına varmadan değişmişim. Gerçekten sonbahardan hoşlanmıyorum.

Anlıyorum, sonbahar hüüzünlü bir zaman. Sakın gülme. Bu ciddi bir konu.

Şimdi, sana her şeyi anlatacağım. Büyük temizliğin ertesi günü Ma-bo sabah saat sekizdeki masaj için birdenbire elinde metal bir kapla odanın kapısında belirdi ve sonra gülüşünü bastırıyormuş gibi bir ifadeyle bana doğru geldi. Sıramın Ma-bo'ya gelmesinin bu kadar çabuk olacağını beklemediğim için, bilinçsiz bir şekilde “İyi oldu bu,” dedim alçak bir sesle. Mutlu olmuştum.

“Kendine gel,” dedi Ma-bo rahatsız olmuş bir şekilde, sonra hemen masaja başlayıp “Bugün Take Hanım'ın sırasıydı. Take Hanım'ın başka bir işi çıkınca, ben devraldım. Anladın mı?” dedi, sesi çok duygusuzdu. Bu açıklamadan hiç memnun olmamıştım ama cevap vermeyip sessiz kaldım. Ma-bo da sessizdi. Atmosfer giderek daha boğucu ve bunaltıcı bir hâl aldı. *Dojo*'ya ilk geldiğim zamanlarda da Ma-bo'nun masaj seansı sırasında tuhaf bir şekilde gergin ve rahatsız hissederdim; bu gerginliği yeniden yaşayınca çok bunaldım, duyduğum rahatsızlık katlanamaz hâle geldi. Sonunda, ovalama masajı sona erdi.

“Sağ ol,” dedim uykulu bir sesle.

“Mektubu geri ver,” diye fısıldadı Ma-bo alçak ama keskin bir sesle.

“Başucumdaki çekmecedeyim,” dedim sırtüstü yatmış, kaşlarımı çatmıştım. Canımın sıkın olduğu fazlasıyla belli oluyordu.

“Peki öğle yemeğinden sonra lavaboya uğrayabilir misin? O zaman verirsin,” dedi ve cevabımı bile beklemeden kalktı gitti. Garip bir şekilde soğuktu. Biraz nezaket gösterdiğimde hemen böyle uzaklaşıyor. Pekâlâ durum buysa,

benim de bir planım var. Şöyle güzel bir ağzının payını ve revim diye kendimi hazırladım ve öğle vaktindeki dinlenme saatini bekledim.

Öğle yemeğini Take Hanım getirdi. Tepsinin bir köşesine bambudan küçük bir oyuncak koyulmuştu. Başımı kaldırıp Take Hanım'a "Bu ne?" diye sordum gözlerimle, Take Hanım ise kaşlarını çatıp şiddetle başını iki yana sallayarak "Kimseye söyleme," der gibi bir jest yaptı. Suratımı asıp başımı salladım. Gerçekten, neler oluyor anlamıyordum.

2

"Bu sabah, *Dojo*'nun acil bir işi için şehre gittim," dedi Take Hanım her zamanki ses tonuyla.

"Bu bir hediye mi yani?" diye nedense hayal kırıklığına uğramış ve cansız bir ses tonuyla sormuştum.

"Sevimli değil mi? Bu bir Fuji Musume bebeği. Saklaman için," dedi bir abla gibi ve gitti.

Öylece kalakalmıştım. Birazcık bile mutlu değilim. Daha bir gün önce, insanların nezaketini gerçek anlamda takdir etmeli diye düşünmüştüm ama nasıl desem Take Hanım'ın bu nezaketi için hiç minnettar değildim. Bu *dojo*'ya geldiğimden beri hiç değişmediğimi hissettiğimi inkar edemem. Take Hanım, asistanların başı ve *Dojo*'daki herkesin güvendiği harika bir insan olduğu için daha dikkatli olmalı. Ma-bo daha farklı. Bana böyle sıkıcı bir bebek almış; Fuji Musume, sevimli mi? Hayır.

Yemeğimi yerken, tepsinin köşesindeki Fuji Musume olarak bilinen altı yedi santimetrelik bambu bebekten gözlerimi hiç ayırmadım ve baktıkça daha da çirkin gelmeye

başladı. Ne herbat bir zevk. Kesin istasyondaki dükkânda toz tutmuş, rafta eskimiş bir şeydi bu. İyi huylu insanlar hediye alınmakta kötüdür, Take Hanım da onlardan biri gibi görünüyor. Biraz kaba saba olan Ma-bo gibiler ise alışveriş konusunda her zaman beceriklidir. Durum bu, yapacak bir şey yok. Bu bambu işiyle ilgili ne yapacağım hakkında hiçbir fikrim yok. Onu geri vermek bile geçti aklımdan ama dün, bir menekşenin zavallı gururuna dahi özen göstermeli diye takdire şayan bir fikri kafama koymuştum. Karamsar ve perişan bir ruh hâlinde, hediyeyi yatağın çekmecesine koydum. Take Hanım hakkında çok yazarsam sana ateş falan basar, o yüzden şimdilik bu kadarla bırakıyorum. O öğle yemeğinden sonra Ma-bo'nun talimatı üzerine lavaboya gittim. Ma-bo ise en uzaktaki duvara sırtını dayamış, bana dönük bir şekilde duruyor ve kıs kıs gülüyordu. Hemen rahatsız oldum.

“Bunu arada sırada sen de yapmalısın,” dedim, kendime şaşırmıştım.

“Ne... Neden?” dedi, gözlerini yusuvarlak açıp bana doğru baktı, gülümsemeye çalışıyordu. Büyülenmişim.

“Öğrenciler bazen buraya–” geliyor demek üzereydim ama çok uygunsuz düşünerek kekeledim.

“Öyle mi? O zaman hâlledeyim şu işi,” dedi hafifçe ve selam veriyormuş gibi öne doğru eğilerek yürüdü.

“Mektubu getirdim,” dedim mektubu çıkararak.

“Sağ ol,” dedi birazcık bile gülümsemeden, mektubu aldı. “Tüm bunlara rağmen Tarlakuşu kötü biri.”

“Neden kötü olayım?”

“Benim öyle bir kadın olduğumu düşündün. Tarlakuşu,” dedi solgun bir şekilde, doğrudan yüzüme bakıyordu. “Utanmıyor musun?”

“Evet,” diyerek basitçe yenilgiyi kabul ettim. “Beni alt ettin.”

Ma-bo parıldayan altın dişini göstererek güldü.

3

“Mektubu okudum,” dedim, onu güzelce azarlamak niyetindeydim ama Take Hanım’dan gelen o aptal Fuji Musume bebeğini aldıktan sonra dayak yemişe dönmüş ve Ma-bo’ya karşı kendimi suçlu hissetmeye başlamıştım. Biraz melankolik bir ruh hâli içinde lavaboya gittiğimde, Ma-bo o kadar çekici görünüyordu ki bir erkek olarak şimdiye kadar yaşadığım en utanç verici kıskançlığım ortaya çıktı. İstemeden ağzımdan akla hayale sığmaz şeyler çıkınca, ânında Ma-bo’dan tepki aldım ve her şey sarpa sardı.

“Hepsini okudum. İlginçti. Atkuyruğu harika bir adam. Ondan gerçekten hoşlandım,” dedim samimiyetsiz, aptalca methiyeler düzerek.

“Ama çok beklenmedik, böyle bir mektup,” dedi Ma-bo, bir şeyleri çözmeye çalışır gibi başını hafifçe yana yatırdı, sonra mektubu açıp baktı.

“Evet, ben de biraz beklenmedik olduğunu düşündüm,” dedim aniden beceriksizce.

“Tamamen beklenmedik.” Durum bir anda Ma-bo için ciddiye binmişti.

“Sen de mektup göndermişsin herhalde,” diye gereksiz yere ekledim yine, ürperdim.

“Gönderdim,” dedi umursamaz bir şekilde. Birden bütün keyfim kaçtı.

“Yani onu baştan çıkardın. Sen kötü bir kızsın. Böylele-

rinc salak denir. Özenti, hoppa, aşağılık denir. Utanmıyor musun?” diye ağzıma geleni saydım ama Ma-bo, sinirlenmek yerine kahkahalarla güldü.

“Kulağını iyice aç da dinle. Atkuyruğu evli. Gülünecek bir durum yok,” dedim.

“O yüzden eşine bir teşekkür mektubu gönderdim. Atkuyruğu *dojodan* ayrılırken onu şehirdeki istasyona götürdüğümde karısı bana iki çift beyaz *tabi* çorabı verdi, ben de ona bir teşekkür notu gönderdim.”

“Sadece bu kadar mı?”

“Bu kadar.”

“Nasıl yani?” Ruh hâlim düzelmişti. “Sadece buydu yani?”

“Evet, öyle. Yine de bana böyle bir mektup göndermesi yüzünden öyle kötü, öyle kötü bir ıstırap çekiyorum ki.”

“Hiçbir şey için ıstırap çekmene gerek yok. Atkuyruğu’nu gerçekten seviyorsun, değil mi?”

“Onu seviyorum.”

“Ne?” Yine keyfim kaçmıştı. “Beni aptal yerine mi koyuyorsun? Bu ne böyle? Evli bir adamdan hoşlanmanın bir oluru olamaz, değil mi? Onlar mutlu, evli bir çift.”

“Yani Tarlakuşu sevsem de bir oluru olmazdı, öyle değil mi?”

“Neyden bahsediyorsun? Konuyu saptırıyorsun,” dedim sonunda çileden çıkmıştım. “Ciddi değilsin. Beni hiç sevmediğini düşünüyordum.”

“Aptal, aptal. Tarlakuşu, hiçbir şeyin farkında değilsin. Hiçbir şeyin farkında değilsin Tarlakuşu,” dedi arkasını dönüp gözyaşlarına boğulurken. Sonra acı içinde, “Git! Defol buradan!” diye bağırdı sert şekilde.

Ne yapacağımı şaşındım. Dudak büzüp lavaboda bir oraya bir buraya yürürken nedense ben de onunla birlikte ağlamak istedim.

“Ma-bo,” diye seslenirken sesim titriyordu. “Atkuyruğu’nu bu kadar çok mu seviyorsun? Ben de Atkuyruğu’nu severim. Çünkü kibar ve iyi bir insan. Ma-bo’nun, Atkuyruğu’ndan hoşlanması çok normal. Ağla, ağla, içine atma. Ben de seninle ağlayacağım.”

Neden öyle utanç verici bir şey söyledim acaba? Şimdi düşününce hepsi bir rüyaymış gibi geliyor. Ağlamak istedim; ama gözlerimin kenarı kızardı yalnızca ve bir damla bile yaş dökülmedi. Gözlerimi kocaman açarak pencereden tenis kortundaki sararmaya başlamış *ginkgo* ağaçlarına sessizce baktım.

“Hadi.” Bir baktım ki Ma-bo sessizce yanımda duruyordu. “Odana dön. İnsanlar görürse kötü olur,” dedi ürkütücü derecede sessiz ve sakın bir ses tonuyla.

“Görürlerse görsünler. Yanlış bir şey yapmıyoruz.” Bunu söylerken kalbim tuhaf bir şekilde atıyordu.

“Kendine gel, Tarlakuşu,” dedi kendi kendine konuşur gibi, yanımda durmuş pencereden tenis kortuna doğru bakarken. “Tarlakuşu geldiğinden beri *Dojo* değişti. Hiçbir şeyin farkında değilsin, değil mi? Tarlakuşu’nun babası harika bir adammış. Başkan bir keresinde öyle demişti. Dünya çapında bir akademisyen diye.”

“Fakir ama dünya çapında tanınıyor, evet.” Çok yalnız hissettim. Babamla iki aydır görüşmemiştim. Her zamanki gibi, kâğıt kapıları titretecek kadar yüksek sesle burnunu sümkürdüm.

“İyi bir aileden geliyorsun. Tarlakuşu gelince, *Dojo* gerçekten birden aydınlandı. Herkesin hissettikleri değişti. Take Hanım bile öyle iyi bir çocuğu hiç görmedim, dedi. Take Hanım, nadiren başkalarını öven birisi ama Tarlakuşu’na deli oluyor. Sadece Take Hanım da değil, Japon Balığı, Soğan, herkes! Ama öğrenciler kötü söylentiler çıkarıp Tarlakuşu’nun başına bela açmasın diye hepimiz dikkat edip Tarlakuşu’na yakınlaşmaktan kaçınıyoruz.”

Buruk bir şekilde gülümsedim. Ne cimri bir sevgiydi.

“Buna imtina denir. Sevgi falan değil.”

“O konuya gelince,” Ma-bo sırtıma hafifçe vurdu ve sonra elini sırtıma yavaşça koydu. “Benim için durum farklı. Ben, Tarlakuşu’nu birazcık bile sevmiyorum. O yüzden aynı böyle baş başa konuşmak benim için bir sorun teşkil etmiyor. Beni yanlış anlama. Ben—”

Ma-bo’dan uzaklaştım. “Atkuyruğu’na muhakkak cevap yaz. Açıkça söylemek gerekirse, Atkuyruğu’nun mektubunun berbatlığı beni dehşete düşürdü.”

“Biliyorum. Berbat olduğu için sana gösterdim zaten. Güzel bir mektup olsaydı birilerine gösterir miyim hiç? Ben Atkuyruğu hakkında hiçbir şey düşünmüyorum. İnsanlarla bu şekilde dalga geçmiyorum.” Sözleri de davranışları da farklı bir insanmış gibi pervasız ve kaba saba bir hâl almıştı. “Artık yapamam. Bilmiyorsun değil mi? Sersem olduğum için farkına varamamışsındır. Seninle aramın iyi olduğunu herkes söylüyor artık. Ne yapacaksın? Böyle demelerinde sorun var mı?”

Kıkırdayarak yüzünü çevirdi, sağ omzunu öne çıkardı ve beni sertçe itti.

“Tamam, tamam dur artık,” dedim. Böyle bir durumda söyleyecek başka bir şeyim yoktu. Saçma sapan bir hâl almıştı.

“Bir problem mi var? Ne oldu? Yoksa utandın mı? Dün gece ay öyle parlaktı ki uyuyamadım ve bahçeye çıktım. Tarlakuşu’nun başucundaki perde biraz açıktı ve ben de içeri baktım, bunu biliyor musun? Tarlakuşu ay ışığının altında gülümseyerek uyuyordu. O uyuyan yüz ne güzeldi. Ee, Tarlakuşu ne yapacaksın?” Yavaş yavaş duvara doğru beni ittirdi. Nedense aptallaşmıştım.

“Olmaz. İmkânı yok. Yirmi yaşındayım ben. Olmaz. Bekle, biri buraya geliyor.” Lavaboya doğru gelen bir terlik sesi duyuluyordu.

“Hayır, öyle değil.” Ma-bo benden uzaklaşıp yukarı baktı, dağılan saçlarını topladı ve bir kahkaha patlattı. Yüzü kaynar suyla yıkamış gibi kıpkırmızıydı.

“Ders saati geldi. Gitmem gerek. Geç kalmayı, gevşeklik yapmayı sevmem.”

Lavabodan koşarak çıktım. Tam o sırada “Take Hanım’la yakınlaşmak yok,” dedi Ma-bo cılız bir sesle. En çok o ses yüreğime dokundu.

Gerçekten, sonbahardan hoşlanmıyorum.

Odaya döndüğümde ders henüz başlamamıştı. Kappore yatağında uzanmış her zamanki gibi bir *dodoitsu* şiiri söylüyordu. Bu şiiri daha önce de birkaç kere duymuştum. Yoldaki çimenlerin üzerlerine basıldıktan sonra bile sabah çiyiyle nasıl canlandıkları hakkında bir şiirdi; ama ilk defa o an, her zaman hissettiğim mahcubiyeti ve sıkıntıyı hissetmeden, uysal bir şekilde kulak verip dinlemiştim. Belki de güçsüzleşmişim.

Çok geçmeden ders başladı, konu Japon ve Çin medeniyetleri arasındaki etkileşimlerdi. Okaki adlı genç bir hoca, ağırlıklı olarak tıp alanındaki etkileşimleri, geçmişten çeşitli örneklerle atıfta bulunarak somut ve anlaşılması kolay bir şekilde açıkladı. Japonya ve Çin'in her zaman birbirinden öğrenerek ilerleyen ülkeler olduğuna dair ikna edici ve düşündürücü kısımlar vardı. Ama yine de bugünkü sır beni öyle rahatsız etmişti ki bir an önce Ma-bo'yu vesaire unutup tekrardan hiçbir şeyi umursamayan bir örnek öğrenci olmak istiyordum.

Ma-bo imkânsız biri. Eğer biraz daha zeki biri olduğunu düşünüyor olsaydım, şaşırtıcı derecede aptal olurdu. Daha önce, akla mantığa sığmayacak hareketlerini birçok kez anlattım; ama ben bile bu hareketlerinin hiçbir şey ifade etmediğini biliyorum. O aptalca kibir bende yok. Ma-bo her zaman yalnızca kendisini düşünür. Sorun Atkuyruğu da ben de değiliz. Sadece kendi güzelliği ve bedbahtlığı ile çıldırmak istiyor. Masum numarası yapsa da muhtemelen kimsenin onu yenmesine izin vermek istemiyor ve aşırı açgözlü olduğu için başkalarının sahip olduğu her şeyi istiyor; ancak ben Ma-bo'nun planlarını anlayabiliyorum.

6

Ma-bo, Atkuyruğu'nun mektubunu bana göstererek biraz övünmek istedi herhalde; ama benim mektupla dalga geçmemden rahatsız olunca hemen tavrını değiştirdi ve bu da ağlama, itip kakma ve ağzına geleni sayma ile sonuçlandı şüphesiz. Bir menekşeye benzer gururu ve özsaygısının bu denli büyük olması kraliçelere layık bir şey. Ona bir sempati

duyduğum falan yok. Ma-bo'yla yakın olduğumuzu duyan herkes bizimle dalga geçiyordur muhtemelen. Ne kadar da aptalca. Ben asla başkalarına Ma-bo'yla dalga geçmeleri için bir sebep vermedim. O tek başına sorun çıkarıyor. Ma-bo görgüsüz, gerçekten kötü yetiştirilmiş biri. Gerçekten Eçigo'nun dediği gibi annesi kötüdür belki, bilemiyorum. Sakinleşmeye çalıştıkça daha da sinirleniyorum. Ma-bo'nun *Dojo*'da asistanlık yapabilecek nitelikte olmadığını düşünüyorum. *Dojo* kutsal bir yer. Burası herkesin var gücüyle tüberkülozu yenme umuduyla her sabah ve akşam antrenman yapmaya kendini adadığı bir yer. Eğer Ma-bo yine böyle cüretkar davranışlar gösterirse ânında onu yöneticisi Take Hanım'a şikâyet edip *Dojo*'dan attırmaya karar verdim.

Böyle bir karar alınca az önce lavaboda yaşadığım kâbusu pek dert etmemeye başladım.

Tam bir kâbustu. Kâbusların yaşamla hiçbir bağlantısı yoktur. Seni dövdüğüm bir rüya görsem bile ertesi gün özür dilemem. Duygusal bir din adamının veya bir şairin kalbine sahip değilim. Yeni Adam karmaşık şeylerden nefret ediyor.

Rüyaların üzerinde çok durmak niyetinde değildim ama lavabodaki kâbustan sonraki gün, yani bu sabahın erken saatlerinde, başka bir rüya daha gördüm. Bu güzel bir rüyaydı. İnsan güzel bir rüyayı unutmak istemez. Hayatla bir tür bağ kurmasını ister. Bunu gerçekten sana da anlatmak istedim. Take Hanım ile ilgili bir rüyaydı. Take Hanım iyi bir insan. Bu sabah gerçekten öyle düşündüm. Onun gibi insanlar nadirdir. Senin de Take Hanım'a abayı yakmanın normal olduğunu düşünüyorum. Bir şairden beklendiği üzere, sezgilerin iyi. Gözün keskin. Muhteşem birisin. Take Hanım'a kapıldığın için ateşler basar yataklara falan düşersen sorun

olur diye artık Take Hanım hakkındaki raporlardan kaçınıyordum; ama bu tür endişelerin tamamen gereksiz olduğunu bu sabah açıkça anladım.

Biri kendisini ne kadar severse sevsin, o kişiyle yatacak ve baştan çıkaracak biri değil Take Hanım. Bu, Take Hanım'ı daha çok sevmemi sağlıyor. Sana yenilmeden, Take Hanım'a daha fazla güvenmek niyetindeyim. Öyle ya da böyle, Ma-bo aptal bir kadın. Take Hanım'ın tam tersi. Gerçekten dediğin gibi ucuz film aktrisileri gibi. Dün, olanlardan sonra, Ma-bo akşam sekizdeki masajda, kendi sırası olmamasına rağmen Kiraz Çiçeği Odası'na gelip öğlen olanları unutmuş gibi Bayat Ekmek ve Kappore ile kahkahalar atıp şamata yaptı. O sırada, Take Hanım bana masaj yapıyor, her zamanki gibi tek kelime bile etmeden becerikli hareketlerle ovalıyordu. Arada sırada da Ma-bo ve diğerlerinin sıkıcı şakalarına gülüyordu. Ma-bo aniden yanımıza gelip:

“Take Hanım, yardıma ihtiyacınız var mı?” dedi şaka yapar gibi sert bir ses tonuyla.

“Teşekkürler,” dedi Take Hanım, hafifçe başını sallayarak ve net bir şekilde cevapladı: “Birazdan bitireceğim.”

7

Bu tür durumlarda sakın ve soğukkanlı olan Take Hanım'ı seviyorum. Bana beceriksizce iyilikte bulunan Take Hanım ise kaba saba ve çirkin geliyor. Ma-bo, arkasını dönüp Bayat Ekmek'in yanına gittiğinde “Ma-bo yapmacık birisi,” dedim sessizce Take Hanım'a.

“Kalbi temiz bir kız,” dedi Take Hanım sevecen bir tonla.

“Take Hanım, Ma bo’dan insanlık anlamında daha üstün değil mi?” diye geçirdim içimden. Take Hanım çabucak ovalamayı bitirip metal leğeni kaptı ve yanımızdaki Kuğu Odası’na yardım etmeye gitti. Sonra Ma-bo sırtıarak yine benim yatağıma geldi ve kısık bir sesle: “Take Hanım’a bir şey söyledin kesin. Ben gördüm. Ne söyledin?”

“Yapmacık bir kız dedim.”

“Çok kötüsün! Peki, öyle olsun!” Beklenmedik şekilde kızmamıştı. “Baksana, yanında mı?” İki elinin parmaklarıyla kare şekli yapıp gösterdi.

“Tabaka mı?”

“Evet. Nereye koydun?”

“Şuradaki çekmecedeyim. Geri verebilirim.”

“Hayır olmaz. Ömrün boyunca sende kalacak. Zahmet olacak ama,” dedi tuhaf bir şekilde sessizce, sonra birden yüksek sesle bağırdı. “Tabii ki Tarlakuşu’nun yatağı ayı görmek için en iyi yer. Kappore çabuk buraya gel! Burada dizilip aya bakalım. *Meigetsu* veya başka bir *haiku* okuyalım. Ne dersin?”

Çok gürültülüydü.

O gece başka bir gariplik olmadı, ben de uyudum; ama şafak sökmek üzereyken aniden uyandım. Odam, koridor-da açık bırakılan ışıkla loş bir şekilde aydınlıktı. Yatağımanın yanındaki saate baktım, beşi biraz geçiyordu. Dışarısı hâlâ karanlıktı. Pencereden biri bakıyordu. Ma-bo! Beyaz bir yüzdü. Tabii ki gülüyordu, sonra bir anda kayboldu. Kalkıp perdeyi açtığımda orada hiç kimse yoktu. Garip bir histi. Hâlâ uykulu muydum? Ma-bo ne kadar kötü bir kadın olsa da böyle bir vakitte gelmezdi herhalde. Ben de ne romantikim diye düşünerek ve gülerek yatağına döndüm ama elimde

olmadan endişelenmişim. Bir süre sonra, uzaktaki tuvaletten gelen, şırıl şırıl, sanki biri çamaşır yıkıyormuş gibi hafif bir su sesi duydum.

Bu o, diye düşündüm. Neden böyle düşündüm, bilmiyorum. Biraz önce gülümseyip yok olan kişi oydu, eminim. Kesinlikle lavaboda şimdi. Böyle düşünene düşünene dayanamayacak hâle geldim, o yüzden sessizce kalkıp parmak uçlarımda koridora çıktım.

Lavabonun mavi ampülü yanıyordu. Şöyle bir baktığımda, *kasuri* kimononun üzerine beyaz önlük bağlayan Take Hanım, çömelmiş lavabonun ahşap yerlerini siliyordu. Başını bir havluyla bağlamıştı, aynı Oşimalı ablalara benziyordu. Arkasına dönüp bana baktı ama sessizce yerleri silmeye devam etti. Yüzü çok zayıf ve ince görünüyordu. *Dojo*'daki insanlar hâlâ sessizce uyuyordu. Take Hanım, her zaman böyle erkenden uyanıp temizliğe mi başlıyordu acaba? Hiçbir şey demeden, sadece kalbim küt küt ederek Take Hanım'ın temizlik yapışını izledim. İtiraf etmeliyim ki doğduğumdan beri ilk kez korkunç bir arzuyla kıvrandım. Gece aydınlanmadan hemen önceki zifiri karanlıkta, içimde olağandışı hisler kışırıyordu.

8

Lavabo benim için cehennem olmuştu.

“Take Hanım az önce...” sesim boğazıma takılıyordu. Nefesim kesik kesik sordum. “Bahçeye çıktınız mı?”

“Hayır,” dedi arkasına dönüp bana baktı, hafifçe güldü. “Uyku sersemi neler söylüyorsun? Aa, olmaz! Ayağına bir şey giymedin mi?”

Fark etmemiştim ama gerçekten yalın ayaktım. Öyle bir heyecana kapılmışım ki *zori* terliklerimi giymeyi unutmuşum.

“İnsanı endişelendiriyorsun. Ayaklarını silelim.” Take Hanım, ayağa kalkıp lavaboda bir bezi sudan geçirdi, sonra o bezle yanıma gelip yere çömeldi, önce sağ ayağımın altını, sonra da sol ayağımın altını iyice ovarak sildi. Sadece ayağımın değil, kalbimin en derin köşelerinin bile temizlendiğini hissettim. O tuhaf, korkunç arzu yok olmuştu.

Ayağım silinirken Take Hanım’ın omzuna elimi koyup “Take Hanım, bundan sonra da beni şımartın,” dedim; bilerek Take Hanım gibi Kansai şivesiyle söylemeye çalışmıştım.

“Yalnız hissediyorsun değil mi?” dedi Take Hanım birazcık bile gülümsemeden, kendi kendine konuşur gibi kısık sesle. “Öyleyse, bunları sana ödünç veriyorum, hemen tuvalet git gel, iyi geceler.”

Take Hanım kendi giydiği terlikleri çıkarıp benim önüme doğru düzeltip koydu.

“Teşekkürler.” Hiçbir şey yokmuş gibi terlikleri giydim. “Yarı uykuluyum sanırım.”

“Tuvalete gitmek için kalkmadın mı?” dedi olgun bir sesle, tekrardan azimli bir şekilde yer döşemelerini silmeye başlamıştı.

“Öyle ama...”

Asla, pencerenin dışında bir kadın yüzü gördüm gibi aptalca bir şeyi söyleyemezdim. Zihnim karmaşık olduğu için, sanırım böyle bir sanrı görmüştüm. Kendimi iğrenç hayallere kaptırıp yalınayak koridora fırlarkenki hâlimin rezil ve utanç verici olduğunu düşündüm. Her gün karan-

lıkta uyanıp gayretle sessizce temizlik yapan bir kişi varken üstelik.

Duvara yaslanarak bir süre Take Hanım'ın çalışmasını izleyip hayatın ciddiyetinin iyice farkına vardım. Sağlığın böyle görünmesi gerektiğini düşündüm. Take Hanım sayesinde, kalbimdeki saf kristalin daha şeffaf bir hâle geldiğini hissettim.

Dürüst insanlar iyidir. Basit insanlar kıymetlidir. Şimdiye kadar Take Hanım'ın nezaketini biraz küçük gördüm ama bu yaptığım hataydı. Gerçekten de pek keskin gözlerin var. Ma-bo ile karşılaştırılmaz. Take Hanım'ın sevgisi insanı baştan çıkarmaz. Bu önemli bir şey. Ben de böyle doğru bir sevgiye sahip biri olmak niyetindeyim. Günbegün daha yükseğe uçacağım. Çevremdeki hava yavaş yavaş soğuyup berraklaşacak.

Bir erkeğin hayatı pamuk ipliğine bağlıdır. Yeni Adam her zaman oyunlar oynar, fark edilmeden sıvışır ve tehlikeli yerlerde uçar.

Böyle düşündüğümde, sonbahar o kadar da fena görünmüyor. Biraz soğuk, ama iyi hissettiriyor.

Ma-bo'nun düşü bir kâbus, o yüzden bir an önce unutmak istiyorum; ama Take Hanım'ın düşü, eğer bu bir düş ise, sonsuza kadar hiç uyanmasam da olur.

Fazla mı abartıyorum? Sanmıyorum.

7 Ekim

BAYAT EKMEK

I

Selamlar,

Korkunç bir fırtınaydı. Tayfun da denilebilir belki. Amerikan İşgal Ordusu da şaşırmıştır herhalde. Görünüşe göre E şehrine dört yüz beş yüz kişi gelmiş ama bu bölgede daha ortaya çıkmamışlar. Ayrıca Başkan, gereksiz yere korkuya kapılmamaları veya alay konusu olmamaları ve *Dojo*'daki herkesin sakin kalması için uyarılarda bulundu. Sadece bir asistan, Japon Balığı, biraz depresifti, herkes de onunla alay ediyordu. Japon Balığı iki üç gün önce, işlerini hâletmek üzere yağmurda E şehrine gitmişti. *Dojo*'ya döndüğünde gece herkesle aynı şekilde uyumaya gittiğinde hüngür hüngür ağlamaya başladı. Herkes ne olduğunu sorduğunda Japon Balığı hıçkırarak olayı anlattı, mevzu yaklaşık olarak aşağıdaki gibiydi.

Japon Balığı şehirdeki işini bitirmiş, dönüş otobüsünü durakta beklerken sağanak yağış altında, boş bir Amerikan kamyonu yaklaşmış. Görünüşe göre bozulmuş olacak

ki otobüs durağının biraz ilerisinde durmuş. Aracın sürücü kabininden çocuk gibi görünen iki genç Amerikan askeri çıkmış, yağmura tutulup ıslanırken kamyonu tamir etmeye başlamışlar fakat pek ilerleme kaydediyor gibi değillermiş, yine de sırlıklam olmuş fareler gibi sessizce motoru kurcalamaya devam etmişler. Çok geçmeden Japon Balığı'nın otobüsü gelince, Japon Balığı durağın altından koşarak çıkıp otobüse binmiş. O an sanki bir rüyadaymış gibi, kendi paketinin içindeki naşi armutlarından birer tane bu Amerikalı gençlere vermiş ve arkasından "*Thank you,*" diye bir ses duymuş, otobüsün arkalarına doğru gitmiş ve yola çıkmışlar. Olay sadece bundan ibaret ama *Dojo*'ya geri döndüğünde, yavaş yavaş sakinleşmekle birlikte, tarif edilemez, dayanılmaz bir endişeyle dolmuş. En sonunda gece, yorganı başına çekip tek başına iç çeke çeke gözyaşlarına boğulmuş. Bu haber, ertesi sabah hızla bütün *Dojo*'ya yayıldı. Normal olduğunu, abarttığını, anlaşılmaz olduğunu da söyleyen vardı ama sonuçta herkes kahkahalarla güldü. Japon Balığı bu şakaları hiç komik bulmadı, sadece başını salladı ve endişelenmeye devam etti.

Ayrıca oda arkadaşım Bayat Ekmek de bu olaylar olurken aşırı derecede kasvetli bir ifade takınmıştı. Sanki ıstırap çekiyor gibi görünüyordu ve düşündüğüm gibi onun da garip bir sıkıntısı vardı.

Bayat Ekmek ketum, gösterişçi biri, bizimle hiç muhatap olmaz, her zaman mesafeli ve çok kasıntı biridir; ama evvelsi gece, fırtına nedeniyle saat yedi gibi elektrikler kesildiği için, akşam ovalama seansı yoktu ve yine hoparlörler elektrik kesintisinden dolayı çalışmadığı için akşam haberlerini de dinleyemedik, o yüzden öğrencilerin hepsi

erken yatmak zorunda kaldı. Ancak rüzgârın sesinin şiddetinden kimse uyuyamadı, Kappore kısık sesle şiirler okudu, Eçigo Aslanı yatağının çekmecesinden bir mum çıkarıp yaktı ve yatağının başucuna koydu. Yatağının üzerinde bağdaş kurup özenle terliklerini tamir etmeye girişti.

“Korkunç bir fırtına,” dedi Bayat Ekmek yanımıza gelirken, garip bir şekilde gülüyordu. Bayat Ekmek’in başkasının yatağına gitmesi gerçekten ender bir olaydı.

2

Tıpkı güvelerin ışığa doğru uçuşması gibi, insanların da böyle fırtınalı gecelerde bir mumun loş ışığına doğru çekildiğini düşündüm.

“Öyle,” deyip doğruldum ve onu karşıladım. “İşgal Ordusu da muhtemelen bu fırtınaya şaşırmıştır.”

Daha da garip bir şekilde gülümseyerek “Hayır, hayır, öyle değil,” dedi hafif şakacı bir tonda. “Sorun İşgal Ordusu. Lütfen bunu oku.” Sonra bana bir mektup uzattı.

Mektupta bir sürü İngilizce yazı vardı.

“İngilizce okuyamıyorum,” dedim utanarak.

“Okuyabilirsin. Senin yaşındaki çocuklar liseden beri İngilizce öğreniyor. Biz çoktan unuttuk,” dedi sırtarak ve yatağının kenarına oturdu, sadece benim duyabileceğim bir fısıltı ile çabucak, “Aslında bu, benim yazdığım bir metin. Muhtemelen dil bilgisi hataları var, o yüzden bunları düzeltmeni rica ediyorum. Okuyunca fark edersin herhalde ama bu *dojo*daki insanlar beni büyük bir İngilizce ustası diye gözlerinde büyütüyorlar, ileride Amerikan askerleri *Dojo*’ya gelirse, tercümanlık yapmam için çağırabilirler.

O zamanı düşündükçe, endişelenmeden edemedim. Anla beni, lütfen,” dedi ve utandığını gizler gibi kıkırdadı.

“Ama siz gerçekten İngilizceyi iyi biliyor gibisiniz?” dedim kağıda boş boş bakarak.

“Bu ciddi bir konu. Ben öyle tercümanlık yapamam. Biraz kendimi duruma kaptırdım ve asistanlara İngilizcemle fazla gösteriş yaptım. Tercümanlık yapmam istenirse ve kafası karışmış hâlimi görürlerse, o asistanların beni nasıl küçük göreceklerini anlamıyor musun? Hiç böyle aciz duruma düşmemiştim. Bu sıralar, bunu endişe ettiğim için geceleri iyi uyuyamıyorum. Anlayışına bırakıyorum,” dedi ve yine güldü.

Mektuptaki İngilizce metni okudum. Orada burada bilmediğim kelimeler vardı ama aşağı yukarı şöyle anlamı olan bir metindi.

“Sayın efendi,

Kızmayın. Lütfen kabalığımı bağışlayın. Bendeniz acınası bir adamım. Çünkü bendeniz İngilizceyi dinliyorum, konuşuyorum, her şeyi bir çocuk gibi yapıyorum. Onlar benim becerilerim için çok zorlar ama benim Kanada’ya gitmem lazım. Üstelik, bende akciğer hastalığı var. Dikkat edin! Tehlikeli! Size bulaşma ihtimali çok fazla. Ama bendeniz, size güveniyorum. Tanrı adına, sizin çok nezaket sahibi biri olduğunuzu görüyorum. Bu zavallı adama sempati duyduğunuzu biliyorum. İngilizce konuşmam çok kötü ve çok az okuyup yazıyorum. Eğer nezaketiniz ve sabrınız varsa, bugünkü işinizi kâğıda yazmanızı rica ediyorum ve bir saat sabır göstermenizi istiyorum. O zaman kendimi odama kapatacağım, yazılarını inceleyeceğim ve cevabımı yeteneğimi en iyi şekilde göstererek vereceğim.

Sağlığımız için çok dua ediyorum. Zavallı, çirkin yazalarıma kızmayın.

3

Atkuyruğu'nun gizemli, anlaşılmaz mektubuyla karşılaştığında bu, tabii ki daha akla yatkındı; ama mektubu komik bulmadan da edemedim. Bayat Ekmek, tercümanlık işi yapacak diye korkuyordu ve yine her zamanki kendini beğenmişliğinden dolayı, olur da çeviri yapmak durumunda kalırsa mahcup duruma düşmemek ve asistanların beklentilerine ihanet etmemek için acı çektiğini ve çok fazla konu hakkında kafa patlattığını, o İngilizce metinden yola çıkarak bile az çok tahmin edebiliyordum.

"Bu sanki önemli bir diplomatik belge gibi. Muazzam bir metin," dedim gülmemi bastırarak. "Benimle alay etme," dedi Bayat Ekmek zoraki bir gülümsemeyle, elimden mektubu çekip aldı. "Bir yerde hata var mı?"

"Hayır, anlaşılması çok kolay bir metin. Hatta şaheser bile denilebilir."

"Kaybetmenin şaheseri herhalde?" diye saçma bir kelime oyunu yaptı ama yine de övmekten rahatsız değil gibiydi, biraz gururlu bir yüz ifadesi takınarak "Konu tercümanlık olunca sorumluluk pek ağır oluyor tabii, bu yüzden affa sığınarak yazılı olarak iletişim kurmayı düşünüyorum. İngilizce bilgimle fazla öne çıktığım için belki de tercüman olmak durumunda kalacağım. Artık kaçıp saklanamam, başıma bela oldu," dedi rahatsız edici derecede üzgün bir sesle. Küçük bir iç çekmişti.

Kişiyeye göre türlü türlü endişelerin olduğu gerçeği beni etkilemişti.

Fırtına yüzünden mi yoksa loş ışıktan mı bilmiyorum; ama o gece dört oda arkadaşı, Eçigo Aslanı'nın mumunun ışığının etrafında toplanıp uzun zaman sonra ilk kez dost-ça sohbet ettik. "Liberal denilen şey tam olarak ne demek?" dedi Kappore, sebebi her ne ise çok sessizce sordu.

"Fransa'da," dedi Bayat Ekmek, İngilizceden bıktığından mıdır bilmem, bu sefer Fransa hakkındaki bilgisini gösterdi. "Libertin denilen kişiler vardı, özgür düşüncüyü yüceltip her şeyi yakıp yıktılar. On yedinci yüzyılda gerçekleştiği için, günümüzden yaklaşık üç yüz yıl önce olan bir olay," dedi gururla kaşlarını kaldırarak. "Esas olarak din özgürlüğü talep ederek isyan ettiler."

"İsyan mı etmişler?" dedi Kappore şaşkınlık dolu bir ifadeyle.

"Eh, evet. Çoğu eşkıya gibi bir hayat sürüyordu. Oyunlarıyla ünlü olan koca burunlu Cyrano'nun dönemin Libertinlerinden biri olduğu söylenebilir. Zamanın otoritelere direnmiş, zayıfların yanında olmuştu. Dönemin Fransız şairlerinin çoğu böyleydi. Japonya'daki Edo döneminde samurayların zulmüne karşı koyan *otokodateler*le biraz benzerlik gösterdiği yerler var gibi görünüyor."

"O zaman..." dedi Kappore aniden. "O zaman Banzuiin Çobei falan da mı liberaldi?"

* Banzuiin Çobei (1622-1657?), Edo Dönemi'nde yaşamış, samurayların baskıları ve zulümlerine karşı duran bir ronindir. Hayatı çeşitli oyunlara, resimlere, hikâyelere ilham kaynağı olmuştur. -çn

Ama Bayat Ekmek tebessüm bile etmeden, “Bu önemli değil. Elbette 17. yüzyılın Fransa’daki Libertineleri öyleydi ancak bugünün liberalleri biraz farklılar. Hanakavadolu Sukeroku*, Nezumikozo Cirokiçi” belki liberal sayılabilir.”

“Hı, demek böyle bir şey,” dedi Kappore, çok mutluydu. Eçigo Aslanı da terliklerinin yırtıklarını dikerken sırtarak gülüyordu.

“Aslında bu özgür düşünce denilen şeyin,” dedi Bayat Ekmek daha ciddi bir şekilde, “esas hâli isyan ruhudur. Buna yıkım düşüncesi de denilebilir. Sadece baskının ve kısıtlamaların kaldırılması ile beraber ilk kez filizlenen bir düşünce değil, baskılara ve kısıtlamalara verilen tepkiler ile birlikte ortaya çıkan ve özünde mücadele olan düşüncedir. Sürekli verilen bir örnek ama bir gün bir güvercin Tanrı’dan bir istekte bulunmuş: ‘Uçarken hava bana engel oluyor ve hızla ilerleyemiyorum, havanın yok olmasını istiyorum.’ Tanrı onun bu dileğini dinleyip yerine getirmiş. Ancak daha sonra güvercin ne kadar kanat çırparsa da uçamamış. Yani bu güvercin aslında özgür düşüncedir. Güvercin ancak hava direnci olunca uçabilir. Mücadele gayesi olmayan özgür düşünce, sanki bir vakum tüpünün içinde kanat çırpıp güvercin gibidir, hiçbir zaman uçamaz.”

* Hanakavadolu Sukeroku, Erken Edo Dönemi’nde Asakusa Hanakavado’da yaşadığı söylenir, yiğitlikleriyle ünlüdür. Gerçekte yaşayıp yaşamadığı bilinmemektedir. Kabuki oyunlarında sıklıkla kahraman olarak yer alır. —çn

** Nezumikozo Cirokiçi (1797-1831), Edo Dönemi’nde yaşamış bir hırsız ve halk kahramanıdır. Asıl ismi, Cirokiçi Nakamura’dır. Nezu-mi-kozo ise Fare-Velet gibi bir anlama sahip takma adıdır. Popüler kültürde sıklıkla karakter olarak yer alır. —çn

“Buna benzeyen birisi yok mu?” dedi Eçigo Aslanı, terliğı dikmeyi bırakarak.

“Ah,” dedi Bayat Ekmek başının arkasını kaşıyarak. “Öyle bir anlamda söylemedim. Bu Kant’ın örneği. Ben Çağdaş Japonya Siyaseti hakkında hiçbir şey bilmiyorum.”

“Ama az çok bilmek gerek. Bundan sora tüm gençlere seçme hakkı da seçilme hakkı da verilecek,” dedi Eçigo, grubun büyüğüne yaraşır sakın bir tavırla. “Özgür düşüncenin içeriğinin zaman zaman tamamen farklı olduğu söylenebilir. Gerçeğin peşinde savaşılan dahilerin, hepsinin özgür düşünceli olduğu söylenebilir. Hatta ben özgür düşüncenin kökeninin İsa olduğunu bile düşünüyorum. ‘Üzülme! Gökte uçan kuşlara bak! Ne eker ne biçer ne de ambarlarda yiyecek biriktirirler.’ Ne harika bir özgür düşünce, değil mi? Ben Batı düşüncesindeki her şeyin İsa’nın ruhuna dayandığını, onunla genişlediğini, bağlantılı olduğunu ya da ondan şüphe ettiğini, her ne kadar insanların çeşit çeşit teorisi olsa da en nihayetinde tek bir noktada İncil’de birleştiğini düşünürüm. Bilim bile onunla alakasız değil. Bilimin temelleri, ister fizik ister kimyada olsun, hepsi hipotezdir. Çıplak gözle görülemeyen bir varsayımdan yola çıkılır. Bu hipoteze inanılarak bütün bilimler meydana gelir. Japonların Batı felsefesini ve bilimini araştırmadan önce İncil’i incelemeleri gerekirdi. Ben Hristiyan falan değilim ama İncil’i bile incelemeyen, önünü arkasını düşünmeden, Batı medeniyetinin sadece görünen kısmına çalışmasının Japonya’nın büyük yenilgisinin asıl nedeni olduğunu düşünüyorum. İster özgür düşünce olsun, ister başka bir şey, İsa’nın ruhunu bilmeden yarısını bile anlayamazsın.”

Bundan sonra herkes bir süre sessiz kaldı. Kappore bile derin düşüncelere dalmış bir ifadeyle sessizce başını sallayıp bir şeylerle oyalandı.

“Ve yine özgür düşüncenin içeriğinin zamandan zamana değiştiğine dair böyle bir örnek var,” dedi Eçigo Aslanı, o gece alışılmadık bir şekilde konuşkandı. Sanki bir keşiş gibi bir havası bile vardı. Gerçekte oldukça mühim birisiydi belki. Vücudu sağlam olsaydı, şimdilerde memleket için önemli işler yapan birisi olabilirdi diye düşündüm.

“Vakti zamanında Çin’de, özgürlükçü biri varmış, o günkü hükümete karşı çıkıp öfkeyle dağlara saklanmış. Talih ondan yana değilmiş, zamanlaması yanlışmış ve bunun kendi yenilgisi olduğunun farkına varamamış. Meşhur bir kılıcı varmış. Zamanı gelince, bu kılıcı siyasi muhaliflere saplayacağım diye kendinden pek emin bir şekilde kılıcıyla dağlarda saklanmaya devam etmiş. On yıl geçmiş, dünya değişmiş. Zamanı geldiğinde dağdan inip insanlara kendi özgürlükçü düşüncelerini anlatmış ama bunlar, eskimiş fırsatçı düşünceden başka bir şey değillermiş. Son olarak meşhur kılıcını çıkarıp insanlara kendi ruhumu göstereyim, diye düşünmüş. Ne yazık ki kılıç da çoktan paslanmış, işte böyle bir hikâye. On yıl boyunca değişmeyen siyasi fikirlerin yanılsamadan başka bir şey olmadığını anlatır. Japonya’da Meici döneminden bu yana özgür düşünce, önce şogunluğa karşı çıktı, sonra Meici oligarşisini suçladı ve ardından bürokrasiye saldırdı. Konfüçyüs’ün ‘İdeal insan birden değişir’ sözü de böyle durumları anlatıyor olmalı diye düşünürüm. Çin’de ideal insan diye adlandırılan kişi Japonya’daki gibi

sigara içki kullanmayan birini ifade etmek için değil, Altı Sanat'ta da deha olan anlamına geliyor gibi görünüyor. Bu kişiye dahi bir usta da denilebilir. Böyle kişiler, tabii ki birden değişir. Bu güzel bir değişime işaret eder. Çirkin ihanetlerden farklıdır bu.

“İsa da sözlerinizi tutun diyor. Ayrıca yarını düşünün de diyor. Gerçekten de özgürlükçü düşüncenin babası değil mi? ‘Tilkilerin ini, kuşların yuvası vardır ama insanların başını koyacakları yeri yoktur,’ sözünün de özgür düşünceli birinin yakarışı olduğu söylenilebilir. İnsanın bir gün bile huzurla yaşamasına izin verilmez. Bu iddia, her gün sil baştan, yine yeniden devam eder. Japonya'ya gelince ise, günümüzde dünün militarist bürokratlarına saldırmak, artık özgür düşünce değildir. Fırsatçı düşüncedir. Gerçekten özgür düşünceli birisi, her şeyden önce, şimdi haykırmak zorundadır.”

“Ne... Neyi? Neyi haykırmalıyım?” diye sordu Kappore panik bir şekilde.

Eçigo Aslanı, “Bilmiyor musun?” diyerek dik bir şekilde dizlerinin üzerine oturdu. “İmparator çok yaşa! Bu haykırış, düne kadar eskiydi. Ancak bugün en yeni özgür düşünce sayılıyor. On yıl önceki özgürlük ile bugünkü özgürlüğün içeriğinin farkı budur. Özgür düşünce artık mistisizm değildir. İnsanoğlunun özündeki sevgidir. Bugünün gerçek özgür düşünceli kişileri bu haykırış ile ölmelidir. Amerika'nın özgür bir ülke olduğu söyleniyor. Şüphesiz, Japonya'nın bu özgürlük haykırışını kabul edeceklerdir. Eğer ben şu an hasta olmasaydım, Nicubaşi Köprüsü'nün önünde durup ‘İmparator çok yaşa!’ diye haykırmak isterdim.”

Bayat Ekmek, gözlüklerini çıkardı. Ağlıyordu. Ben bu

fırtınalı gecede, bütünüyle onu sevmeye başladım. Gerçekten harika bir adam. Bu olayın, Ma ho ve Take Hanım problemiyle hiçbir ilgisi yok. “Fırtına’nın Işığı” konulu *dojo* raporum burada sonlanıyor. Görüşmek üzere.

14 Ekim

RU.I

I

Cevabın için teşekkür ederim. Geçen günkü “fırtınalı gecede sohbetler” hakkındaki mektubumu çok beğenmişe benziyorsun, o yüzden çok mutlu oldum. Senin fikirlerine göre Eçigo Aslanı, bugünlerde nadir görülen büyük bir politikacı veya ünlü bir hoca olabilir ama ben öyle düşünmüyorum. Tam aksine günümüz, böyle halk arasından, isimsiz kişilerin fikirlerini ortaya döktüğü bir devirdir. Liderler sadece telaşa kapılıp kafası kopmuş tavuk gibi oradan oraya koşuşturup dururlar. Böyle devam ederse çok geçe kalmadan halk tarafından terk edilecekleri açıktır. Genel seçim yakında yapılacak gibi görünüyor ama böyle tuhaf konuşmalar yapmaya devam edilirse halkın giderek bizi temsil edenlerle alay etmesiyle sonuçlanacak herhalde.

Seçim demişken bugün *Dojo*’da garip bir olay meydana geldi. Öğleden kısa bir süre sonra, komşumuz Kuğu Odası’ndan şöyle bir el ilanı yayımlandı. İlanda kadınlara

seçme ve seçilme hakkı verilmesine yönelik tebrüklere katılmadıklarını, bu günlerde *Dojo*'daki asistanların ağır makyajlı görüntüsünün katlanılmaz olduğunu, bu yüzden de oy haklarını protesto ettiklerini, duyularına göre Amerikan İşgal Ordusu güçlerinin, cıfcaflı ruj süren kadınları fahişelerle karıştırdığını ve bunda haklılık payları olduğunu, bu durumun sadece *Dojo*'nun onurunu lekelemekle kalmayıp aynı zamanda tüm Japon kadınlarını rezil ettiğini söyleyerek makyajı fazla göze batan asistanları lakapları ile birlikte listelemişlerdi. "Bu altı kişi arasından Tavuskuşu'nun görüntüsü en iğrenç olanı, at eti yiyen Maymun Kral'a benziyor. Bizler ona sık sık tavsiye vermeye çalıştık ama nafile. *Dojo*'dan kovulmalı," diye de eklenmişlerdi.

Bir süredir, komşumuz Kuğu Odası'nda sabit fikirli adamlar yer alıyordu. Asistanlar arasında popüler olan Bayat Ekmek de görünüşe göre Kuğu Odası'nda yaşama-ya dayanamayarak buraya, Kiraz Çiçeği Odası'na kaçmıştı. Eçigo Aslanı'nın faziletleri sayesinde Kiraz Çiçeği Odası neşeli, huzurlu bir oda. Bu seferki el ilanı için ilk önce Kappore "Korkunç," diyerek karşı çıktı. Bayat Ekmek de alaycı bir şekilde gülerken Kappore'ye katıldı.

"Korkunç değil mi?" Kappore, Eçigo Aslanı'ndan da onay isteyerek sordu "Bence insaniyet herkese eşit davranıp sevgi duymaktır. Birini sürgün etmeye gerek yok. İnsanlığın özündeki sevgi, hangi durum olursa olsun unutulabilecek bir şey değildir."

Eçigo Aslanı sessiz kalarak hafifçe başını salladı.

Kappore bundan güç bularak, "Doğru, değil mi? Özgür düşünce bu tür ucuz sığ bir şey demek değildir. Şuradaki genç hoca, sen ne düşünüyorsun? Ben teorimin doğru olduğu-

nu düşünüyorum,” diye benim de onaylanamı, katılmamı istedi.

“Ama komşularımız, gerçekten kovulmasını istiyorlar mı ki? Sanırım sadece herkese kararlılıklarının ne kadar güçlü olduğunu göstermeye çalışıyorlar,” dedim gülerek.

“Hayır, öyle değil,” diye hemen reddetti Kappore. “İlk olarak, kadınların oy kullanma hakkı ile ruj arasında ölümcül bir çelişki olması gerekmediğini düşünüyorum. Bu adamlar genellikle kadınlar arasında popüler değil, bu yüzden de şimdi bir intikam planı yapıyor olmalılar,” dedi beni bastırarak.

2

Sonra, her zamanki gibi, en iyi yorum geldi.

“Dünyada gerçek cesaret ve deli cesaret vardır, onlarınki deli cesareti. Bana, Tüysüz Şeftali diyorlar. Kappore lakabından da pek hoşlanmıyorum ama biri bana Tüysüz Şeftali deyince de öyle susup oturamam.” Birden bire öfkelenerek yataktan kalktı ve kendine çekidüzen verip kuşağını sıktı. “Bu el ilanını suratlarına çarpıp geleceğim. Özgür düşünce Edo Dönemi’nden beri var. İnsanlık henüz bilgeliği, erdemi ve cesareti unutmadı. Bu işi bana bırakın. Bunu suratlarını çarpıp geleceğim.” Yüz rengi değişmişti.

“Dur, dur,” dedi Eçigo Aslanı, burnunun ucunu havluyla silerken. “Sen gidemezsin. Bunu şuradaki hocaya bırak.”

“Tarlakuşu’na mı?” Kappore hiç memnun değildi. “Kusura bakmayın ama Tarlakuşu için ağır bir sorumluluk. Komşularımız olacak o heriflerle önceden beri mevzum var. Şimdi başlayan bir şey değil. Tüysüz Şeftali denilince susup

oturamam, değil mi? Bu özgürlük ve esaret ile alakalı. Özgürlük ve esaret, ideal insanın ani değişimini de kapsıyor. Onlar, İsa'nın ruhunu gerçekten anlamıyorlar. Bu durumda, onlara yumruklarını göstermek gerekiyor. 'Tarlakuşu hayat ta olmaz.'

"Hemen geliyorum," dedim yataktan kalkıp; usulca Kappore'nin önünden geçerken Kappore'den el ilanını kapıp odadan çıktım.

Kuşu Odası, Kiraz Çiçeği Odası'nın cevabını sabırsızlıkla bekliyordu. İçeri girdiğimde, sekiz öğrencinin hepsi paldır küldür yanıma geldi.

"Nasıl, nefes kesici bir teklif değil mi?"

"Kadınların gözdesi Kiraz Çiçeği Odası, mahvolmuştur herhalde."

"İhanet falan etmezsiniz bize herhalde."

"Bütün öğrenciler sözleşip Başkan'dan Tavuskuşu'nu kovmasını talep etmeliyiz. O, Maymun Kralı gibi biri, oy israfı."

Hepsi bir ağızdan konuşuyor ve masum, yaramaz çocuklara benziyorlardı.

"Benim yapmama izin verir misiniz?" diye bağırdım hepsinden yüksek sesle.

Bir süreliğine derin bir sessizlik oldu ama sonra hemen yeniden yaygara koptu.

"Sen kendi işine bak, burnunu sokma!"

"Tarlakuşu uzlaşma elçisi mi?"

"Kiraz Çiçeği Odası'nda o yürek yok. Şimdi Japonya için çok önemli bir zaman."

"Dördüncü sınıf bir ülkeye dönüşmüş bile olabilir. Güzel bir yüz görünce salyalarını akıtip durmuyor musun sen?"

“Ne? Birden ortaya çıkıp bizden izin mi istiyorsun?”

“Bu gece, yatmadan önce,” diye bağırdım parmak uçları-
mın üzerinde dururken. “Size haber vereceğim, yöntemimi
beğenmezseniz, sizin teklifinize uyacağız.”

Yine sessizlik oldu.

3

Birkaç dakika sonra “Sen bizim teklifimize karşı mısın?”
diye sordu lakabı Sıçan Yılanı olan korkutucu bakışlı otuz
yaşlarındaki adam.

“Size tamamen katılıyorum. Bunun hakkında benim de
çok ilginç bir planım var. Benim yapmama izin verin. Rica
ediyorum.”

Herkesin biraz keyfi kaçmış gibiydi.

“Tamamdır. Sağ olun. Bu el ilanını akşama kadar ödünç
alıyorum,” dedim ve hemen odadan çıktım. Bu kadardı. Zor
bir şey yoktu. Bundan sonrasını Take Hanım’dan rica ede-
cektim.

Odama döndüğümde Kappore “Tarlakuşu’ndan olmaz
dedim. Koridordan çıkıp dinledim Ondan hiçbir şey çık-
maz. İsa’nın ruhu, ideal insanın değişmesi diye güçlü bir söz
patlatsaydın keşke. ‘Özgürlük ve esaret!’ iyi bir cevap olurdu.
Onlar öyle mantıktan, gerekçeden falan anlamazlar; o yüz-
den akla yatkın şeyleri söylemen her şeyden önemli. Özgür
düşünce hava ve güvercindir diye niye demedin?” dedi, çok
sinirlenmişti.

“Akşama kadar bana bırakın lütfen,” dedim sadece ve
yatağıma uzandım.

Doğal olarak biraz yorulmuştum.

“Birakın, bırakın,” dedi Eçigo Aslanı yatmaya devam ederken, vakur bir sesle söyleyince Kappore de bunun üzerine bir şey demeyip gönülüz bir şekilde uyudu.

Benim öyle planım falan yoktu. Sadece bu el ilanını Take Hanım’a gösterdiğimde, Take Hanım’ın her şeyi yoluna koyacağı konusunda ümitliydim. Saat ikideki esneme ve gerinme egzersizleri sırasında Take Hanım odamızın önünden geçerken biraz bana doğru bakınca hemen sağ elimle küçük bir gel gel işareti yaptım. Take Hanım hafifçe başını sallayıp hemen odaya girdi.

“Bir şeye ihtiyacın mı var?” diye sordu ciddi bir şekilde.

Bacak egzersizlerini yaparken “Başucu, başucu,” diye fısıldadım.

Take Hanım, yatağın başucundaki el ilanını görüp eline aldı, sessizce okudu.

“Bunu, ödünç alıyorum,” dedi sakın bir sesle, el ilanını koltuk altına sıkıştırdı.

“Zararın neresinden dönsen kardır. Ne kadar erken o kadar iyi.”

Take Hanım her şeyi anlamış gibi bir ifadeyle usulca başını salladı, sonra yatağımın başucunun yakınındaki pencereye doğru yürüdü ve sessizce pencerenin dışındaki manzaraya baktı.

Kısa bir süre sonra, pencerenin dışına doğru “Gen Bey, ellerinize sağlık,” diye sade, doğal bir ses tonuyla mırıldandı. Pencerenin altında Gen adındaki yaşlı bir hizmetli iki üç gündür otları yoluyordu.

“Eh, Obon Festivali’nden* sonra,” diye cevapladı Gen

* Ölen yakınların, ataların ruhlarını anmak için yapılan, yazın düzenlenen bir festivaldir. Bu zamanda ölülerin geçici olarak bu dünyayı ziyarete geldiğine inanılır, ruhları karşılamak için fenerler asılır, festi-

Bey aşığıdan, “bir kere otları temizledim ama yeniden böyle büyüdüler.”

Take Hanım eline sağlık dediğinde sesindeki tınıdan etkilendim. El ilanını falan biraz bile önemsemiyormuş gibi sakin ve dingin tavrından da etkilendim, ama bundan daha çok o şefkatli sesinin zarafetine hayran kaldım. Sanki bir efendinin eşi, yaşlı bahçıvana verandadan sesleniyor gibi çok acelesiz, çok rahattı. Çok iyi yetiştirilmiş olmalıydı. Eçigo da bir keresinde söylemişti, Take Hanım’ın annesinin harika bir kadın olduğuna hiç şüphe yoktu. Bu işi Take Hanım’a bırakırsam, bu ağır makyaj olayı da kesinlikle ustaca ve kolayca çözülecektir diye düşünerek ben de büyük ölçüde rahatlardım.

4

Bu güven, beklentilerimin ötesinde olağanüstü bir şekilde mükafatlandırıldı. Saat dörtteki doğa zamanı sırasında, aniden koridordaki hoparlörden, “Lütfen durup olduğunuz yerde kalın ve rahat bir şekilde dinleyin,” diyen görevlinin sesi duyuldu “Asistanların makyajı bir süredir sorun hâline gelmişti. Bu nedenle, asistanlardan gönüllü olarak sadece bugüne özel bu durumu çözmek adına bir teklif geldi.”

Kuşu Odası’ndan sevinç çılgınlıkları yükseldi.

Özel yayın şöyle devam etti: “Bugün akşam yemeğinden sonra makyajlarını silecekler ve en geç akşam 7.30’daki ovalama masajı sırasında Amerikalıların tuhaf yanlış anla-

valın sonunda ise ölümlerin geri dönebilmesi için fenerler suya bırakılır. Mezarlar ziyaret edilir ve sunaklara yemek koyulur; ayrıca festival sırasında pek çok etkinlik düzenlenir, *obon odori* olarak bilinen dans gösterileri yapılır. —fn

malarına yol açmayacak sade bir kılıkla, siz öğrencilerle görüşecekler. Şimdi asistan Makita Hanım söz alarak öğrencilerden bir özür dilemek istiyor, lütfen Makita Hanım'ın temiz kalbini göz önünde bulundurun."

Makita Hanım dediği, söz konusu Tavuskuşu'ydu. Tavuskuşu küçük bir öksürükle boğazını temizleyip "Bizzat kendim..." dedi.

Yan oda kahkahaya boğuldu. Bizim odada da herkes ırtarak gülüyordu.

"Bizzat kendim," dedi cırcır böceğinin ötüşü gibi tatlı, tiz bir sesle. "Yer ve zaman fark etmeksizin ve yine yaşı en büyük kişi olmama rağmen acemilik ederek kötü davranışlarda bulundum. Tüm samimiyetimle özür diliyorum. Bundan sonra da lütfen bana rehberlik etmeye devam edin."

"Tamam, tamam!" diye bir ses yan odadan duyuldu.

"Zavalılık," dedi Kappore üzgün bir şekilde, yan yan bana baktı. Benim için de biraz zordu.

"Son olarak," diyen görevli tekrar konuştu. "Bütün asistanlarımızdan bir ricası var, Makita Hanım'ın bundan sonraki lakabının bir an önce değiştirilmesi istiyorlar. Bugünkü özel yayını burada sonlandırıyoruz."

Kuşu Odası'ndan hemen bir el ilanı geldi.

"İleğimiz tamamen tatmin olduk. Tarlakuşu'nun çabalarını takdir ediyoruz. Tavuskuşu'nun yeni lakabı 'Bizzat Kendim' olmalı."

Kappore, bu lakap teklifine karşı olduğunu hemen açıkladı. "Bizzat Kendim" lakabının ne olursa olsun çok acımasız olduğunu söylüyordu.

"Çok zalimce değil mi? O durumda bile elinden geleni yaparak konuştu. Temiz kalbini dikkate alın denilmedi mi?"

Gokte uçan kuşlara bakar gibi, herkese eşit davranıp sevgi göstermiyor musunuz? Kendi eden kendi bulur. Kesinlikte karşıyım. Tavuskuşu pudralı makyajını çıkarınca esmer teni ortaya çıkacak o yüzden 'Karga' falan diye değiştirilse daha iyi olmaz mı?"

Bu daha ağır ve acımasızdı. Hiçbir şeye yaramazdı.

"Tavuskuşu daha sade olacağından, Tavuskuşu isminden ilk *kanji*yi çıkarıp sadece kuş, serçe falan denilebilir," dedi Eçigo ve kıkırdayarak güldü.

"Serçe" de biraz tartışmaya açıldı ve pek ilginç değildi; ama büyüğümüzün fikri olduğu için el ilanına "Bizzat Kendim" in çok sert olduğunu, yeni lakabın "Serçe" olması gerektiğini yazıp Kappore'ye verdim. Kuğu Odası'na bütün odalardan lakap önerileri yağıyor gibiydi, sonunda Bizzat Kendim'e karar verilirdi belki. Tavuskuşu'nun küçük bir öksürükle, "Bizzat Kendim" dediği kısım, çok güzel ve unutulmazdı. Bizzat Kendim'in dışındaki lakaplar sönük geliyordu.

5

Akşam yedideki ovalama masajı zamanında Japon Balığı, Ma-bo, Güneş Çarpması ve Take Hanım, her biri elinde leğenle Kiraz Çiçeği Odası'na geldi. Oldukça sakın görünen Take Hanım doğruca bana doğru geldi. Japon Balığı ve Ma-bo, makyaj konusunda uyarılan kişiler arasında listelenmişlerdi; ama o gece odamıza geldiklerinde saç modelleri biraz farklı görünüyor olsa da yine makyaj yapmış gibilerdi.

"Ma-bo'da hâlâ ruj var, değil mi?" diye sordum Take

Hanım'a sessizce, Take Hanım ise ovalama masajına başladı ve şöyle dedi: "Öyle olsa bile makyajı çıkarmak çok kaotikti. Bir seferliğine makyajı silelim dendiğinde bile bu onlara fazla geldi. Onlar daha genç."

"Take Hanım'ın çabası müthiş."

"Daha önce Başkan'dan da birçok kez uyarı gelmişti zaten. Bugün ofisteki yayını Başkan da dinleyince memnun kaldı. Bugünkü yayının kimin fikri olduğunu sorunca Tarlakuşu'nun icadı olduğunu söyledim. Asla gülmeyen o adam 'Ne kadar hoş bir çocuk,' dedi ve sırıtarak güldü." Take Hanım da bugünün ruj olayıyla biraz heyecanlanmış olacak ki alışılmadık bir şekilde konuştu.

"Benim icadım değil." Yiğidi öldür hakkını yeme.

"Aynı şey. Tarlakuşu bir şey söylemeseydi, ben de harekete geçmezdim. Nefret edilen kadın rolünü bile isteye üstlenmedim mi?"

"Nefret edilen mi?"

"Evet," dedi kendine has, soğukkanlı, gülümsemesiyle, "Bundan nefret etmediler ama benim için zordu."

"Tavuskuşu'nun açıklamaları benim için de biraz zordu."

"Evet. Makita Hanım açıklamayı kendisi yapmak istedi. Kötü niyeti olmayan, iyi bir insan o. Makyaj konusunda biraz kötü sadece. Bende bile biraz ruj var, anlamadın mı?"

"Yani, sen de mi aynı şekilde suçlusun?"

"Anlaşılmıyorsa, sorun yok," dedi sakince ve haşır haşır ovalama masajına devam etti.

Ne kadın ama, diye düşündüm. *Dojo*'ya ilk geldiğimde Take Hanım'ın sevimli olduğunu düşünmüştüm. O, aptal yerine konamayacak bir çipuraydı.

Peki sen ne düşünüyorsun? Tekrardan *Dojo*'yu ziyaret

etmeni tavsiye ediyorum. Burada saygıyı hak eden bir kadın var. O benim değilse, senin de değildir. O, Japonya'nın dünyadaki gurur kaynağı, eşsiz, biricik bir hazine. Biraz abartılı bir övgü oldu, ben kendim de utandım ama her halükârda, cinsel çekicilik olmadan şefkat uyandıran genç kadınların sayısı çok az değil mi? Take Hanım'a karşı herhangi bir cinsel çekim hissetmemelisin. Sadece şefkat duygusu olmalı. Burada, biz Yeni Adamların zaferi var. Kadın ve erkek arasında yalnızca güven ve şefkatten oluşan dostluğu, ancak biz anlayabiliriz. Sadece sözde Yeni Adamların tadına vardığı ilahi lezzetli meyve bu. Bu saf harika lezzeti istiyorsan, genç şair, mutlaka *Dojo*'muzı ziyarete gelmelisin.

Belki de çoktan etrafındaki daha harika, daha saf meyvelerin tadına bakmışsındır, bilememi.

20 Ekim

KAŞO USTA

I

Dünkü ziyaretinden çok mutlu oldum. Bana bir buket çiçek verip Take Hanım'a ve Ma-bo'ya birer tane küçük, kırmızı İngilizce sözlük hediye ettin. Ne kadar da şairane ve nazik bir hareket. Özellikle Take Hanım'a ve Ma-bo'ya hediyeler getirmen beni çok müteşekkir etti.

Onlar bana sigara tabakası sonra bambu Fuji Musume bebeği hediye ettiler, biraz utanç verici olsa da benim de bir şey vermem gerektiğini düşünüp endişe ettiğim sırada, ince düşünceli davranıp hediyeler getirdiğin için rahatladım. Sen, benden daha fazla yeni yönlerle sahipsın gibi görünüyor. Nedense kadınlardan hediyeler alıp verme konusunda biraz rahatsız hissediyorum. Bence uygunsuz bir şey. Bu konuda biraz eski kafalıyım belki. Senin gibi, çekinmeden hediye alıp verebilmek için çalışacağım. Bana bir şey daha öğretmişsin gibi hissettim. Senin canlandırıcı erdemlerini gördüğümü düşündüm.

Ma-bo, "Misafirin var," diyerek sana odayı gösterdiğinde, kalbim iç kanama geçiriyormuş gibi güm güm attı. Biliyor musun? Uzun zaman sonra yüzünü gördüğüm için çok mutlu olsam da ondan daha çok seni ve Ma-bo'yu sanki eski dostlar gibi gülücükler saçıp yan yana yürürken görmek beni çok mutlu etti. Peri masalında gibi hissettim kendimi. Buna benzer bir hissi, geçen baharda bir kez daha tatmıştım.

Geçen bahar lise mezuniyeti zamanı zatürreye yakalandım, yüksek ateşten yarı baygın yattığım bir gün, birden hasta yatağımın başucuna baktığımda, lise müdürü Kimura Hoca'yı ve annemi gülüp sohbet ederken gördüm. O zaman da tam anlamıyla donakalmıştım. Okul ve ev olmak üzere tamamen farklı ve uzak dünyalarda ayrı ayrı yaşayan bu iki kişinin, başucumda birbirlerini eskiden beri tanıyorlarmış gibi konuşması gerçekten çok garipti. Tovada Gölü'nde Fuji'yi bulmuşum ya da karmakarışık bir peri masalındaymışım gibi yüreğim sevinçle dolmuştu.

"Çok iyi gördüm seni," deyip bana buketi uzattın, ben kafam karışmış dururken sen Ma-bo'dan, oldukça doğal bir tavırla, "Eğer vazo varsa, Tarlakuşu'na getirebilir misiniz?" diye rica ettin, Ma-bo başını sallayıp vazo almaya gitti, ben-se gerçekten de bir rüyada gibiydim.

Neler olduğunu anlayamıyordum.

"Ma-bo'yu daha önce tanıyor muydun?" diye saçma bir soru kaçtı ağzımdan.

"Senin mektuplarından biliyorum ya."

"Öyle mi?" deyince birlikte kahkahaya boğulduk.

"Ma-bo olduğunu hemen anladın mı?"

"Bir bakışta anladım. Beklediğimden çok daha iyi."

“Mesela?”

“İnatçı ama büyüleyici biri. Beklediğim kadar kaba değil. Tıpkı bir çocuk gibi, değil mi?”

“Öyle gerçekten de.”

“Ama fena değil. Ufak tefek birisi.”

“Öyle.”

Keyfim yerindeydi.

2

Ma-bo, uzun ince beyaz bir vazo getirdi.

“Sağol,” deyip aldın, çiçekleri gelişigüzel koyup “Bunu sonra, Take Hanım’a falan düzelttirirsin,” dedin ama orada biraz yanlış yaptın; ama sonra hemen cebinden, mevzu bahis küçük sözlüğü çıkarıp Ma-bo’ya verdin. Ancak Ma-bo pek mutlu görünmüyordu ve sessizce, kibar bir şekilde selam verip hızlıca odadan çıktı. Bu, aynen düşündüğüm gibi, Ma-bo’nun biraz alındığının kanıtıydı. Ma-bo öyle resmi, nazik bir şekilde selam verecek birisi değil; ama senin için Take Hanım dışında birisi önem teşkil etmediği için, yapacak bir şey yok.

“Hava güzel, ikinci kattaki balkona çıkıp konuşalım. Şimdi öğlen arası, o yüzden sorun olmaz.”

“Mektuplarından her şeyi biliyorum. Öğle arasını ayarlayarak geldim. Ayrıca bugün pazar olduğu için huzur yayını da var.”

Gülerek odadan ayrılıp yukarı çıktık. Ondan sonra aniden ciddileşip dünyanın durumunu tartışmaya başladık. Neden acaba? Zaten hayatımız birilerine havale edilmiş, bizler emir dahilinde rahatça her yere uçmaya hazırız; artık

tartışacak, konuşacak bir şey olmamasına rağmen yine de karşılıklı olarak heyecana kapılıp sözde Yeni Japonya'nın tekrar inşası hakkındaki fikirlerimizi paylaştık.

Erkekler ne kadar yakın olurlarsa olsunlar, uzun bir aradan sonra buluştukları zaman entelektüel konular hakkında tartışıp dururlar, belki de kendi gelişimlerini karşı tarafa aktarma telaşı güttüklerindendir bu. Balkona çıktığımızda da sen Japonya'nın temel eğitimden itibaren kötü olduğu hakkında söyleniyordun: "İnsanın küçükken nasıl bir eğitim aldığı o kişinin tüm hayatını belirler. Eğitimde daha elit kişilere yer verilmesi gerektiğini düşünüyorum."

"Öyle. Sadece maaşını düşünen insanlardan olmaz."

"Aynen öyle, aynen. Günü kurtaracak numaralarla ilerleme sağlanamaz. Yetişkinler çok fazla pazarlık yapıyor zaten."

"Kesinlikle. Göstermelik blöfler falan eskidi artık. Şeffaflık olması gerekmez mi?"

Sen de benim kadar tartışma konusunda beceriksizsin. Aynı şeyleri tekrar tekrar söylüyorduk sadece.

Sonra, bizim beceriksiz tartışmamız yavaş yavaş kopuklaşmaya başladı. "Basitçe" veya "özetle" ya da "her halükârda" gibi kelimeler havada uçuşuyordu ve tartışma durgunlaştı, o sırada Take Hanım aşağıda girişin önündeki çimenlikte belirdi. Düşünmeden, "Take Hanım!" diye bağırdım. Sen ise aynı anda pantolonunu düzelttin. Bunun anlamı neydi? Take Hanım, sağ elini alnına koyup yukarı balkona baktı.

"Ne oldu?" dedi gülerek, o zaman Take Hanım'ın duruşu o kadar da kötü görünmüyordu.

"Take Hanım'ı çok sevdiğini söyleyen kişi şu anda burada."

"Yapma. Kes şunu," dedin. O sırada "dur, kes şunu," gibi aptalca sözler dışında pek bir şey söyleyemezdin zaten. Ben de o deneyimi yaşamıştım.

3

"Çok kötüsün!" dedi Take Hanım. Daha sonra başını en az kırk beş derece yana yatırdı ve sana "Hoş geldiniz," dedi gülerek; yüzün kıpkırmızı kesildi, hızlıca başını sallayarak selam verdin. Sonra şikâyet eder gibi mırıldandın, "O... O çok güzel. Beni kandırdın. Onun uzun boylu ve heybetli, harika bir kadın olduğunu yazmıştın, bu nedenle onu övmekte hiç zorluk çekmedim, o çok güzel."

"Beklediğin gibi değil mi?"

"Değil, değil, çok farklı. Heybetli, harika biri deyince ata benzeyen biri diye düşünmüştüm. Zayıf olduğunu falan tarif etmen gerekirdi. Seni de öyle çok koyu değil. Böyle güzel bir kadınlar benlik değil. Tehlikeli," dedin hızlı hızlı. Take Hanım hafifçe selam verip eski binaya doğru gidecek gibi olunca paniğe kapılıp "Hey, Take Hanım'a seslen, lütfen. Ona bir hediyem var," dedin, cebini karıştırıp küçük sözlüğü çıkardın.

"Take Hanım!" diye yüksek sesle bağırdım.

"Kusura bakmayın, buradan atacağım ama. Bunu Tarlakuşu getirmemi istedi. Benden değil," diyerek hızlıca o kırmızı, sevimli sözlüğü atman gerçekten çok etkileyiciydi. İçimden sana saygı ve hayranlık duydum.

Take Hanım nazik hediyeni ustaca yakalayıp "Sağ olun," diye sana dönerek teşekkür etti. Sen ne dersen de, Take Hanım hediyenin senden olduğunu anlamıştı.

Eski binaya yürüyen Take Hanım'a bakarken bir iç çekip "Tehlikeli, o tehlikeli," diye mırıldandın çok ciddi bir şekilde, bana çok gülünç geldi.

"Tehlikeli mi? Karanlık bir odada onunla yalnız olsan bile sorun olmayacak birisi o. Ben çoktan test ettim."

"Anlatmaya çalıştığım şeyi anlamıyorsun," dedin bana acıyormuş gibi. "Güzel ve çirkin kadınların farkını anlamıyor musun?"

Bu soruya biraz bozuldum. Bazı şeyleri yanlış anlamaya pek meyillisin. Take Hanım'ın sana öyle güzel görünüyor olması, Take Hanım'ın kalbinin güzelliğinin senin temiz kalbine yansımastandır. Ona objektif olarak baktığında Take Hanım hiç güzel bir kadın değil. Ma-bo ondan kat be kat güzel. Take Hanım'ın kişiliğinin ışığı onu güzel gösteriyor sadece. Kadınların dış görünüşü konusunda, benim senden daha katı bir estetik anlayışım olduğunu düşünüyorum. Ama o sırada, bir kadının yüzünü tartışmak yersiz geldiği için ağzımı açmadım. Galiba konu Take Hanım olduğunda ciddileşip garipleşmeye meyilli oluyoruz. Hoş değil. Gerçekten, bana inan lütfen. Take Hanım güzel değil. Onun hakkında tehlikeli bir şey yok. Tehlikeli demek falan biraz gülünç değil mi? Take Hanım da senin gibi dürüst ve ciddi bir insan.

Bir süre balkonda sessizce durduk ama birden sen, yan yatağımdaki Eçigo Aslanı'nın ünlü şair Otsuki Kaşo olduğunu söyleyince Take Hanım ve diğer konularla ilgili konuşmalar uçup gitti.

“Hadi canım sen de!” dedim, sanki rüya görüyor gibiydim.

“Öyle olmalı. Az önce gözüme iliştiğinde fark ettim. Ağabeylerimin hepsi onun hayranıydı, o yüzden küçüklüğümünden beri yüzünün olduğu çok fazla fotoğraf gördüğüm için iyi biliyorum. Ben de onun şiirlerine hayran olmuştum. Sen de biliyor musun isimlerini?”

“Biliyorum.”

Şiir konusunda kötü olsam da Ootsuki Kaşo’nun *Kırmızı Zambak*, *Martı* şiirlerini şu anda bile ezbere okuyabilecek kadar iyi biliyordum. O şiirlerin yazarıyla, aylardır yan yana yataklarda uyuduğum gerçeği, inanılmaz bir şeydi. Senin de bildiğin gibi, ben şiirlerden hiç anlamam; ama dahi şairlere hürmet gösterme konusunda kimseden eksik kalmamaya niyetliyim.

“O demek.” Bir süre söyleyecek söz bulamadım.

“Yok, tam olarak emin değilim,” dedin biraz kafan karışmıştı. “Az önce gözüm ilişti sadece.”

Öyle ya da böyle, daha yakından gözlemlemeye karar verdin. Yavaştan pazar günündeki huzur yayınının saati de yaklaşıncı aşağıdaki Kiraz Çiçeği Odası’na döndük. Eçigo uyuyordu. Ona iyice bakmak için pek uygun bir zaman değildi; ama yine de uyuyan o aslana dikkatle baktık. Birbirimize bakıp başımızı salladık, ikimiz de istemsizce derin bir iç çektik. O kadar gergindik ki ne konuşabildik ne başka bir şey yapabildik, sırtımız pencereye dönük sadece sessizce yayınlanan kaydı dinledik. Program devam etti, sonunda günün özel programına sıra geldi. Asistanların ikili olarak *Orleanslı Kız*’ı söylemeye başladıklarında, sağ dirseğinle beni yandan sert bir

şekilde dürtüp “Bu şarkıyı Kaşo Usta yazmıştı,” diye aşırı heyecanlı bir şekilde fısıldadın. Sen deyince ben de hatırladım.

Ben çocukken bu şarkı, Kaşo Usta’nın başyapıtı olarak gençlik dergilerinde illüstrasyonlarla tanıtılmıştı ve çok popülerdi. Çaktırmadan Eçigo’nun ifadesini dikkatlice inceledik. Eçigo o vakte kadar yatakta sırtüstü, gözleri hafifçe kapalı yatıyordu ama *Orleanslı Kız* başladığında gözlerini açtı, başını yastıktan kaldırdı ve şarkıya dikkat kesildi. Çok geçmeden tekrar uzandı, gözlerini kapattı. Gözleri kapalı dururken hüzünlü bir şekilde hafifçe gülümsedi. Sağ elini yumruk yapıp havaya vuruyormuş gibi tuhaf bir hareket yaparak benimle tokalaşmak istedin. Hiç gülümsemeden, sert bir şekilde el sıkıştık. Şimdi düşününce, o el sıkışmasını neden yaptık hâlâ anlayamıyorum ama o sırada içimiz içimize sığmıyordu, el falan sıkışmasak dayanamayacak gibiydik. Sen de ben de çok heyecanlandık. *Orleanslı Kız* bittiğinde “O zaman müsaadenle,” dedin garip boğuk bir sesle. Başımı salladım ve yolcu etmek için seninle birlikte koridora çıktığımda “Bu o!” diye bağırdık ikimiz aynı anda.

5

Buraya kadarını sen de biliyorsun, senden ayrıldıktan sonra odaya geri döndüğümde hissettiklerim heyecanı da aşmış, neredeyse betim benzim atacak kadar bir dehşete düşmüştüm. Bilerek Eçigo’ya bakmamaya çalışarak yatağa sırtüstü uzandım ama endişe, korku ve sabırsızlığın garip bir şekilde birbirine karıştığı o huzursuz hisse hiçbir şekilde dayanamayacak hâle gelerek sonunda kısık bir sesle “Kaşo Usta!” diye seslendim.

Cevap yoktu. Kararlı bir şekilde, birden yüzümü Kaşo Usta'ya çevirdim. Eçigo sessizce gerinme ve esneme egzersizlerine başlamıştı. Ben de paniğe kapılıp hareketleri yapmaya başladım. Kollarımı ve bacaklarımı iki yana iyice uzatıp serçe parmağımdan başlayıp iki elimin parmaklarını katlarken:

“O şarkıyı kimin yazdığını bilmeden mi söylediler acaba?” diye nispeten sakin bir şekilde sordum.

“Yazarların unutulması iyidir,” diye sakince yanıtladı. Sonunda bu adamın Kaşo Usta olduğuna dair hiç şüphem kalmamıştı.

“Şimdiye kadar kusuruma bakmayın. Az önce arkadaşım bahsettiğinde ilk kez farkına vardım. Arkadaşım ve ben, çocukluğumuzdan beri şiirlerinizi severiz.”

“Teşekkür ederim,” dedi ciddi bir şekilde. “Ama şimdi Eçigo olmak daha rahat.”

“Neden artık şiir yazmıyorsunuz?”

“Devir değişti,” dedi ve kıkırdadı.

Kalbim sıkışmıştı, söyleyecek bir şey bulamadım. Bir süre konuşmadan egzersiz yapmaya devam ettik. Birden Eçigo “İnsanları rahatsız etmeyi bırak! Son zamanlarda pek küstahsın!” diye kızdı bana. Ödüm kopmuştu. Eçigo’nun hiç bana böyle hiddetle kızdığı olmamıştı. Hemen özür diledim.

“Özür dilerim. Daha söylemem.”

“Evet. Hiçbir şey söyleme. Anlamıyorsunuz. Hiçbir şey bilmiyorsunuz.”

Gerçekten, durum çok tuhaf bir hâl aldı. Şairler korkutucu insanlar. Nerede saygısızlık yaptığımı anlamadım. O gün, tüm gün boyunca tek kelime bile etmedik. Asistanlar ovalama masajına geldiklerinde benimle birkaç kez sohbet etme-

ye çalıştılar ama sadece surat astım ve hiç cevap vermedim. Ma-bo'ya, yanımdaki Eçigo'nun aslında *Orleanslı Kız*'ın yazarı olduğunu söyleyip onu şaşırtmak için can atıyordum; ama Eçigo "Hiçbir şey söyleme," diyerek beni susturunca yapacak bir şeyim yoktu, gece ağlayarak uykuya daldım.

Bu sabah beklenmedik şekilde, öfkeliendirdiğim Kaşo Usta'yla kolayca barışabildiğim için rahatladım. Eçigo'nun kızı uzun zaman sonra ziyarete geldi. Kiyoko adında, Ma-bo ile aşağı yukarı aynı yaşlarda, zayıf, soluk tenli, gözleri yukarı doğru çekik, uysal, sessiz sakin bir kızdı. Tam da kahvaltı yaptığımız sırada gelmişti.

Kız, getirdiği büyük paketti açtı. "Biraz *tsukudani** yaptım."

"Öyle mi? Şimdi hemen çıkar da yiyelim. Yanımdaki Tarlakuşu'na da yarısını ver."

Ha? Eçigo şu âna kadar bana seslenirken her zaman "öğrenci" ya da "Koşiba-kun" demişti, ne gariptir ki Tarlakuşu diye samimi bir şekilde seslendiği hiç olmamıştı.

6

Kızı, bana *tsukudani* getirdi.

"Koyacak bir kap var mı acaba?"

"Ha, şey," dedim panikleyerek. "Şuradaki dolapta," derken yataktan kalktım.

"Bu mudur?" Kız, çömelip yatağımın altındaki dolaptan eloksallı alüminyum kaplamalı yemek kutusunu çıkardı.

"Ha, evet o. Kusura bakmayın."

* Balık, kabuklu deniz ürünleri, yosun gibi yiyeceklerin klasik olarak soya sosu ve mirin ile kaynatılmasıyla yapılan bir tür yan yemektir. —çn

Yatağın altına çömelip *tsukudan*ileri yemek kutusuna aktarırken “Şimdi yemek ister misiniz?” diye sordu.

“Hayır, yemeğimi bitirdim.”

Yemek kutusunu dolaba geri koyup ayağa kalktı.

“Aa, çok güzeller,” dedi, senin dün gelişigüzel atıp koyduğün krizantem çiçeklerini övmüştü. Bana Take Hanım’dan düzeltmesini istememi söylemiştin ama Take Hanım’a sorduğumda utandı. Ma-bo’dan rica ettiğimde ise istemeyerek yaptı, o yüzden de çiçekler en sonunda bıraktığın hâlde kaldı.

“Dün arkadaşım gelişigüzel koydu. Düzeltecek kimse de yok.”

Kızı, bir bakışla Eçigo’nun ifadesini tarttı.

“Sen düzelt,” dedi. Eçigo da yemeğini bitirmişti, dişlerini kürdanla temizlerken sırtıyordu. Bu sabah keyfi fazlasıyla yerindeydi ama aksine ürkütücü görünüyordu.

Kızı, yüzü kıpkırmızı, tereddüt ederek başucuma geldi; bütün krizantemleri vazodan çıkarıp tekrar yerleştirmeye başladı. Çiçekleri, iyi bir insanın düzenlemesinden çok mutlu oldum.

Eçigo, yatağın üstünde bağdaş kurup kızının çiçek düzenleme becerilerinin keyifle bakarken, “Belki yeniden şiirler yazmalıyım,” diye mırıldandı.

Aptalca bir şey söyleyip bağırmasını istemedim, o yüzden sessiz kaldım.

“Tarlakuşu, dün için özür dilerim,” dedi başını öne eğerek.

“Ah, hayır, asıl ben küstahça şeyler söylediğim için özür dilerim.”

Gerçekten beklenmedik bir şekilde, kolayca barıştık.

“Tekrar şiir mi yazsam acaba,” dedi bir kez daha.

“Yazın lütfen. Gerçekten, lütfen, bizim için de yazın. Sizinkiler gibi yumuşak, saf şiirler okumayı çok isteriz. Ben çok anlamıyorum ama Mozart’ın müziği gibi, coşkulu, zarafet saçan bir sanat arıyoruz. Garip bir şekilde abartılı hareketler ve ciddiyete bürünmüş şeyler artık pek eski, basit ve bariz. Yangın kalıntılarının bir köşesindeki ufacık yeşil otlar üzerinde güzel şiirler okuyan ozanlar yok mudur? Gerçeklerden kaçalım diye değil. Acılar zaten apaçık ortada. Bizler ne olursa olsun, kaygı duymadan yaşamaya niyetliyiz. Kaçmıyoruz. Yaşamı beklemeye alıyoruz. Bu kaygısızlık. Bizim duygularımıza tam olarak uyan ve hızla akan berrak suyun dokunuşuna sahip sanatın sadece artık asıl gerçek olduğunu hissediyoruz. Bir hayata ya da bir isme ihtiyacı olmayan kimseleriz. Öyle olmasaydık, bu zorluğun üstesinden asla gelemezdik bence. Havada uçan kuşlara bakın. İdeolojiler, felsefeler, yani “-izm”ler mühim değil. Böyle şeylerle üzerini kapatmak işe yaramaz. Sadece bir dokunuşla, o insanın saf-lık derecesi anlaşılır. Sorun dokunmaktır. Ritimdir. Etrafa zarafet saçmayan şeylerin hepsi taklittir.”

Saçma teorimi, elimden geldiğince açıklamaya çalıştım. Söyledikten sonra utanç verici olduğunu düşündüm. Keşke söylemeseydim.

7

“Artık devir böyle mi acaba?” dedi Kaşo Usta, havluyla burnunun ucunu silip sırtüstü uzandı. “Öncelikle buradan çıkmak gerek.”

“Evet, evet.”

Dojo’ya geldiğimden beri ilk kez o zaman, bir an önce

sağlıklı olmalıyım, diye düşünerek sabırsızlandım. Ne yazık ki göklerdeki rotanın çok yavaş olduğunu hissediyordum.

“Sizler farklısınız,” dedi Usta, duygularıma karşı duyarlı görünüyordu. “Acele edecek bir şey yok. Burada sakince yaşadığın sürece kesinlikle daha iyi olacaksın. Sonra harika bir şekilde Japonya’nın yeniden inşasına büyük katkı sağlayabiliriz. Ama ben artık yaşlandım.” O konuşurken kızı çiçekleri düzenlemeyi bitirmiş gibiydi.

“Eskisinden daha kötü oldu galiba,” dedi şen şakrak bir ses tonuyla. Babasının yatağına yaklaştı ve bu sefer çok kısık bir sesle, “Baba! Yine söyleniyorsun. Bu yüzden zamanın geçti artık senin,” dedi, burnundan soluyordu.

“Düşüncelerimi belirtemez miyim?” dedi Eçigo, ama hüznü bir şekilde kıkırdayarak gülüyordu.

Ben de daha önce hissettiğim huzursuzluğu bir güzel unutarak çok mutlu bir şekilde gülümsedim.

Yeni bir devir gerçekten geldi. Meleklerin tüyden cüppesi kadar hafif, üstelik beyaz kumların üzerinden akan bir dere kadar soğuk ve berrak. Lisedeki öğretmenim Oşo Fukuda, Başo’nun yaşamının son yıllarında hafiflik, *karumi* dediği şeyi yücelttiğini ve dinginlik, *vabi*’den, sadelik, *sabi*’den, doğaya ve insanlığa duyarlılık *şiori*’den* üste koyduğunu öğretmişti. Başo gibi bir ustanın son yıllarında sonunda sezdiği ve arzuladığı o en yüksek mentaliteye bizler fark etmeden, normal olarak ulaştığımız için kendimizle gurur duyamıyoruz. Bu hafiflik, kesinlikle uçarılık değil. İs-

* Matsuo Başo (1644-1694): Edo Dönemi’nde yaşamış *haiku* şiirinin en büyük ustalarından biri. *Vabi*, *Sabi*, *Şiori* ise Japon felsefesinde, estetik anlayışında ve sanatında önemli yer tutan kavramlardır. Anlamları oldukça derin ve kapsayıcıdır, sadece çok yüzeysel bir tanımla genel bir çerçeve çizmesi adına kusurlardaki güzelliği, dinginliği, yalnızlığı, sadeliği, geçiciliği, basitliği ön plana çıkardıkları söylenebilir. —çn

teyerek hayatınızı feda etmediğiniz takdirde, bu mentaliteyi anlayamazsınız. O, siz çok çalışıp terlerken arkadan esen bir rüzgârdır. Dünyanın büyük kaosunun sonunda sefaletin içinde doğmuş, kanatları cam kadar berrak hafif bir kuştur. Bunu anlamayan kişiler, belki de sonsuza kadar tarih akışının dışında, gerisinde kalacaktır. O da bu da... her şey yavaş yavaş eskiyecek. Hiçbir amacın olmayacak. Her şeyi kaybetmiş, her şeyi bırakmış kişilerin huzurudur o “hafiflik”.

Bu sabah Eçigo’ya son derece beceriksiz bir sanat teorisi konuşması yapmama ve bundan dolayı çok utanmış hissetmeme rağmen Eçigo’nun kızının da bizim gizli bir destekçimiz gibi göründüğünü fark ettim. Bunu görmek bana büyük bir özgüven kazandırdı ve Yeni Adam olarak şevkle tartışıp önceki fikirlerimi tamamlamaya çalışmak istememe sebep oldu.

Bu arada, bu *Dojo*’daki itibarın da çok iyi. Herkes çok memnun oldu. Sadece kısa süreliğine bile *Dojo*’yu ziyaret etmenle, buranın atmosferinin birdenbire aydınlandığını söylemek abartı olmaz herhalde. Her şeyden önce, Kaşo Usta on yaş kadar gençleşti. Hem Take Hanım hem de Ma-bo sana selam söylüyor. Ma-bo’ya göre:

“Gözleri keskin. Dahi gibi. Kirpikleri uzun ve her göz kırpışında pıt pıt sesini duyuyorsun.” Ma-bo’nun söyledikleri mübalağa tabii. İnanmasan daha iyi. Take Hanım’ın değerlendirmesini sunayım mı? Sakin olmanı ve çok üstünde durmammanı rica ediyorum. Take Hanım’a göre:

“Tarlukuşu’na uyan biri.”

Sadece bu kadar. Ama yüzü kızararak söyledi. Görüşmek üzere.

29 Ekim

TAKE HANIM

I

Selamlar,

Bugün üzücü haberlerim var. Aslında üzücü diyorum ama tatlı bir hüzün. Take Hanım gelin oluyor. Kime gelin gittiğine gelirsek... Başkan'a. Bu Sağlık *Dojosu*'nun başkanı, Doktor Takacima ile evlenecek. Bunları bugün Ma-bo'dan duydum.

En başından anlatayım.

Bu sabah annem kıyafet ve birkaç şey daha getirmek için *Dojo*'yu ziyaret etti. Annem ayda iki kez eşyalarımı düzenlemeye geliyor.

Bana bir bakış atıp "Evini özledin, değil mi?" dedi alaycı bir şekilde. Her seferinde yapardı bunu.

"Belki," diye yalan söyledim bilerek. Ben de bunu her seferinde yapardım.

"Bugün beni biri Koumebaşı'ye kadar yolcu edecekmiş."

"Kim?"

“Hımm, kim acaba?”

“Ben mi? Dışarı çıkabilir miyim? İzin var mı?”

Annem başıyla onayladı. “Ama olmaz, yapamam dersin sorun değil.”

“Yapamaz mıyım? Ben artık günde kırk kilometre yürüyebilirim.”

“Yürürsün herhalde,” dedi annem beni taklit ederek.

Dört ay sonra ilk kez pijamalarımı çıkarıp *kasuri* kimonomu giydim. Annemle birlikten ön kapıya çıktığımda, Başkan iki eli arkasında bağlı sessizce duruyordu.

“Nasıl, yürüyebiliyor musun?” dedi annem kendi kendine konuşup gülerken.

“Erkek çocukları, bir yaşını doldurduktan sonra ayakta durup yürüyebilir,” dedi Başkan gülümsemeden, beceriksizce bir şaka yapmıştı. “Asistanlardan biri size refakat edecek.”

Ma-bo, ofisten beyaz bir hemşire üniformasının üzerine kırmızı, kamelya çiçeği desenli kısa bir *haori* giymiş şekilde çıktı ve ufak adımlarla bize doğru koşup anneme telaşlı bir şekilde üstünkörü bir selam verdi. Refakatçim Ma-bo’ydu.

Yeni tahta takunyalarımı giyip direkt dışarı çıktım. Takunyalar garip bir şekilde ağırdı, sendeledim.

“Aman, bebek ne güzel yürüyor,” dedi Başkan arkamdan şaka yaparak. Sesinde şefkatten daha çok soğuk, güçlü bir irade vardı sanki. “Ne kadar özensiz!” diyerek beni azarlıyormuş gibi hissettim ve keyfim kaçtı. Arkamı bile dönmeyen hızlı adımlarla beş altı adım yürüdükten sonra yine arkadan Başkan, “Önce yavaş yavaş,” diye seslendi. Bu sefer bariz bir şekilde azarlayan, sert bir ses tonuyla söylemişti; ama aksine bu sözler şefkat doluymuş gibi hissettim.

Yavaş yavaş yürüdüm. Annem ve Ma-bo, birbirlerine bir

şeyler fısıldayarak peşimden geldiler. Çam ağaçlarını geçip asfalt yola çıkınca hafif bir baş dönmesi hissederek durdum.

“Çok büyük. Yol çok büyük.” Asfalt yol, yumuşak sonbahar güneş ışıklarıyla soluk bir şekilde parlıyordu; ama bir an için engin, kaotik büyük bir nehir gibi göründü.

“Zorlandın mı?” dedi annem gülerek. “Ne yapalım? Bir dahaki sefere yolcu etmeye ne dersin?”

2

“Sorun yok, sorun yok.”

Bilerek takunyalarımınla tak tak sesler çıkararak yürüyüp “Çoktan alıştım,” dediğim anda, bir kamyon yanımdan büyük bir sarsıntıyla geçti ve gayriihtiyari ciyaklayıverdim.

Annem hemen “Çok büyük. Kamyon çok büyük,” diye beni taklit ederek dalga geçti.

“Büyük değil ama güçlü. Beygir gücü harika. Kesin beygir gücü 100.000 falan kadardı.”

“O zaman, az önce geçen nükleer kamyonu muydu yoksa?” Annemin de bu sabah neşesi pek yerindeydi.

Yavaşça yürüyüp Koumebaşı otobüs durağına yaklaştığımızda, gerçekten beklenmedik bir şey duydum. Annem ve Ma-bo yürürken ondan bundan muhabbet ediyorlardı:

“Başkan yakında evleniyormuş diye duydum ama?”

“Ha, evet Bayan Takenaka ile çok yakında evlenecekler.”

“Bayan Takenaka ile mi? Hani asistan olan.” Annem de şaşırılmış gibiydi ama ben ondan yüz kat fazla şaşırmıştım. 100.000 beygir gücündeki nükleer kamyon çarpmış kadar olmuştum.

Annem kısa sürede toparlayıp “Bayan Takenaka iyi biri.

Başkan da tabii ki zevkli birisi,” diyerek parlak bir şekilde gülümsedi, daha fazla detaylı soru sormadı ve konu kendiliğinden değişti.

Durakta anneme nasıl veda ettiğimi tam olarak hatırlamıyorum. Sadece gözlerim puslu ve kalbim sanki göğüs kafesimden fırlayacakmış gibi güm güm atıyordu. Gerçekten katlanılmayacak bir histi.

İtiraf ediyorum. Ben Take Hanım’ı seviyorum. En başından beri seviyorum. Ma-bo hiçbir zaman mevzubahis değildi. Bir şekilde Take Hanım’ı unutmam gerek diye düşünüp bilerek Ma-bo’ya yaklaştım, Ma-bo’yu sevmek için çabalayıp durdum ama ne yapsam da olmadı. Sana gönderdiğim mektuplarda da Ma-bo’nun sadece güzel taraflarından bahsedip Take Hanım hakkında bir sürü kötü sözler yazdım. Niyetim asla seni kandırmak değildi, öyle şeyler yazarak kalbimdeki düşünceleri silmek istedim. Yeni Adam da Take Hanım’ı düşündüğünde bedeni ağırlaşır kanatları kırılıyor, domuz kuyruğu gibi önemsiz bir adam hâline geldiğini hissediyor. Onuru pahasına bile olsa duygularını toparlayıp Take Hanım’a karşı tamamen ilgisiz olmak istedi, beni ve yüreğimi sürekli sürekli cesaretlendirdi. Take Hanım iyi bir insan, büyük bir çipura balığı, alışveriş yapmakta beceriksiz biri; söylediğim kötü sözlerin çektiğim ıstıraptan olduğunu anla lütfen. Böyle yaparak, sen de bana katılır ve Take Hanım hakkında kötü sözler edersen, ben de Take Hanım’dan gerçekten nefret etmeye başlar, belki biraz rahatlarım diye gizli bir umutla bekledim ama hayallerim suya düştü. Sen de Take Hanım’a tutulduğun için benim de elim ayağım birbirine dolandı.

Bunun üzerine, bu sefer taktiklerimi değiştirip bilerek

Take Hanım'ı övdüm ve sonra cinselliğin olmadığı şefkat duygusu, yeni bir kadın-erkek arkadaşlığı türü diye bir şeyler anlatıp bir şekilde seni zapt etmek için plan yaptım. Bu, şimdiye kadar anlattıklarımın acıması gerçeği. Cinsel çekiciliği olmamasını bırak, fazlasıyla vardı. Arzularımı bastırmakta güçlük çekiyordum, perişan bir hâldeydim.

3

Take Hanım'a aşırı güzel dediğinde var gücümle inkâr ettim; ama aslında Take Hanım'ın aşırı güzel olduğunu düşünen bendim. Bu *doj*oya geldiğim gün, onu ilk gördüğümde de öyle düşünmüştüm.

Senin için Take Hanım gibi kimseler, gerçek güzellerdir. Lavabonun mavi ampulün loş ışığı ile aydınlanmış, şafaktan hemen önce garip atmosferin karanlığında yere sessizce çömelmiş, yeri silen o Take Hanım dehşet verici derecede güzeldi. Kedi uzanamadığı ciğere mundar dermiş diye değil ama tüm bunlara benim güçlü kalmam, dik durmam sayesinde katlanabildim. Bu durumda başka biri olsa kesinlikle bir suç işlemiş olurdu. Kappore sürekli "Kadınlar iblistir," der; ancak kadınlar, geçici olarak insanlıklarını kaybetmiş ve şeytan gibi bir şeye dönüşmüş varlıklar olabilirler.

Şimdi itiraf ediyorum. Take Hanım'a aşığım. Eski veya yeni diye bir şey yoktur.

Annemden ayrıldıktan sonra dizlerimin zangır zangır titrediğini hissederek yürüdüm. Dilim damağım kuruyunca, "Bir yerde biraz dinlenmek istiyorum," dedim ama sesim kendimi bile şaşırtacak kadar boğuktu, sanki uzaktan bir başkası mırıldanıyor gibi hissettim.

“Yorulmuş olmalısın. Biraz ileride, arada sırada uğrayıp dinlendiğimiz bir ev var.”

Ma-bo, beni büyük ihtimalle savaştan önce tatlı ve içecek servisi yapan miyoşinolara benzer bir eve götürdü. Geniş, çok az aydınlatılan toprak zemine bozuk bisikletler ve kömür torbası gibi şeyler saçılmıştı. Bir köşede ise basit bir masa, iki üç tane de sandalye vardı. Masanın yanındaki duvara büyük bir ayna asılmıştı ve garip, ürkütücü bir beyazlıkla parlıyor olması bende derin bir etki yarattı. Şu anda burada ticari bir iş yapılıyor olsa bile, tanıdık kişilere hâlâ çay servisi yapılıyormuş gibi görünüyordu. Dojo’daki asistanlar arada sırada buraya yağ satın almaya geliyorlardı. Ma-bo gayet rahat bir şekilde arka tarafa doğru gitti ve bir toprak çaydanlık ve bir de çay kâsesi getirdi. Aynanın altındaki bir masaya karşılıklı oturduk ve ılık, bança yeşil çayı içtik. Derin bir iç çekip biraz kendime gelerek:

“Take Hanım evleniyormuş?” diyebildim rahat bir şekilde.

“Evet.” Bu sıralar Ma-bo da nedense üzgün görünüyordu. Üşüyor gibi biraz omuzlarını yukarı kaldırıp direkt yüzüme bakarak, “Bilmiyor muydun?” dedi.

“Bilmiyordum.” Birden gözlerim dolunca, utançla başımı önüme eğdim.

“Anlıyorum. Take Hanım da ağladı. Hiçbir şey söylemek istemiyorum bu konuda,” dedi Ma-bo. Sesi öyle üzgün, öyle iğrenç, öyle kötüydü ki tepem attı.

“Saçma sapan şeyler söyleme.”

“Saçma sapan değil,” Ma-bo’nun da gözleri dolmuştu. “O yüzden sana demedim mi? Take Hanım’la yakın olma diye.”

“Yakın falan değiliz. Öyle her şeyi biliyor gibi konuşma. Cidden katlanamıyorum. Take Hanım’ın evlenmesi iyi bir şey. Kutlu bir şey, değil mi?”

“Yapma. Ben biliyorum. Kendini kandırma.” Büyük gözlerinde yaşlar toplanarak kirpiklerinde birikti, sonra damla damla yanaklarına akmaya başladı. “Biliyorum, biliyorum.”

4

“Kes şunu. Bir anlamı yok değil mi?” Biri bizi bu hâlde görse kötü olur diye düşündüm.

“Neyin anlamı yok?” Sürekli tekrarladığım sözleri tekrar duymak bana da pek bir anlam ifade etmedi. “Tarlakuşu, çok umursamaz biri,” dedi yanaklarından akan yaşları parmak uçlarıyla silerken, biraz gülüyordu. “Şimdiye kadar, Başkan ile Take Hanım olayını bilmiyordun.”

“Öyle nahoş bir şeyi bilmem ben.” Birden rahatsız olmuşum. Herkesi yumruk yağmuruna tutmak istiyordum.

“Nahoş olan ne? Evlilik nahoş bir şey mi?”

“Hayır öyle değil ama,” dedim kem küm ederek. “En başından beri, ne—”

“Ah hayır. Öyle bir şey değil. Başkan ciddi bir insan. Take Hanım’a hiçbir şey söylemeden Take Hanım’ın babasının yanına görüşmeye gitmiş. Take Hanım’ın babası buraya tayin edilmiş. Sonra da geçen gün kızıyla konuşmuş. Take Hanım iki üç gece boyunca ağladı. Evlenmek istemiyor.”

“Öyleyse iyi,” dedim rahatlayarak.

“Neden iyi? Ağladığı için mi? Tarlakuşu gerçekten kötü,” dedi gülerek, başını yana eğdi, gözlerindeki ılık ga-

rip bir şekilde parladı, sağ elini öne doğru uzatıp masanın üzerinde duran elimi sıktı. “Take Hanım, Tarlakuşu’nu sevdiği için ağladı. Gerçekten,” dedi elimi daha da sıkarak.

Ben de nedenini anlamasam da elini geri sıktım. Anlamı olmayan bir tokalaşmaydı. Bir anda kendimi aptal gibi hissettim ve elimi geri çektim. “Bir bardak daha çay ister misin?” dedim utancımı saklamaya çalışarak.

“Hayır,” dedi Ma-bo gözlerini indirip ürkek bir şekilde. Nedense çok kararlı bir şekilde reddetmişti.

“Öyleyse, gidelim mi?”

“Tamam.”

Ufak bir selam verip başını kaldırdı. Yüzü güzeldi. Kesinlikle güzeldi. İfadesiz yüzünde, burnunun kenarlarında yorgunluktan ince çizgiler belirmişti. Ağzı biraz açıktı. Solgun yüzü, o büyük, soğuk, derin, berrak gözlerle muhteşem bir zarafete sahipti. Bu zarafet, her şeyden vazgeçmiş insanların sahip olduğu bir şeydir. Ma-bo da zor zamanlar geçirmiş, ilk kez şeffaf, özverili, yeni bir güzelliği ortaya çıkarabilen bir kadın olmuştu. O bizden biri. Yeni yapılmış büyük gemiye kendini adayarak, masumca ve hafifçe göklerin rotasına ilerliyor. Yumuşak bir “umut” rüzgârı yanaklarını okşuyor. Ma-bo’nun yüzünün güzelliği beni şaşırttı ve aklıma “ebedi bakire” ifadesi geldi. Normalde kulağa genellikle gösterişçi gelen bu sözler, o anda birazcık bile şatafatlı değil, taze ve yeni sözler gibi geldi. “Ebedi bakire” gibi süslü kelimeleri benim gibi kaba saba birinin kullanması belki seni güldürür ama gerçekten o anda Ma-bo’nun zarif yüzü beni kurtardı.

Take Hanım’ın evliliğini de çok uzun zaman önceki bir şeymiş diye düşününce, birden üzerimden bir yük kalkmış gibi hissettim. Vazgeçmek gibi bilinçli bir hareket değildi,

ama gözlerimin önündeki sahnenin bir anda çok uzaktaymış gibi, sanki bir teleskobun yanlış ucuna bakar gibi ufaldığını hissetim. Kalbimi yoran o şey artık yoktu. Böylelikle, ben de artık tamamlanmış gibi, ferahlatıcı bir tatmin duygusuyla baş başa kaldım.

5

Sonbaharın masmavi gökyüzünde Amerikan uçakları dönüp duruyordu. Miyoşino tarzı binanın önünde durup onlara baktık.

“Boş yere uçuyorlar.”

“Evet,” dedi Ma-bo gülümseyerek.

“Ama uçakların şeklinde yeni bir güzellik var. Gereksiz detayları olmadığı için mi acaba?”

“Öyle,” dedi Ma-bo usulca ve çocuksu bir masumiyetle uçakların gökyüzünde uçup gitmesini izledi. “Gereksiz detayları olmayan bir görünüm güzel.”

Sadece uçaklar değil, Ma-bo’nun dalgın, saf hâli de böyle bir izlenim bıraktı bende. Konuşmadan yürürken, yolda karşılaştığımız kadınların yüzlerine dikkatle baktım. Günümüzdeki kadınların hepsinin yüzünde, az ya da çok, Ma-bo gibi özverili, şeffaf bir güzellik var, diye düşündüm. Kadınlar daha kadınsı olmuştu. Ancak bu savaştan önceki gibi oldukları anlamına gelmiyor. Savaşın ıstırabını, acısını yaşamış yeni bir kadınsılıktı. Nasıl desem, çalı bülbülünün ötüşü gibi bir güzellik diye açıklarsam anlarsın herhalde. Yani “hafiflik”.

Öğleden biraz önce *Dojo*’ya döndük ama gidiş-dönüş iki kilometreden fazla yürüdüğümüz için yorulmuştum.

Pijamalarımı değiştirmeye üşenip *haorimi* bile çıkarmadan yatağa uzandım ve o hâlde uykuya daldım.

“Tarlakuşu, yemek zamanı.”

Gözlerimi hafifçe açtığımda Take Hanım, elinde tepsiyle duruyor ve gülümsüyordu.

Aa, Başkan’ın müstakbel eşi!

Hemen fırlayıp “Ah, kusura bakmayın,” diyerek düşünmeden hafifçe başımı eğdim.

“Hâlâ uyuyorsun. Seni uykucu.” Kendi kendine konuşuyormuş gibi tepsiyi başucuma koydu. “Kimonoyla uyuyan insanlar da var ama yılın bu zamanlarında hasta olursan çok kötü olur. Hemen pijamalarını giymelisin.” Kaşlarını çatmış, sinirli bir şekilde böyle söylerken yatak çekmecesinden bir pijama çıkardı. “Ne kadar zahmetli bir küçük bey. Gel, üstünü değiştirmene yardım edeyim.”

Yataktan kalkıp kuşayımlı çözdüm. Her zamanki Take Hanım. Başkanla evleneceği haberinin yalan olduğunu düşünmeye başladım. Uyuyakaldığımda bir rüya görmüştüm herhalde. Annemin gelmesi de Ma-bo’nun Miyoşino tarzı evde ağlaması da rüyaydı, bir an için böyle hissederek mutlu oldum ama durum öyle değildi.

“Ne kadar güzel bir kumaş,” dedi Take Hanım, kimonomu çıkardı. “Tarlakuşu’na çok yakışıyor. Ma-bo ne şanslı. Dönüşte teyzenin yerinde birlikte çay içmişsiniz.”

En nihayetinde rüya değildi.

“Take Hanım tebrik ederim,” dedim.

Take Hanım cevap vermedi. Çıt çıkarmadan, arkadan pijamayı üzerime geçirdi ve sonra elini pijamanın manşetinden geçirip ve koltuk altımı sert bir şekilde çimdikledi. Dişlerimi sıkıp acıya dayandım.

Hiçbir şey olmamış gibi pijamalarımı giyip yemek yemeye başladım. Take Hanım yanımda kimonoyu katlıyordu. İkimiz de tek kelime etmedik. Kısa bir süre sonra Take Hanım, çok alçak bir sesle “Sabır,” diye mırıldandı.

O tek kelimede, Take Hanım’ın bütün düşünceleri saklıymış gibi hissettim.

“Ne korkunç bir adam.” Yemeğimi yemeye devam ederken, Take Hanım’ın aksanını taklit etmeye çalışarak mırıldandım.

Bu kelimelerde, sanki tüm düşüncelerim saklıymış gibi hissettim.

Take Hanım kıkırdayarak güldü ve “Teşekkür ederim,” dedi.

Aramız düzeldi. Take Hanım’ın mutluluğu için kalpten dua etmek istedim.

“Ne zamana kadar burdasın?”

“Bu ayın sonuna kadar.”

“Veda partisi yapalım mı?”

“Ah, hayır kalsın!”

Take Hanım içi ürperiyormuş gibi titredi, kimonoyu çabucak kaldırdı ve umursamaz bir şekilde odadan çıktı. Neden çevremdeki tüm insanlar böyle samimi, iyi insanlar acaba?

Şu anda bu mektubu, öğlen birdeki dersi dinlerken yazıyorum. Bugünkü derste kim yayın yapıyor, biliyor musun? Bunu duymaktan mutlu olacaksın. Otsuki Kaşo Usta. Otsuki Usta’nın bugünlerde *Dojo*’daki popülaritesi inanılmaz. Artık kaba Eçigo Aslanı lakabıyla çağrılmaz oldu. Sen,

onun kim olduğunu keşfettikten sonra iki üç gün kendimi tutup kimseye anlatmadım ama sonunda gizlice Ma-bo'ya söyledim. Dedikodular hemencecik yayıldı, *Orleanslı Kız*'ın yazarı olarak koşulsuz saygı gördü. Başkan da devriyeleri sırasında, Kaşo Usta'yı şimdiye kadar fark etmediği için özür diledi.

Sadece yeni binadakilerden değil, eski binadakilerden de şiir, *vaka*, *haiku* düzeltme talepleri yağıyor. Ancak Kaşo Usta, zerre kadar kibir ya da buna benzer düşüncesiz bir davranış göstermedi, sonuçta o ketum vakur Eçigo Aslanı. Öğrencilerin şiirlerini düzeltme işini de genellikle Kappore'ye bırakıyor. Kappore bu sıralar, hâlimden pek memnun. Kendini Kaşo Usta'nın bir numaralı öğrencisi görerek, daha ağırbaşlı ciddi bir ifade takınıp diğerlerinin itinayla yazdıkları eserleri dilediği gibi düzeltiyor. Bugün, yönetimin talebi üzerine Kaşo Usta ilk kez ders verecek, konusu ise *adanmışlık*. Hoparlörlerden gelen sesini duyunca, çok saygıdeğer bir adamdan ders alıyormuşum gibi ciddi bir hisse kapılıyorum. Gerçekten sakın ve vakur bir sesi var. Kaşo Usta, belki düşündüğümünden de harika bir insandır. Konuşmasının içeriği de beklendiği gibi çok iyi. Birazcık bile çağ dışı, eski kafalı değil.

Adanmışlık, sadece umutsuz bir duygusallıkla, akılsızca kendini öldürmek gibi bir şey değildir. Bundan çok farklıdır. Adanmışlık en muhteşem şekilde sonsuza kadar yaşamaktır. İnsanlık ancak bu saf adanmışlığa bağlı kalarak ölümsüz olur. Fakat adanmışlık için bir kılık da gerekmez. Herkes bugün, tam şu anda oldukları şekillerde kendilerini adamalıdır. Çapa yapan biri, çapa yaparkenki hâliyle adanmışlığını göstermelidir. Kendin hakkında sahtekâr olamaz-

sın. Adanmışlıkta ertelemeye izin verilmez. İnsanın her ânı, her dakikası adanmış olmalıdır. Kaşo Usta mükemmel, tam bir adanmışlığın nasıl olması gerektiğine dair yöntemleri düşünüp durmanın en anlamsız şey olduğunu tekrar tekrar vurguladı. Dinlerken defalarca kez kızardım. Şu âna kadar, kendimi Yeni Adam, Yeni Adam diye açıklayıp duruyordum. Adanmışlığın dış görünüşüne, kılığına fazla özendim. Görünüşe göre makyaja, süslemeye çok takılmıştım. Yanı başımdaki Yeni Adam tabelasını cesurca indirmeliyim. Zaten çevrem de en az benim kadar aydınlanıyor. Şimdiye dek ortaya çıktığımız yerler hep kendiliğinden parlak ve görkemli olmadı mı? Bundan sonra artık hiçbir şey demeden, ne hızlı ne yavaş, tam olması gereken tempoda dosdoğru yürüyelim. Bu yol nereye gidiyor? Bunu büyüyen bir asmaya sormalısın. Asma sana cevap verecektir:

“Hiç bilmiyorum. Ama güneşe doğru büyüyorum.”

Elveda.

9 Aralık

